

Structuurvisie Urk 2035+

De volgende stap in groei

Barbarossastraat 35

Postbus 151

6500 AD Nijmegen

+31 (0)24 328 42 84 telefoon

+31 (0)24 323 93 46 fax

info@rhdhv.com e-mail

www.royalhaskoningDHV.com internet

februari 2014 datum

9W6444 referentie

d_NL.IMRO.0184.SVURK-0201 Plan-ID-nummer

Voorwoord

Geachte lezer,

*Het is mij een genoegen u de geactualiseerde Structuurvisie 2012-2030 **Structuurvisie Urk 2035+ 'De volgende stap in groei'***

Een mooie opdracht: het uitzetten van een inspirerende koers voor de toekomst. En dat is wat een Structuurvisie wil zijn, een stip op de horizon, een baken op zee.

Hoewel de Structuurvisie 2002 haar waarde ten aanzien van het gemeentelijke ruimtelijke beleid bewezen. De fundamente van de visie zijn dan ook in tact gebleven in het nu voor u liggende geactualiseerde beleidsdocument. Met de gekozen titel 'De volgende stap in groei' geven wij aan dat Urk klaar is om volgende gemeentegrensoverschrijdende ontwikkelingen op te pakken.

Uit de bevolkingsprognoses blijkt dat we de groeikern van noordelijk Flevoland zijn en blijven, met als gevolg de daaruit voortvloeiende woningvraag. Het college van B&W en de raad hebben daarbij de taak om in deze vraag te blijven voorzien.

Nieuwe wijken ontwikkelen zowel voor starters, doorstromers en senioren, richting bepalen voor de industrieterreinen. Dwars door kredietcrisis, strengere hypotheekisen, veranderende regelgeving heen, samen beleid maken. Dit vatten we samen in deze Structuurvisie, waarin we richting geven aan diverse onderwerpen.

Niet alleen aan ons woningbouwprogramma en voorzieningenaanbod, maar ook aan de economie, de werkgelegenheid, recreatie en toerisme, infrastructuur et cetera. Gewenste ontwikkelingen die we een plaats geven in de uitvoeringsparagraaf die we jaarlijks met elkaar actualiseren.

Het is een uitdaging de komende jaren de hand aan de ploeg te slaan door de ambities in praktijk te brengen. Dat kan de gemeente niet op eigen houtje. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente(n), provincie, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties. Het is aan de gemeente om die gezamenlijkheid gestructureerd, efficiënt en effectief te organiseren en op de juiste wijze vorm te geven.

Kortom, regeren is vooruitzien. Ik hoop dat velen geïnspireerd zijn door dit document en de schouders willen zetten onder de toekomst van Urk.

Als verantwoordelijk wethouder wil ik een ieder bedanken voor de intensieve samenwerking en afstemming. Dit alles heeft geresulteerd in het nu voorliggende product. Urk is een levendige gemeente waar men oog en oor voor elkaar heeft. Ik hoop dat deze Structuurvisie daarbij leidraad zal zijn.

Met vriendelijke groet,

Gerrit Post

*Wethouder ruimtelijke ontwikkeling
Gemeente Urk.*

Inhoud

1.	Inleiding	7	5.	Economie	43
1.1	De opdracht / resultaten	7	5.1	Werken	43
1.2	Functie structuurvisie	7	5.2	Winkelen en ontspanning	47
1.3	Omgevingswet	8	5.3	Recreatie en toerisme	49
1.4	Van woord naar daad	8	6.	Duurzaamheid	55
1.5	Noodzakelijkheid plan-m.e.r.?	8	6.1.	Groenstructuur en ecologie	55
1.6	Gevoeligheidsanalyse 'Buitendijkse haven'	9	6.2	Waterstructuur	57
1.7	De Structuurvisie Urk 2035+	9	6.3	Milieu	61
1.8	Een breed gedragen visie	11	6.4	Duurzame ontwikkeling	61
1.9	Leeswijzer	11	7.	Opgave gebieden	65
2.	Urk anno 2013	13	7.1	Buitenstedelijke ontwikkelingsopgaven	65
2.1	Typisch Urk	13	7.2	Binnenstedelijke ontwikkelingsgebieden	69
2.2	Sterke punten	13	8.	Uitvoeringsparagraaf	73
2.3	Aandachtspunten, verbeterpunten	11	8.1	Inleiding	73
3.	Visie op Urk, structuurbeeld 2035+	17	8.2	Matrix	73
3.1	Inleiding	17	8.3	Definities kostenverhaal	84
3.2	Opgave kwalitatief en kwantitatief	18	8.4	Particuliere initiatieven	87
3.3	Structuurbeeld 2035+	19	8.5	Besteding bovenplanse kosten	87
3.4	Ontwikkelingsrichting en doorkijk na 2035	20			
4.	Leefbaarheid	23			
4.1	Wonen	23			
4.2	Zorg en Welzijn	27			
4.3	Mobiliteit	33			
4.4	Ruimtelijke kwaliteit, cultuurhistorie en archeologie	37			

Topografische kaart Urk 2013

- ZEEWIJK** Gebiedsaanduiding
- Toppad Wegenaanduiding
- Ontsluitingsroute
- - - Gemeentegrens

0 1 km

1. Inleiding

1.1 De opdracht / resultaten

De Structuurvisie Urk 2025+ (opgesteld in het jaar 2003) en het Masterplan 'Hart van Urk' voldeden niet langer meer aan de vereisten van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) van 2008. In deze ruimtelijke visies is opgenomen op welke wijze de gemeente Urk wenst om te gaan met ruimtelijke ontwikkelingen, zoals onder meer op het gebied van wonen, werken, verkeer en vervoer. In 2011 heeft de gemeenteraad opdracht gegeven om te komen tot actualisatie van de Structuurvisie welke in 2003 is vastgesteld. De nadruk van deze actualisatie heeft gelegen op het zogenaamde Wro-proof maken van de huidige visie.

De totstandkoming van de Structuurvisie Urk 2035+ verliep via een aantal stappen. Begonnen is met een inventarisatie en analyse van de sterke en zwakke punten van het bestaande Structuurbeeld uit 2003. Dit heeft geresulteerd in een ambtelijk concept en een overzicht van de te actualiseren beleidsonderwerpen. Voordat het concept aan het bestuur kon worden aangeboden, is een kritische reflectie op het bestaande beleid en ruimtelijk programma uitgevoerd. Dit proces heeft geresulteerd in uitgewerkte thema's en gebieden (Thema's en aandachtsgebieden Urk mei 2013).

Met de raadscommissie is gesproken over de uitgewerkte thema's en gebieden. Als resultaat van deze discussie is besloten een aantal inhoudelijke vernieuwingen ten opzicht van de bestaande Structuurvisie door te voeren en nader uit te werken.

Concreet hebben onderstaande onderdelen tevens een plek gekregen binnen de Structuurvisie Urk 2035+:

- Verplaatsing, anders inrichten en uitbreiding van de EHS (verbinding);
- Opnemen van een Sportzone in het gebied 'Noorderzand';
- Functie 'wonen' op voorhand uitsluiten op het terrein van de voormalige noordzeevisafslag;
- Geen brugverbinding tussen de Dormakade en de Staversekade;
- Het duiden van de buitendijkse haven, welke buiten de huidige gemeentegrens van Urk kan komen te liggen, binnen de Structuurvisie (de juridische en ruimtelijke vastlegging / borging zal plaatsvinden door middel van een intergemeentelijke Structuurvisie).

1.2 Functie Structuurvisie

De gemeenteraad is op grond van de Wro verplicht een Structuurvisie vast te stellen, met daarin de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, alsmede de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren ruimtelijk beleid.

De doelstellingen van een Structuurvisie zijn:

1. Het in beeld brengen van de ruimtelijke opgaven in de planperiode (tot 2035);
2. Het bepalen en uitwerken van de regionale positie en/of lokale identiteit;
3. Het opstellen van een nieuwe, inspirerende koers;
4. Het bieden van een integraal kader voor prioritering van ambities en projecten;
5. Het bieden van een basis voor samenwerkingsafspraken met andere organisaties;
6. Het creëren van een grondslag voor kostenverhaal.

Al deze elementen zijn verankerd in deze nieuwe Structuurvisie. Zij geeft antwoord op de vraag naar het zelfbeeld van de gemeente, schetst de hoofdzaken van het ruimtelijk beleid tot 2035 en geeft een doorkijk naar de jaren hierna

(2035+). De komende jaren zullen omstandigheden veranderen en nieuwe ontwikkelingen optreden. Mocht dat nodig zijn, dan is een actualisatie van het ruimtelijke beleid weer noodzakelijk. Deze geactualiseerde visie treedt in de plaats van de Structuurvisie 'De bakens verzet' uit 2003.

1.3 Omgevingswet

De Wro verplicht gemeenten een Structuurvisie vast te stellen. Onder de nieuwe Omgevingswet, welke momenteel op rijksniveau nader wordt uitgewerkt, gaat dat mogelijk veranderen. Deze wet treedt in de plaats een reeks bestaande wetten, waaronder de Wro. Uit de plannen blijkt dat de Structuurvisie straks plaats maakt voor de bredere omgevingsvisie. Is de Structuurvisie primair een instrument van en voor de ruimtelijke ordening, de omgevingsvisie bestrijkt alle beleidsterreinen. De gemeente beslist straks zelf of er al of niet een omgevingsvisie moet komen. Ook de bestemmingsplannen als zodanig staan in het kader van de voorbereiding van de nieuwe wet ter discussie. Gedacht wordt aan één omgevingsverordening die alle bestemmingsplannen vervangt. Ook andere ruimtelijke regels, die nu bijvoorbeeld in de APV zijn opgenomen, vinden straks hun plaats in de nieuwe omgevingsverordening. Los van de resultaten van deze discussie, is de actualisatie van de bestemmingsplannen afgerond. Alle oude bestemmingsplannen zijn voor 1 juli 2013 in overeenstemming met de wettelijke voorschriften geactualiseerd.

1.4 Van woord naar daad

De Wro schrijft voor dat de Structuurvisie ingaat op de wijze waarop de gemeenteraad zich voorstelt de voorgenomen ontwikkeling te doen verwezenlijken. Daarom zijn de verschillende in deze Structuurvisie beschreven projecten opgenomen in een bij hoofdstuk 8 behorende matrix. Financiële gegevens zijn daarin niet opgenomen. De Structuurvisie is een visiedocument met een zeker abstractieniveau, zodat het vermelden van bedragen daarin niet past. Uitwerking en detaillering vinden plaats in een uitvoeringsprogramma en nota kostenverhaal. Dit wordt na de vaststelling van de Structuurvisie nader uitgewerkt. Langs deze weg kan de gemeenteraad keuzes maken en bij actualisatie blijven sturen wat de uitvoering betreft. Dit uitvoeringsprogramma wordt het centrale bestuursinstrument voor integrale regie, sturing en control.

1.5 Noodzakelijkheid plan-m.e.r.?

De Structuurvisie leidt tot een plan-m.e.r.-plicht wanneer de Structuurvisie kaderstellend is voor ontwikkelingen die voorkomen op de lijsten van het Besluit Milieueffectrapportage dan wel er een passende beoordeling moet worden uitgevoerd op basis van natuurbeschermingsregelgeving. Om op voorhand te kunnen beoordelen of van voornoemde redenen sprake is, is door Royal HaskoningDHV een zogenaamde 'gevoeligheidsanalyse' uitge-

voerd. In deze gevoeligheidsanalyse is nagegaan welke ontwikkelingen c.q. voornemens uit onderhavige Structuurvisie gevolgen kunnen hebben voor de kwaliteit van de reeds aanwezige functies.

Reden om in dezen het onderzoek te beperken tot een gevoeligheidsanalyse, is mede gestoeld op het voornemen in 2014 in samenwerking met de gemeente Noordoostpolder een Intergemeentelijke Structuurvisie op te stellen. Deze Intergemeentelijke Structuurvisie voorziet in de ontwikkeling van een buitendijkse haven met aansluitend mogelijk een binnendijks bedrijventerrein. Ten behoeve van deze Intergemeentelijke Structuurvisie zal een mer-procedure moeten worden doorlopen. Aangezien deze ontwikkeling zich echter niet op grondgebied van de gemeente Urk bevindt, leidt deze ontwikkeling niet tot een eventuele plan-m.e.r.-plicht voor onderhavige Structuurvisie.

Uit de gevoeligheidsanalyse wonen en werken blijkt dat er een aantal ontwikkelingen zijn die op basis van het Besluit m.e.r. mogelijk kunnen leiden tot een plan-m.e.r.-plicht. Het gaat hier dan om:

- De uitbreiding woningbouw ten oosten van de 'Zee-wijk' en 'Oranjewijk';
- Bepaling van de reeds planologisch mogelijk gemaakte, maar nog niet gerealiseerde woningbouw en bedrijventerrein.

De uitbreiding woningbouw leidt tot een plan-m.e.r.-plicht wanneer de Structuurvisie kaderstellend is voor een stedelijk ontwikkelingsproject indien dit een 'aaneengesloten gebied' met 2000 of meer woningen betreft. Voor een deel van de woningen, te weten 'Oranjewijk' en bestemmingsplan 'Waterschapswijk' (Schokkerhoek), is in een eerder stadium reeds een bestemmingplan vastgesteld waarbij tevens een plan-m.e.r.-procedure is doorlopen. Voor dit onderdeel in de Structuurvisie hoeft dan ook geen m.e.r. meer te worden uitgevoerd. De Structuurvisie is wel kaderstellend voor de uitbreiding ten oosten van de 'Zeewijk' en 'Oranjewijk'. Binnen dit gebied opgenomen in de Structuurvisie wordt echter de voornoemde drempelwaarde van 2000 woningen niet overschreden. Uit de gevoeligheidsanalyse blijkt dat nadelige effecten ten gevolge van deze stedelijke ontwikkeling echter kan worden uitgesloten, een plan-m.e.r. is derhalve niet nodig.

De Structuurvisie is tevens kaderstellend voor de uitbreiding van het bedrijventerrein met 20ha (welke planologisch reeds is vastgesteld) en het betreft een ontwikkeling die voorkomt op de bijlage bij het Besluit m.e.r.. De uitbreiding ligt echter ver onder de drempelwaarde van 75ha en uit de gevoeligheidsanalyse blijkt dat belangrijke nadelige effecten van deze uitbreiding kunnen worden uitgesloten. Deze uitbreiding van het bedrijventerrein leidt dus even-

min tot een plan-m.e.r.-plicht. Concluderend kan worden gesteld dat de ontwikkelingen in de Structuurvisie op grondgebied van de gemeente Urk geen aanleiding geven een plan-m.e.r. uit te voeren.

1.6 Gevoeligheidsanalyse 'Buitendijkse haven'

Hoewel de buitendijkse haven niet op het grondgebied van de gemeente Urk is gelegen en derhalve formeel geen onderdeel uitmaakt van deze Structuurvisie is een analyse van de mogelijke milieugevolgen uitgevoerd. In de gevoeligheidsanalyse zijn de volgende invloedsfactoren besproken: de wijzigingen in de geluidsemissie, de veranderingen in de luchtkwaliteit, verstoring door de werkhaven en vernietiging van natuur door aanleg van de haven. Vastgesteld kan worden dat de gevolgen voor het milieu bij dit ruimtelijk initiatief te beheersen zijn. Deze conclusie heeft een rol in het verdere onderzoek naar de haalbaarheid en de realiseerbaarheid van de buitendijkse haven.

1.7 De Structuurvisie Urk 2035+

Binnen de Structuurvisie wordt aangegeven hoe een gemeente de komende jaren haar ruimtelijke beleid vorm en inhoud zal geven. De Structuurvisie geeft een ruimtelijk en

realistisch beeld van de verwachte en wenselijke ontwikkelingen en de daarbij behorende randvoorwaarden. Op deze wijze wordt er op het hoogste abstractieniveau afstemming aangebracht binnen het ruimtelijke beleid.

Het vertrekpunt voor de Structuurvisie Urk 2035+ is het feit dat de Urker bevolking wil leven op Urk, nu en in de toekomst. Er dient voldoende ruimte binnen de gemeentegrens aanwezig te zijn en te blijven om te kunnen wonen, leven, recreëren en werken op Urk. Een essentiële stap binnen de Structuurvisie is het vastleggen van de toekomstrichting voor Urk. Hiermee wordt voorgesorteerd op de toekomst: waar liggen de toekomstige uitbreidingen en hoe moeten ze eruit gaan zien, maar ook: wat moet er in het bestaand stedelijk gebied vernieuwd / verbeterd worden.

Van wezenlijk belang bij deze Structuurvisie is een integrale benadering. Zaken als bedrijvigheid, wonen, voorzieningen, infrastructuur, natuur, landbouw en water hebben een onderlinge samenhang en sterke ruimtelijke componenten. Thema's als bijvoorbeeld sociaal, maatschappelijke en economische ontwikkeling zonder ruimtelijk component zullen een plek krijgen in de Sociaal Economische Structuurvisie.

1.8 Een breed gedragen visie

Bij de totstandkoming van het structuurbeeld uit 2003 hebben de inwoners van Urk een belangrijke rol gespeeld. Een nieuw participatie traject is niet uitgevoerd, gezien het feit dat de basis van dit structuurbeeld intact is gebleven en sterk is ingestoken op het Wro-bestendig maken van deze visie. Gedurende het gehele proces is wel overleg gevoerd met diverse partijen. Een ambtelijke projectgroep heeft Royal HaskoningDHV begeleid, informatie verstrekt, concepten becommentarieerd en gezorgd voor een regelmatige terugkoppeling naar het gemeentebestuur. Daarnaast is diverse malen overleg gevoerd met onder overige overheidsinstanties.

1.9 Leeswijzer

De Structuurvisie 2035+ gaat van start met de beschrijving van Urk anno nu (hoofdstuk 2). Hoofdstuk 3 geeft een visie op hoofdlijnen voor de toekomst van Urk. Deze wordt

geconcretiseerd in het Structuurbeeld 2035+, dat tevens in hoofdstuk 3 wordt toegelicht. Op basis van de huidige karakteristieken, kansen en bedreigingen is bepaald voor welke kwantitatieve en kwalitatieve opgave Urk de komende jaren staat. Vervolgens wordt een doorkijk voor de periode na 2035 gegeven. Daarbij wordt aandacht besteed aan de wijdere omgeving.

De legenda van het Structuurbeeld wordt nader verklaard aan de hand van verschillende onderwerpen. Deze worden in de hoofdstukken 4 tot en met 6 nader uitgediept. De hoofdlijnen van beleid zijn uitgewerkt per gebied. Deze gebieden zijn in hoofdstuk 7 beschreven. Deze worden in het verlengde van de Structuurvisie geconcretiseerd. De grondexploitatieparagraaf in de Wro stuurt aan op een uitvoeringsgerichte Structuurvisie. De Structuurvisie Urk 2035+ biedt de basis voor het kostenverhaal en (bovenplanse) verevening tussen projecten en investeringen. Dit alles is verwerkt in de Uitvoeringsparagraaf van de Structuurvisie in Hoofdstuk 8. Daarnaast zijn in dit hoofdstuk de diverse fondsvormingen beschreven en verwerkt.

2. Urk anno 2013

2.1 Typisch Urk

Urk heeft iets heel eigens. Het eilandgevoel is op Urk nog sterk aanwezig, ondanks de verbondenheid van het oude eiland met het nieuwe vasteland van de Noordoostpolder. Urk kenmerkt zich door een sterke rol in de internationale vissector, door een innovatieve ondernemersgeest en een betrokken gemeentelijke overheid. Visserij en Urk zijn al eeuwen met elkaar verbonden. Van oudsher verdienen Urkers hun dagelijks brood in de visserijsector. Urk heeft leren omgaan met de grilligheid van de visserijsector. Steeds weer zijn er nieuwe ontwikkelingen die niet of nauwelijks te beïnvloeden zijn: lage visprijzen, hoge brandstofkosten, nieuwe vangstmethoden, regelgeving, quota etc. De wereld van de vis is bureaucratisch en ingewikkeld geworden. Desondanks is Urk nog steeds in hart en nieren een vissersdorp, waarbij de verbondenheid sterk wordt gevoeld. Deze verbondenheid leidt tot verbreding van de sector, waarbij met name kansen voor de maritieme sector worden gezien.

Karakteristiek is het silhouet van Urk vanaf het IJsselmeer. Het beeld van het eiland met zijn vuurtoren in het open landschap. Ook vanaf de ketelbrug is dit plaatje goed te zien. Andere bijzondere aspecten zijn de sterke en actieve familie- en gemeenschapsbanden van de Urker bevolking, zijn oorsprong vindend vanuit het christelijke geloof.

Leefbaarheid

Urk heeft in vergelijking met het Nederlandse gemiddelde een sterke bevolkingsgroei, zowel in het verleden als in de toekomst. Om al deze inwoners op Urk te kunnen huisvesten is het noodzakelijk geweest om relatief veel nieuwe woningen te realiseren. Urk heeft dan ook de afgelopen jaren stevig doorgebouwd. Het eigen woningbezit op Urk is in vergelijking met Nederland erg hoog: ruim 80%. Binnen de planontwikkeling van de nieuwe uitbreidingswijken is rekening gehouden met een gevarieerd woningbouwprogramma, die bijdraagt aan de leefbaarheid van het totale gebied. Verspreid over het woon- en voorzieningengebied staan scholen, kerken, buurthuizen en zorgvoorzieningen.

De bereikbaarheid van Urk over de weg is goed. De A6 bevindt zich op korte afstand van het dorp. Binnen het bestaande bebouwde gebied bestaan een aantal verkeerskundige knelpunten. Het openbaar vervoer bestaat uit een busverbinding tussen Urk, Emmeloord. Een directe OV-verbinding met Lelystad ontbreekt.

Economie

De ruimtelijke opzet van Urk wordt gekenmerkt door een strikte ruimtelijke scheiding tussen wonen en werken (gebied boven en onder de Urkervaart). Urk staat tot ver buiten de landsgrenzen bekend om haar rol in de visserijsector. Vis blijft belangrijk voor de Urker economie. De relatief eenzijdige opbouw van de Urker economie maakt Urk echter wel kwetsbaar, aangezien directe wijzigingen

hierin van directe invloed zijn op de werkgelegenheid. Desondanks beschikt Urk over een sterke economie.

Het Oude dorp en de haven vormen een sterke toeristische trekpleister. De winkelvoorzieningen zijn te vinden in het Oude Dorp en het Urkerhard, met daarnaast de buurtwinkelcentra Hofstee en Pyramideweg. De horeca is voornamelijk geconcentreerd in Oude dorp. De sportvoorzieningen zijn vooral in en nabij het Urkerbos gesitueerd.

Duurzaamheid

Urk is rijk aan historie. Zo is bijvoorbeeld het voormalige eiland nog goed herkenbaar dankzij hoogteverschillen en het palenscherp. Ook de Noordoostpolder is goed herkenbaar met zijn lange rechte wegen, waterlopen en boerderijclusters. De hoogteverschillen zijn aanzienlijk. Tussen Urk en Tollebeek ligt één van de laagste punten van de polder. In de gemeente liggen de waardevolle natuurgebieden het Urkerbos en het Toppad. Het IJsselmeer, de vroegere Zuiderzee, is het grootste meergebied van Nederland. Het gebied, dat prominent aanwezig is gezien vanaf het Oude dorp, is vanwege haar natuurwaarde grotendeels aangevoerd als Natura2000-gebied. De natuurgebieden worden tevens gebruikt voor recreatie en toerisme.

2.2 Sterke punten

Leefbaarheid

De ruimtelijke identiteit van Urk wordt sterk bepaald door en ervaren op het oude Urk. Het dorp is een compacte historische kern, aantrekkelijk voor bezoekers, met een mix

van wonen en recreëren aan de oevers van het IJsselmeer, te midden van schepen en scheepswerven. Markante punten op Oud Urk zijn bijvoorbeeld de vuurtoren, het museum, werven, kerken en pleinen. Het voorzieningenniveau is hoog binnen de woongebieden. Dit alles maakt het dat de woongebieden als prettige woon- en leefomgevingen worden gezien, waar mensen graag willen blijven wonen. Differentiatie in de opzet van de woongebieden draagt tevens bij aan de leefbaarheid.

Economie

De detailhandelsstructuur op Urk is sterk vanwege de concentratie van voorzieningen in twee hoofdcentra en twee buurtcentra. Het bedrijventerrein ten zuiden van de Urkervaart geeft de ondernemers van Urk ruimtelijk gezien de mogelijkheid om te ondernemen.

Duurzaamheid

Positief te waarderen zijn de groene elementen en waterpartijen die verspreid in de bebouwde kom aanwezig zijn, evenals het zicht op het open landschap van de Noord-oostpolder. Andere sterke punten zijn het IJsselmeer en de natuurgebieden, zoals het Toppad en het Urkerbos. De gemeente Urk beschikt over bijzondere kernkwaliteiten, zoals de ligging aan het IJsselmeer, een ecologisch waardevol bosgebied en het open landschap van de polder.

2.3 Aandachtspunten, verbeterpunten

Leefbaarheid

Urk anno 2013 heeft ook een aantal minder sterke ruimtelijke kenmerken. Zo ontbreekt het in de woon- en werkgebieden van de laatste decennia aan een herkenbare identiteit. Door de langgerekte groei van de woningbouw in oostelijke richting ontstaat een grotere afstand tot de oude kern. Hierdoor bestaat de kans dat de binding met het Oude dorp en het eilandgevoel minder gevoeld / beleefd wordt. De verkeers- en parkeerdruk op en rond het Oude dorp wordt door veel mensen als negatief ervaren. Speciale aandacht verdient de ruimtelijke kwaliteit van structuurdragers als dorpsentrees, dorpsranden, openbare groenzones en doorgaande wegen. Sterk is de entree van Urk over het water, vanaf het IJsselmeer. Maar de belangrijke entree via de Domineesweg verdient geen schoonheidsprijs. Als men Urk binnenrijdt is het eerste stuk prima. Nieuwe bedrijven die zich prominent naar buiten presenteren. Maar naar mate Urk dichterbij komt, neemt de kwaliteit van de dorpsrand af. Het is gewenst het bestaande verkeerssysteem van Urk op verschillende onderdelen aan te passen. De bereikbaarheid staat daarbij voorop. Ook met het oog op de werkgelegenheid is het cruciaal dat Urk goed bereikbaar blijft over de weg. Daarnaast vraagt de verbinding tussen het woongebied en het sportgebied gelegen aan de Vormtweg aandacht.

Economie

De ligging van Urk aan het IJsselmeer is Uniek. Dit maakt Urk aantrekkelijk voor recreanten en toeristen, maar ook voor wonen en werken op een bijzondere locatie. De cultuurhistorische waarden van het Oude dorp en het havengebied verdienen het om versterkt en verder ontwikkeld te worden. Verder liggen er kansen langs het palenscherm rond het oude eiland. Langs de huidige watergangen, zoals Urkervaart en de Zuidermeertocht, is beperkt ruimte voor Maritieme versterking. Aandachts punt bij ruimtelijke ontwikkeling is de vestiging van objecten langs deze watergangen die deze versterking wel kunnen bewerkstelligen. Er zijn veel zaken waar de gemeente geen invloed op heeft, maar welke wel bepalend zijn voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van Urk. Een voorbeeld is de visserijsector, sterk afhankelijk is van de EU-regelgeving en marktwerking.

Duurzaamheid

De slappe bodem op Urk heeft gevolgen voor zowel nieuwe ontwikkelingen als het beheer van de openbare ruimte. Vooral een stabiele hoogteligging van de riolering is van wezenlijk belang. De natuurgebieden van Urk kunnen beter toegankelijk worden gemaakt voor bewoners, zonder de aandacht voor de natuurwaarden te verliezen.

Structuurbeeld Urk 2035+

- Haven
- Wonen / voorzieningen oude eiland
- Wonen / voorzieningen
- Wonen / voorzieningen, uitbreiding korte termijn
- Wonen / voorzieningen, uitbreiding lange termijn
- Herstureringlocaties
- Sport en voorzieningzone
- Bedrijven
- Bedrijven, uitbreiding korte termijn
- Bedrijven, uitbreiding lange termijn
- Belangrijk punt (entree, bijzondere plek)
- EHS, prioritair gebied
- EHS, waardevol gebied
- EHS, gebied begrensd als nieuwe natuur
- Ecologische verbindingzone Urkervaart
- Groene verbinding
- Water
- Zoekgebied waterberging
- Zoekgebied buitendijkse haven
- Agrarisch gebied met bebouwing
- Watergerelateerde groenverbinding / dijk
- Hoofdweg, bestaand
- Toekomstig tracé
- Beschermd dorpsgezicht
- Windpark
- Opwaardering randzone Domineesweg
- Gemeentegrens

3. Visie op Urk, structuurbeeld 2035+

3.1 Inleiding

Normen, waarden en sociale cohesie

Vertrekpunt voor het gemeentelijk beleid is het behoud van de christelijke identiteit en de daaruit voortvloeiende sociale kwaliteit. Op Urk speelt het vraagstuk van de handhaving en overdracht van normen en waarden vanuit het christelijke geloof een grote rol.

Het beleven van de godsdienst bepaalt voor een groot deel het beeld en dagelijks leven op Urk. Dit komt tot uitdrukking in de aanwezige kerken, maar ook in de diverse scholen voor de verschillende denominaties. Deze gebouwen bevinden zich in de woongebieden en verrijken daardoor het ruimtelijke beeld van deze gebieden. Tevens dragen de gebouwen bij aan zowel de mentale als de fysieke oriëntatie binnen Urk. Voor de uitbreidingslocaties en bij de herstructureringslocaties binnen het bestaand stedelijk gebied betekent dit dat spreiding van betreffende gebouwen over het woongebied wenselijk is.

Economie en arbeid

Het sociaal economische beeld met betrekking tot arbeid en inkomen in Urk is positief. Echter, er zijn ook bepaalde zorgpunten waarneembaar. De conclusie is dat door de huidige economische tijden de banengroei op Urk onvoldoende is om alle toetreders tot de arbeidsmarkt de komende jaren een baan te bieden op Urk of in de omgeving. Ook gemiddeld besteedbare inkomen per inwoner in Urk is lager dan gemiddeld voor vergelijkbare gemeenten. Dit komt vooral

doordat de arbeidsparticipatie van vrouwen lager is en er een gemiddeld grote gezinsgrootte is. Het huidige beeld is dat een belangrijk deel van de Urker arbeidskrachten laag is opgeleid. Er is nu echter wel een toename van het aantal jongeren dat beter en hoger opgeleid wil worden en deze toename zal verder doorzetten.

Urk is natuurlijk vis. De mogelijkheid bestaat dat door de steeds stringenter visquota en de voortschrijdende automatisering in de fileerbedrijven het relatieve belang van de visserij en de visverwerkende industrie naar verhouding zal gaan afnemen. Vooralsnog wordt de terugloop in de visindustrie opgevangen door de sterke groei van de commerciële dienstverlening. De vraag is of er binnen de gemeentegrenzen ook in de toekomst voldoende en passende werkgelegenheid zal zijn om een belangrijk deel van de (jeugdige) beroepsbevolking aan het werk te houden.

Één identiteit met twee gezichten

Urk is en blijft dat bijzondere voormalige eiland in de Zuidoostzee dat onderdeel werd van de Noordoostpolder. Urk heeft in die zin twee gezichten, welke samengevat kunnen worden in twee motto's: 'Op Urk, het eiland' en 'Urk in de Noordoostpolder'.

Bij het gezicht 'Op Urk, het eiland' horen oriëntatie en binding met het water. Dit is het Urk dat in Nederland en ver daarbuiten bekend is. Hierbij hoort 'het eilandgevoel'. Beeld dragers van deze identiteit zijn het IJsselmeer, de haven, het Oude dorp, de visserij, de visverwerkende in-

dustrie en het palenscherm rond het voormalige eiland. Het andere gezicht is gericht op de Noordoostpolder. De beeld dragers hiervan zijn de Urkervaart, het Urkerbos, de wegenstructuur, de boerderijclusters met hun erfbeplanting, het Toppad en dergelijke.

De twee gezichten zijn nu duidelijk aanwezig en moeten dat ook in de toekomst blijven. Bij verdere uitbreiding van Urk is de uitdaging dan ook het vormgeven van de 'Polderidentiteit' en het vormgeven van de binding met 'het eiland' en het IJsselmeer. De Urkers op het eiland of in de polder voelen zich immers sterk verbonden met het Oude dorp, de havens en het weidse water van het IJsselmeer.

Uitgroeien tot een samenhangend geheel

Het huidige Urk kent een heldere ruimtelijke structuur waarin natuur, wonen en werken gescheiden zijn door respectievelijk de Staartweg en de Urkervaart. Deze fysieke scheidingen staan de relaties tussen deze gebieden in de weg. Dit betekent dat gewerkt moet worden aan een ruimtelijke en functionele uitwisseling tussen de gebieden en aan een betere onderlinge bereikbaarheid.

Zo kan het Urkerbos beter worden aangesloten op het woongebied door middel van een passende woonbebouwing langs de rand van het bosgebied. De bebouwing zal effect hebben op het karakter van de huidige Staartweg. Door dit karakter af te stemmen op een veilige binnen de bebouwde kom uitstraling kan dit op een passende wijze bewerkstelligd worden. De Staartweg fungeert dan niet langer als grens, maar als 'samenvoegend' gebied.

De Urkervaart is nu een harde scheidslijn tussen het woon- en werkgebieden. Door de woningbouwsporg over de vaart wordt deze lijn minder hard. Deze ontwikkeling draagt bij aan de bereikbaarheid tussen het woon- en werkgebied. Momenteel beschikt Urk over twee verkeersbruggen en één fietsbrug over de Urkervaart. In de toekomst worden de oversteekmogelijkheden uitgebreid met een derde verkeersbrug.

3.2 Opgave kwantitatief en kwalitatief

Kwantitatief

Het vertrekpunt voor de Structuurvisie 2035+ is dat Urkers willen leven op Urk, nu en in de toekomst. Dit betekent dat er tot in lengte van jaren voldoende ruimte binnen de eigen gemeentegrens moet zijn om te wonen. Een hoog niveau ten aanzien van voorzieningen ten behoeve van werken, recreëren en leven dragen bij aan de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van de gemeente. Urk streeft naar een hoog voorzieningenniveau, afgestemd op de behoefte van de inwoners.

In 2001 is het grondgebied van Urk vergroot door een grenscorrectie met de gemeente Noordoostpolder. Daarmee is ruimte beschikbaar gekomen om de toekomstige functie binnen nieuw woon- en voorzieningengebied een plaats te geven, zoals deze zijn weergegeven binnen het Structuurbeeld. Opgemerkt wordt dat voor wat betreft de woningbouw de komende jaren voldoende ruimte is om

de vraag te faciliteren. Echter, ook ten behoeve van de woningbouwontwikkeling zal Urk op termijn weer tegen de gemeente grens aanlopen. De gemeente Urk stemt de gemiddelde woningbouwproductie af op de behoefte.

Voor uitbreiding van het bedrijfengebied, zoals is weergegeven in het structuurbeeld 2035+, loopt de gemeente direct letterlijk tegen haar grenzen. De beoogde ontwikkeling aan de zuidzijde van de Domineesweg bevindt zich op dit moment op grondgebied van de gemeente Noordoostpolder. Ook de gewenste buitendijkse havenontwikkeling is niet gelegen op het grondgebied van Urk, maar bevindt zich binnen de gemeenten Noordoostpolder en Dronten. Met de gemeenten Noordoostpolder en Dronten is overlegd op welke wijze de buitendijkse haven en het gebied ten zuiden van de Domineesweg kan worden vastgelegd in een ruimtelijk document. Verder is gesproken over hoe om te gaan met de bestuurlijke gemeentegrenzen.

Ook aan de noordzijde van Urk 'loopt' de gemeente Urk tegen haar grenzen aan. Ter compensatie van de EHS, gebied 'Noorderzand' kan nieuwe natuur aan de noordzijde van Urk worden gerealiseerd. Ook dit gebied ligt buiten de gemeentegrenzen van Urk.

Kwalitatief

Het is zeer waarschijnlijk dat Urk de komende jaren zal blijven groeien. Het gaat daarbij niet alleen om de groei van de bevolking, het bouwen van woningen, de aanleg van

wegen of de uitbreiding van bedrijventerreinen. Het gaat tevens om het creëren van aangename woon- en leefomstandigheden voor huidige en toekomstige generaties. Niet alleen in de uitbreidingswijken, maar ook in het bestaande stedelijk gebied.

De kwalitatieve opgave voor de toekomst is het weer leefbaar maken van de eigenheid van Urk. Het dorp heeft betekenis voor de bewoners. De eigen identiteit is sterk. De nieuwe uitbreiding worden onderdeel van Urk en als zodanig onderdeel van de identiteit van Urk. Een identiteit welke past bij Urk als eiland, of bij de polder.

Door de groei van de komende jaren zal Urk qua inwonersaantal en bebouwing flink uitbreiden. Voor de ruimtelijke kwaliteit is het essentieel dat het dorp nog steeds als één geheel herkenbaar is. De netwerken van wegen, water en groen lopen door het hele dorp en zijn bij uitstek middelen om de continuïteit en herkenbaarheid als één geheel uit te benadrukken.

Tegelijkertijd is het belangrijk dat Urk er niet overal hetzelfde uitziet. Er is verscheidenheid nodig voor de herkenbaarheid van de eigen leefomgeving, voor de oriëntatie binnen Urk en om te voorkomen dat het dorp een te eentonige ruimtelijke opbouw krijgt. Afwisselende woonmilieus, voldoende voorzieningen en verschillende mogelijkheden om te recreëren in combinatie met een goede ontsluiting kunnen het functioneren van een gebied bevorderen. Op deze wijze is het mogelijk een interessant geheel te maken en een ieder een eigen plek te laten vinden. Voor het bereiken van deze

kwaliteit en identiteit zijn onderstaande ruimtelijke aspecten als essentieel benoemd. De verdere uitwerking van deze ruimtelijke kwaliteit is beschreven in het hoofdstuk 4.4.

Dorpsranden

Bij het naderen van Urk is de eerste indruk belangrijk. De manier waarop de dorpsrand wordt vormgegeven, is bepalend voor het beeld dat de bezoeker van Urk heeft. Daarom is het belangrijk de dorpsranden een goede ruimtelijke kwaliteit te geven.

Dorpsentrees

De locaties waar men Urk binnenrijdt of vaart, kunnen door een bijzondere vormgeving iets uitdrukken van de identiteit van Urk. De benadering van Urk over land kan als negatief ervaren worden. Langs de wegen (vooral de Domineesweg) waarover men Urk binnenkomt staan veel gebouwen met de achterzijde naar de weg gekeerd. Bij toekomstige uitbreidingen is het belangrijk dat de nieuwe entrees goed vorm worden gegeven om zodoende in het gehele dorp de ervaring te hebben 'op Urk' te zijn. De entree van Urk over water is een kwaliteit en moet behouden blijven.

Passages en ankerpunten

Urk wordt gezien en beleefd vanaf de weg. Het is daarom belangrijk dat langs en tussen de belangrijke locaties van het dorp routes lopen, bijvoorbeeld van de nieuwe woonwijken naar het Oude dorp en de haven, het Urkerbos en

het bedrijventerrein. Deze routes moeten bij voorkeur tevens worden voorzien van voorzieningen ten behoeve van langzaam verkeer.

Markante punten

In het Oude dorp zijn bijvoorbeeld de vuurtoren en de kerken markante herkenningspunten. Voor de identiteitsbeleving is het nodig dat in de uitbreidingsgebieden nieuwe markante punten worden toegevoegd. Deze punten dragen, naast identiteitsversterking bij aan de oriëntatie en herkenbaarheid.

Diversiteit in woonmilieus

Locatie en ligging van enkele gebieden nodigen uit om 'iets nieuws toe te voegen' aan het al bestaande Urk. De gebieden beschikken over unieke kernkwaliteiten, zoals de aanwezige groenstructuur en waterstructuur. Door de stedenbouwkundige opzet, het water en het groen en door te variëren bouwhoogte, kavelrichting, bebouwingsdichtheden, woningtypen en de inrichting van openbare ruimte kan worden bijgedragen aan de verscheidenheid en kunnen woonmilieus worden aangeboden die niet aanwezig zijn op Urk.

Bereikbaarheid en toegankelijkheid

Het verhogen van de beleefbaarheid van de aanwezige natuurgebieden het Urkerbos, het Toppad en het IJsselmeer draagt bij aan de recreatieve mogelijkheden en aan

de waardering voor deze gebieden. Hiervoor is verbetering van de bereikbaarheid en toegankelijkheid nodig. Zo is een betere ruimtelijke relatie tussen het Urkerbos en het dorp langs de Staartweg en het Noorderzand gewenst. Een betere ontsluiting, door middel van 'stille' verkeersroute door het Toppad levert nieuwe kansen op voor de natuurbeleving. Het streven is om toegankelijke natuurgebieden zonder afgesloten karakter te creëren. Daarnaast kan meer toegankelijkheid bijdragen aan een beter begrip voor de kwetsbare gebieden.

3.3 Structuurbeeld 2035+

Het structuurbeeld 2035+ geeft aan hoe de gemeente Urk de komende jaren haar koers uitzet en de grenzen wil verleggen. Het geeft een ruimtelijk beeld van de verwachte en wenselijke ontwikkelingen en geeft daarbij randvoorwaarden. Het beeld vormt het richtlijn voor concrete planvorming voor de komende jaren. Afstemming op de ruimere omgeving is essentieel bij een structuurvisie. Bij het bepalen van de ruimtelijke ontwikkelingsrichting is gezocht naar aanleidingen in en aansluiting op de ruimtelijke structuur van de omgeving. Daarbij is het vanzelfsprekend nodig een blik over de bestuurlijke grenzen te werpen.

Urkers willen het liefst in de nabije omgeving het Oude dorp wonen. Urk zal in de toekomst concentrisch gaan groeien. Op deze wijze zal een lang uitgerekte dorp voor-

komen worden en zal een betere verbinding gevonden worden tussen de verschillende functies. Om dit te bewerkstelligen zal op termijn voor het woongebied met bijbehorende functies en voorzieningen de 'sprong' over de Urkervaart en voor het bedrijfgebied de 'sprong' over Domineesweg gemaakt worden.

Als hoofdrichting voor de toekomst biedt een verdere uitbreiding in de polder het meeste perspectief. Hier ligt immers de ruimte. Ook de praktische uitvoerbaarheid is gunstig. Echter, om te voorkomen dat Urk zich ontwikkelt tot een zeer langgerekt dorp, en om een zekere afstand tot Tollebeek te bewaren, wil Urk ook de sprong over de Urkervaart gaan maken. Binnen het plangebied 'Schokkerhoek' kan een volwaardig woningbouwgebied inclusief bovenwijkse voorzieningen worden gerealiseerd. De sprong over de Domineesweg betekent dat de bedrijfsontwikkeling op termijn plaats zal vinden ten zuiden van de Domineesweg. De zone langs het water kan ten aanzien van de maritieme versterking de meeste mogelijkheden bieden. Gestreefd wordt naar een combinatie van een binnendijks bedrijventerrein met de aanleg van een mogelijke buitendijkse haven ter plaatse van de Zuidermeerdijk.

De belangrijkste ontwikkelingsrichting voor de toekomst voor wat betreft woningbouw is dus het oosten van Urk, in combinatie met de sprong over de Urkervaart. In aanvulling hierop zullen op kleine schaal de randen van Urk aan de oostzijde zoals gebied 'Noorderzand' en het Urker-

bos afgerond worden. Hoewel kwantitatief van minder belang voegt dit een aantrekkelijk woonmilieu aan Urk toe, en biedt dit kansen om de relatie tussen het dorp en het Urkerbos te versterken.

Het toekomstperspectief is erop gericht dat Urk niet 'op slot' gezet wordt wat betreft de ruimtelijke ontwikkeling. Door de concentrische vorm zullen toekomstige uitbreidingen buiten de planhorizon niet gefrustreerd worden. Tenslotte, een kijk in de verre toekomst berust op de best mogelijke aannames. De gemeente zal de uitgezette beleidslijnen voor de lange termijn met regelmaat monitoren en bijsturen waar nodig.

3.4 Ontwikkelingsrichting en doorkijk na 2035

De Structuurvisie Urk 2035+ geeft de beoogde ontwikkelingsrichting voor de komende jaren weer binnen de aangegeven planhorizon. Het plusje in de titel geeft aan dat bij het bepalen van de ontwikkelingsrichting tevens gekeken is naar de periode na 2035. Dit is belangrijk om meerdere redenen.

Een doorkijk in de verdere toekomst is daarnaast van groot belang voor de continuïteit in het gemeentelijke beleid. Pas als duidelijk is wat de gemeente over 20 á 30 jaar wil zijn, kan worden terug geredeneerd naar de benodigde beleidsaanpassingen en concrete sturing die op korte en middellange termijn noodzakelijk zijn. Wanneer de ontwikkelingsrichting voor de lange termijn helder is, kan worden

bepaald wat er nu op het (project-)programma moet komen, zodat de ontwikkelingen die nu in gang gezet worden een bijdrage zullen leveren aan de verwezenlijking van het gewenste structuurbeeld.

Urk beschikt over een beperkt buitengebied. Toen Urk nog een eiland was, werd de ontwikkeling bepaald door het omringende water. Met het ontstaan van de Noordoostpolder en de aansluiting van Urk op het vaste land werden deze natuurlijke grenzen vervangen door bestuurlijke grenzen. De grenscorrectie van 1 januari 2001 biedt voorlopig voldoende ruimte voor de ontwikkeling van het woon- en voorzieningengebied.

De gekozen ontwikkelingsrichting (uitbreiding naar het oosten, in combinatie met de sprong over de Urkervaart) biedt niet alleen goede aanleidingen voor een hoogwaardige invulling van de uitbreidingen tot aan 2035, maar biedt tevens uitstekende perspectieven voor de verdere groei na het jaar 2035. Hierbij wordt de opmerking gemaakt bij een mogelijke eerstvolgende beschouwing op de ruimtelijke visie van de gemeente Urk na te denken over verdere groeimogelijkheden van de gemeente Urk naar het oosten. Hierbij kan worden gesteld dat groei van Urk dichterbij Tollebeek hierbij niet aan de orde zal zijn. Beide dorpen dienen hun eigen ruimtelijke identiteit te behouden, zodat afstand is gewenst. Wel zijn er wellicht groeimogelijkheden ten oosten van het plangebied 'Schokkerhoek'. De verdere uitbreiding van het woongebied kan in aansluiting op de dan reeds gemaakte sprong over de Urkervaart plaatsvinden.

Urk loopt tegen de grens aan ten behoeve van de bedrijvenontwikkeling ten zuiden van Domineesweg en de buitendijkse havenontwikkeling langs de Zuidermeerdijk. Op termijn zal dit ook van toepassing zijn voor toekomstig woon- en voorzieningengebied.

Ontwikkelingen in de omgeving

De gemeente Noordoostpolder heeft recent haar ontwerp Structuurvisie 2025 ter inzage gelegd. De gemeente Noordoostpolder streeft naar een vaststelling van de Structuurvisie 2035 door haar gemeenteraad in december 2013. De gemeente Urk heeft de mogelijkheid gekregen om een zienswijze in te dienen. Van deze gelegenheid heeft de gemeente gebruik gemaakt.

Binnen de visie van de Noordoostpolder wordt ook gestreefd naar een zelfstandige ligging van Tollebeek. De zelfstandige ligging van Tollebeek ten opzichte van Urk wordt als belangrijk ervaren. Gesteld wordt dat er in het assenkruis geen nieuwe ontwikkelingen mogen plaatshebben. Urk wordt door gemeente Noordoostpolder gezien als unieke landschappelijke relict gebied die nog goed herkenbaar is. Gesteld wordt dat de herkenbaarheid en beleefbaarheid moet worden behouden. Om deze reden heeft de gemeente Noordoostpolder een cirkel getrokken waarbinnen het zicht op Urk bepalend zijn voor het wel of niet toestaan van ontwikkelingen. Het gebied rondom

de plaatsen Schokland, Nagele en Urk wordt gezien als een belangrijke recreatieve trekker. De gemeente Noordoostpolder wil graag samen optrekken met de gemeente Urk om de recreatieve functie rondom deze plaatsen uit te bouwen.

In de Structuurvisie van de Noordoostpolder is aandacht besteed aan de buitendijkse haven bij Urk, maar is zodanig genoemd dat er van MER-plichtigheid geen sprake is. De gemeente staat in principe positief tegenover deze ontwikkeling. Echter, op dit moment loopt een afzonderlijk proces waarbij diverse instanties betrokken zijn, waaronder de Provincie. Tijdens dit proces wordt gekeken naar nut en haalbaarheid van deze ruimtelijke ontwikkeling. De Noordoostpolder zal afhankelijk van dat proces in een later stadium bezien of de gemeente Noordoostpolder daar een rol in speelt, en zo ja welke rol.

Om de randen van Urk goed af te kunnen ronden is verplaatsing van de EHS ter plaatse van ondermeer gebied 'Noorderzand' noodzakelijk. Als mogelijk compensatiegebied komen enkele kavels ten noorden van Urk in aanmerking. Deze kavels zijn door de provincie Flevoland reeds aangewezen voor de realisatie van zogenaamde 'nieuwe' natuur. Ook deze percelen maken om dit moment nog onderdeel uit van het grondgebied van de gemeente Noordoostpolder.

4. Leefbaarheid

4.1 Wonen

4.1.1 Woonbeleid

De overheid is verantwoordelijk voor bepaalde aspecten op het gebied van 'wonen'. Deze aspecten worden beschreven binnen het gemeentelijk Woonbeleid. Onderdelen van het Woonbeleid zijn de Woonvisie en de Prestatieafspraken. De Prestatieafspraken zijn vastgelegd zijn binnen een Convenant Wonen. Binnen het Convenant Wonen worden afspraken gemaakt met de plaatselijke woningbouwvereniging op het gebied van huurwoningen en de huisvesting van specifieke doelgroepen. De gemeente tracht met het Woonbeleid de betaalbaarheid, de beschikbaarheid en de kwaliteit van het wonen te vergroten. Onderwerpen als veilige, gezonde en energiezuinige woningen komen binnen het beleid aan bod. Hierbij wordt dus niet alleen de markt van de koopwoningen beschreven, maar ook die van huurwoningen.

Bij woningbouwontwikkelingen worden vragen gesteld als: wat gaan we precies bouwen, hoeveel, waar precies en voor wie? Om deze vragen te kunnen beantwoorden is het noodzakelijk om actueel beleid vast te stellen. Het Woonbeleid vormt voor woningbouwontwikkeling en stedenbouwkundige planvormingen de onderliggende onderbouwing en basis voor het programma.

De huidige Woonvisie en Convenant Wonen dateren van 2008 en sluiten op bepaalde onderdelen niet meer aan bij de huidige actualiteiten. Er is de afgelopen jaren veel veranderd op de woningmarkt door voornamelijk de lan-

delijke economische crisis en de daarop volgende wijzigingen in het rijksbeleid. Een andere belangrijke ontwikkeling die grote gevolgen heeft voor het thema 'wonen' is de extramuralisering van de zorg. De ontwikkelingen op rijksniveau zijn nog lang niet tot een einde gekomen. Op dit moment werkt de gemeente aan de actualisatie van het Woonbeleid. Binnen het traject worden landelijke en regionale ontwikkeling op de voet gevolgd. Waar mogelijk zal het beleid stap voor stap geactualiseerd worden. Het te voeren beleid is sterk afhankelijk van de soort gemeente. Door een actieve grondpolitiek heeft de gemeente Urk vanuit het verleden sterke invloed kunnen uitvoeren op de betaalbaarheid, beschikbaarheid en kwaliteit van de nieuwe woningen op Urk. Op deze wijze heeft er vanuit het ruimtelijke beleid afstemming kunnen plaatsvinden met de woningbehoefte- en vraag. De ambitie van Urk richt zich op de huisvesting van de snel groeiende Urker bevolking en creëert daarbij een aantrekkelijk woon- en leefklimaat voor nieuwe inwoners. De gemeente Urk is er voor de Urker bevolking en voor nieuwe inwoners die zich willen vestigen op Urk.

4.1.2 Bevolkingsontwikkeling

De ontwikkeling van de bevolking wordt door middel van bevolkingsprognoses in kaart gebracht. Recent is in het kader van het proces om te komen tot actualisatie van het Woonbeleid een bevolkingsprognose uitgevoerd. Hierbij is een hoog, midden en laag scenario uitgewerkt. Elk scenario is gebaseerd op een wijziging ten aanzien van

het vestiging- en vertrekcijfer. Op Urk is op dit moment sprake van een matig vertrek overschot. Uitgaande van het gemiddelde scenario zal Urk doorgroeien naar circa 25.641 inwoners in 2035. Urk heeft, in vergelijking met andere buurgemeenten, een sterke bevolkingsgroei.

Vanuit de bevolkingsprognose is af te leiden dat Urk een sterke aanwas van jongeren heeft en in de toekomst blijft houden. De vraag naar woningen binnen het starterssegment is hierdoor hoog. De landelijke cijfers laten een sterke vergrijzing zien. Ook Urk krijgt in de toekomst te maken met een lichte 'grijze golf'. Door deze ontwikkeling zal de vraag naar gepaste woon(zorg) huisvesting steeds groter worden, maar ook aangepaste woningen in bestaand bebouwd gebied. Een tweede reden is de extramuralisering van de zorg. Naast de sterke groei van jongeren en ouderen is er sprake van een groei in de categorie 'gezinnen'. Een afname is op termijn te zien in de 1 en 2 persoon huishoudens van 25 tot 54 jaar. In deze doelgroep is een hoger vertrekcijfer te zien. De uitkomsten van de bevolkingsprognose zullen gebruikt worden voor de actualisatie van de Woonbeleid.

4.1.3 Woningmarkt

Op Urk is nog sprake van een redelijk gezonde woningmarkt. De doorlooptijd van de te verkopen objecten in bestaand bebouwd gebied is in vergelijking met landelijke cijfers laag. Echter, de financierbaarheid van woningen komen door landelijke regelgeving steeds meer onder druk te staan. Het eigen woningbezit is hoog op Urk

(circa 80%). De gemeente streeft naar het betaalbaar houden van koopwoningen. Door middel van bijvoorbeeld de succesvolle Starterslening zijn veel woningen weer bereikbaar geworden voor de inwoners van Urk. De regeling Starterslening is recent uitgebreid en geschikt gemaakt voor de bestaande woningbouw. Een ander aandachtspunt is het betaalbaar houden van de vaste woonlasten, zoals kosten voor energie. De gemeente Urk investeert waar mogelijk op het gebied van Duurzaam bouwen. In de afgelopen moeilijke jaren heeft Urk stevig doorgebouwd. Dit stevige doorbouwen heeft vanaf 2007 op een gecontroleerde wijze plaatsgevonden. Op deze wijze is behoefte, vraag en aanbod op elkaar afgestemd. Dit heeft geresulteerd in een tempering van het vertrekcijfer. Om aansluiting te blijven houden op de woonwensen is tevens in het kader van het traject om te komen tot actualisatie van het Woonbeleid een 'Woningmarktanalyse' uitgevoerd. Binnen dit vooronderzoek heeft de woonconsument centraal gestaan. Vragen als 'waar en hoe wilt u wonen en hoe moet de woonomgeving eruit zien' zijn gesteld aan de Urker bevolking. Daarnaast is in kaart gebracht wat de redenen waren voor 'oud' inwoners om naar een andere gemeente te verhuizen. Ook is in beeld gebracht wat de verhuiscapaciteit van inwoners op Urk is. De jongste en oudere doelgroep is het meest verhuiscapaciteit. Voor de oudere doelgroep is veelal de huidige woning te groot en ontbreekt het aan de mogelijkheden om te komen tot de gevraagde zorg. Voor

jongeren geldt het omgekeerde. Binnen het bestaand bebouwd gebied is men over het algemeen tevreden over de huidige woning en woonomgeving. Veelal wordt dit als reden gegeven om niet te willen verhuizen. De uitkomsten van de woningmarktanalyse zullen gebruikt worden voor de actualisatie van de Woonbeleid

4.1.4 Opgaven woningbouwontwikkeling

De groei van de Urker bevolking vraagt naar ruimte, ruimte om te kunnen inspelen op de woonwensen van de woonconsument. Daarnaast vraagt het thema zorg de planologische ruimte ten aanzien van de ontwikkeling van geschikte huisvesting. Het is belangrijk dat gemeenten het thema wonen al dan niet gecombineerd met zorg een volwaardige plek in de Structuurvisie geven. Deze geactualiseerde Structuurvisie is voor de gemeente Urk de basis om binnen planologische maatregelen het thema wonen en zorg af te stemmen. Het streven daarbij is tevens om te komen tot een betere afstemming tussen behoefte (ingegeven door de groei van de bevolking), vraag (beïnvloed door de economische en maatschappelijke facetten) en aanbod (beschikbaarheid van woningen). De opgave van nieuw woningbouwontwikkelingen op Urk blijft aanwezig. De focus zal hierbij steeds meer verschuiven van aanbodgericht naar vraaggericht bouwen. Het aanbod van een gedifferentieerde woon- en leefomgeving zorgt ervoor dat inwoners betere en gepaste huisvestingskansen hebben op Urk. Deze afstemming is

niet alleen noodzakelijk binnen de planontwikkelingen zelf, maar ook over de totale woningbouwontwikkeling op Urk.

De gemeente Urk heeft niet alleen aandacht voor nieuwbouwontwikkeling op het gebied van 'wonen', maar heeft ook oog voor de bestaande woon- en leefomgeving. De kwaliteit van de bestaande woningvoorraad op Urk is over het algemeen goed. Er zijn nog wel verbeterpunten ten aanzien van de duurzaamheid van bestaande woningen. Het gebied Nieuwe Klif zal in aanmerking komen voor grootschalige renovatie / herstructurering. Voor dit gebied wordt ingezet op levensloop- en duurzaam bouwen.

Ondanks het feit dat het percentage ten aanzien van het eigen woning bezit op Urk hoog is, zal er in de toekomst een grote vraag blijven naar huurwoningen. Woningbouwvereniging Patrimonium is van oudsher een belangrijke bouwpartner voor de gemeente in zorgvastgoed en huisvesting voor specifieke doelgroepen binnen de huursector. Echter, de vraag is of er in de toekomst de financiële ruimte aanwezig blijft om te kunnen blijven investeren ten aanzien van huurwoningen. Deze ontwikkeling ten gevolge van de voorgenomen wijziging van het rijksbeleid kunnen in combinatie met de extramuralisering van de zorg een onwenselijke situatie tot gevolg hebben. De gemeente onderhoud structureel contact met plaatselijke woningbouwvereniging Patrimonium over dit betreffende onderwerp.

Zorg & welzijn

- Woonzorgzone
- Scholen (basisonderwijs) / Peuterschool
- Gehandicapten woonvorm / dagbesteding
- Gezondheids-/ouderenzorg
- Voortgezet onderwijs
- Bibliotheek
- Sportzaal
- Zwembad
- Gemeentegrens

0 1 km

4.2 Zorg en Welzijn

4.2.1 Participatiesamenleving

Burgerschap

Tegenwoordig is modern burgerschap in het kader van de participatiesamenleving een veel besproken thema. Urk mag trots zijn op de wijze waarop dat thema dagelijks wordt ingekleurd. Trots op het voorzieningenniveau van zorg, onderwijs, diversiteit in wonen en welzijn. Maar ook trots op de kwaliteit van het aanbod. Veel gemeenten met een inwonersaantal als dat van Urk hebben niet dat aanbod en/of die kwaliteit. Veel wordt geregeld vanuit het particulier initiatief. En dat kenmerkt Urk. Organisaties weten elkaar te vinden en willen elkaar versterken.

Voorbeelden om trots op te zijn:

- Het aanbod en de staat van onderhoud van scholen;
- Gezondheidscentrum Het Dok met daarin de samenwerking van diverse ketenpartners (waaronder het Centrum Jeugd en Gezin);
- Het aanbod van zwem-/sportaccommodaties en speelterreinen;
- Het aanbod van welzijns-/zorgactiviteiten;
- Verzorgingstehuis Talma Haven en het aanbod van thuiszorg, de samenwerkingsverbanden tussen ZONL, Talma Haven en Caritas;
- De grote groep vrijwilligers die zich dagelijks inzetten voor zorg-, jeugd-, sport- en welzijnsorganisaties;

- First Responder Systeem Urk. De eigen Urker ambulance die met tal van vrijwilligers zo snel mogelijk bij ongeval hulp wil verlenen;
- Het Kerkelijk Platform Jeugd;
- De bibliotheek;
- Ontwikkelingen op het gebied van het realiseren van een kindcentrum op Urk.

4.2.2 Transitie en decentralisaties

Awbz

Met de transitie van de AWBZ naar gemeenten komt er een nieuwe taak op het Wmo-bordje van de lokale overheid te liggen. Vanaf 2015 maken extramuraal begeleiding, vervoer en kortdurend verblijf onderdeel uit van de Wmo. De functie begeleiding in de AWBZ is gericht op mensen met een:

- Somatische problematiek;
- Psychogeriatrische problematiek;
- Psychiatrische problematiek;
- Verstandelijke beperking;
- Lichamelijke beperking;
- Zintuiglijke beperking.

Het gaat om mensen die matige of zware beperkingen hebben op het terrein van sociale redzaamheid, bewegen en verplaatsen, psychisch functioneren, geheugen en oriëntatie en/of probleemgedrag. Het doel is gericht op bevordering, behoud of compensatie van zelfredzaamheid, zodat opname in een instelling of verwaarlozing wordt voorkomen. De begeleiding kan ook worden ingezet ter ontlasting van mantelzorgers. Begeleiding is

onderdeel van het compensatiebeginsel. Dit betekent dat de gemeente een grotere beleidsruimte heeft voor de uitvoering van nieuwe verplichtingen. Bedoeling is de mogelijkheden van de Wmo voor het deelnemen aan het maatschappelijk verkeer en voor het zelfstandig functioneren in de lokale context te optimaliseren. Dat vraagt om slimme combinaties van individuele en algemene voorzieningen en vrijwilligerswerk, waarbij de mate van zelforganiserend vermogen van de cliënt het bepalende uitgangspunt is voor de ondersteuning. Hoe deze transitie vorm gaat krijgen in de gemeente Urk is op dit moment in voorbereiding.

Jeugdzorg

Gemeenten worden op termijn financieel en uitvoeringstechnisch verantwoordelijk voor de uitvoering van alle jeugdzorg die nu nog onder het Rijk, provincie, Awbz en Zvw (Zorgverzekeringswet) vallen, te weten:

- Provinciale jeugdzorg;
- Jeugdbescherming en jeugdreclassering;
- Jeugd-GGZ (Geestelijke Gezondheids Zorg) (inclusief begeleiding);
- Zorg aan licht verstandelijk beperkte jeugdigen;
- Gesloten jeugdzorg.

Juist omdat er met de transitie Jeugdzorg straks een sterke basis moet staan met het Centrum Jeugd en Gezin is vanuit een eerste evaluatie met de ketenpartners nagedacht over verbeterpunten. Deze worden verwerkt in de nota Cen-

trum Jeugd en Gezin die naar verwachting in 2014 zal worden opgeleverd. Om problemen bij jongeren vroegtijdig (preventief) aan te kunnen pakken is een integrale aanpak nodig. In de afgelopen jaren is een eerste aanzet geleverd, in samenwerking tussen jeugdwerk, voorschoolse educatie, basisonderwijs, jeugdgezondheidszorg en opvoedingsondersteuning, en met meedenken van de verschillende kerkelijke denominaties.

Vanuit landelijke regelgeving zijn er de laatste jaren vele veranderingen geweest op het gebied van het jeugdbeleid. Het toenmalige Programmaministerie Jeugd en Gezin heeft hiertoe een eerste aanzet gegeven. Er worden steeds meer (ingrijpende) taken richting gemeenten geschoven, inclusief de daarbij behorende (financiële) verantwoordelijkheden. Deze taken en verantwoordelijkheden worden ook beschreven in de nieuwe Jeugdnota "Jeugd op Urk... onze kracht".

4.2.3 Vestiging van specifieke voorziening en huisvesting

1^e-lijnsvoorzieningen

In de gezondheidszorg vervullen de huisarts en de 1^e-lijnszorg een belangrijke rol. Op Urk is daarnaast van oudsher de informele mantelzorg (binnen de familie en de eigen groep) erg sterk aanwezig. Men vormt hechte samenlevingsverbanden die garant staan voor zorg als

het wat minder gaat. Laagdrempelige voorzieningen zijn dan ook van belang voor Urk. Dat geldt niet alleen voor de voorziening, maar ook voor het personeel. Geen 9-5 mentaliteit maar open staan voor zorg en bekend zijn met de lokale cultuur, maakt dat veel zorgverleners een goede naam hebben op Urk. Als gevolg van landelijke bezuinigingen komt de zorg onder druk te staan. Meer en meer komt het accent op de mantelzorg te liggen. Faciliteren van de mantelzorg is dan een belangrijk speerpunt binnen het gemeentelijk beleid. Daarbij dient de jongere mantelzorg ook een plek te krijgen. Op grond van de nieuwe Wet Publieke Gezondheid heeft de gemeente een nieuwe gezondheidsnota vastgesteld

Verzorgingstehuizen en woonzorgcirkels

Op Urk zijn, gezien de omvang van de gemeente, ook goede 2^e-lijnsvoorzieningen in de vorm van een ouderenverzorgingshuis en een verpleeghuis. Deze voorzieningen verdienen wel aandacht en moeten qua capaciteit meegroeien, maar zeker ook aangepast worden als gevolg van landelijke wetgeving. Zo verandert verzorgingstehuis Talma Haven op ten duur in een verpleeghuis. Om de ruimtelijke veranderingen inzichtelijk te maken zal er onderzoek worden uitgevoerd ten aanzien van de toekomst van betreffende zorginstellingen (ten aanzien van het bestaande vastgoed).

Het streven is gericht op "levensloopbestendig" wonen. Daarmee wordt bedoeld dat de Urker bevolking niet naar een andere gemeente of woning hoeven te verhuizen als zij afhankelijk worden van (intensieve) zorg. Dit betekent dat rekening moet worden gehouden met een toenemende vraag binnen de nieuwe uitbreidingsgebieden door bijvoorbeeld levensloopbestendige woningen te realiseren binnen een geschikt woon- en leefklimaat. De opgave in ruimtelijke zin is om de wijken zo in te richten dat zorgbehoevenden en ouderen in een vertrouwde omgeving kunnen blijven wonen. De behoefte aan woningen voor senioren, met en zonder zorg aan huis zal toenemen. Daarmee zal de behoefte aan huishoudelijke hulp en mantelzorg ook steeds groter worden. Vooral daar het rijksbeleid zich meer en meer richt op de eigen verantwoordelijkheid. Onbeheersbare tekorten in landelijke macrobudgetten zorgen er voor dat er steeds meer bezuinigd wordt in de zorg.

De vorige Structuurvisie streefde naar de ontwikkeling van twee zorgkruispunten, aan de Oslolaan en in Talma Haven Ankerlicht. Deze kruispunten zijn gerealiseerd. Wonen en zorg zijn op deze manier bij elkaar gebracht door Zorggroep Oude en Nieuwe Land, Talma Haven, Woonstichting Patrimonium, Stichting Caritas Urk en diverse andere zorginstellingen. Binnenkort wordt een nieuw zorgkruispunt aan De Noord voor een specifieke

doelgroep opgeleverd. Hoewel er seniorenwoningen (appartementen) aan de Oslolaan en het Ankerlicht zijn gerealiseerd zal de behoefte hieraan in de toekomst blijven groeien. Kijkend naar de statistische gegevens zal ook Urk niet ontkomen aan een "grijze golf." De clustering van betreffende voorzieningen binnen het bebouwde gebied zullen een steeds belangrijker aspect worden ten aanzien van het ruimtelijke beleid en het beheersbaar houden van de kosten ten aanzien van huishulp en mantelzorg. Door de concentratie van voorzieningen op bepaalde punten kan er gestreefd worden naar de optimalisering van de routing ten aanzien van de zorg die geleverd moet worden binnen de woongebieden.

Urk zal in de toekomst beschikken over drie woonzorgcirkels: Oude dorp, kop Polderwijk en het nieuwe voorzieningengebied in Schokkerhoek. Een woonzorgcirkel is een deel van een wijk met een buitengewoon voorzieningenniveau. Het gebied is voorzien van bijvoorbeeld een aanbod van levensloopbestendige woningen, 24-uurszorg, woonzorgarrangementen gelegen in een veilige en goed toegankelijke leefomgeving. De sociale cohesie zijn binnen deze gebieden doorgaans hoog. Deze structuur sluit goed aan bij de Urker kenmerken, waarbij informele mantelzorg sterk aanwezig is. Voor de gebieden Oude dorp en de kop Podlerwijk is de insteek om de huidig aanwezige voorzieningen ten behoeve van

ouderen- zorg en huisvesting te versterken. Binnen het gebied Schokkerhoek zal het gaan om de ontwikkeling van een nieuwe woonzorgzone. De gemeente Urk zal onderzoek uitvoeren ten aanzien van de ontwikkeling van de woonzorg cirkels die passend zijn binnen de Urker cultuur.

Op Urk zijn twee intramurale zorgvoorzieningen voor ouderen: de Talma Haven en de Talma Hof (Kompass). Ook hier geldt dat de bedbehoefte zal toenemen. De gezinszorg, alfahulp, bejaardenzorg en wijkverpleging worden op Urk verzorgd door de Thuiszorg Oude en Nieuwe Land en vanuit het nieuwe initiatief van Talma Haven. Indien ouderen langer thuis blijven wonen, zal de behoefte aan alfahulp bejaardenzorg en –verpleging sterk stijgen, tot een verdubbeling in 2025. Ook het aantal aangepaste seniorenwoningen met verschillende niveaus van (thuis)zorg om ouderen langer thuis te laten wonen, zal extra werk met zich meebrengen voor de Thuiszorg. Het aspect 'levensloopbestendig bouwen' vraagt naast de nieuwbouw tevens aandacht op termijn voor de aanpak van de woningvoorraad en leefomgeving binnen het bestaand bebouwde gebied. Een eerste aanzet zal gegeven worden binnen de gebieden als voormalige schoollocatie Vuurbaak- en Wilhelmina en de Nieuwe Klif, die in aanmerking komen voor een bepaalde vorm van herstructurering.

Ziekenhuizen

De bevolking van Urk maakt gebruik van de dichtstbijzijnde ziekenhuizen zoals het MC-ziekenhuis in Lelystad, de Isala klinieken in Zwolle en het Antoniusziekenhuis in Sneek. Minimale ziekenhuiszorg (poliklinische zorg) wordt daarnaast aangeboden in het MC Ziekenhuis en Antoniusziekenhuis in Emmeloord. Eerstgenoemde biedt daarnaast ondersteunde praktijkzorg aan in de huisartsenposten op Urk. Hoewel de rol van de gemeente Urk minimaal is, wordt in het laatste VTV-onderzoek van GGD-Flevoland de ziekenhuiszorg in de regio wel als een onderwerp bestempeld dat nauwlettend in de gaten moet worden gehouden. Regelmatig wordt overlegd met de gemeente Noordoostpolder over te nemen stappen. Als gevolg van het verdwijnen van het Dr Jansenziekenhuis in Emmeloord zijn Urkers voor acute zorg aangewezen op ziekenhuizen die op grotere afstand liggen. Met de aanrijtijden van de ambulance kan dit voor ongewenste situaties zorgen. Vandaar dat besteld is dat Urk in 2009 weer de beschikking kreeg over een eigen ambulancepost. De uitgangspunten: aanrijtijden ambulance en volledige moeder/kindzorg blijven voor de toekomst belangrijk voor de gemeente Urk.

Dagverblijven en gezinsvervangende tehuizen

Op Urk zijn diverse gehandicaptenorganisaties actief: Triade Flevoland, 's Heerenloo, Philadelphia Zorg, Omega

Groep en Siloah. Deze organisaties exploiteren ook woonzorg complexen, zoals Het Hop, Thuishaven, Het 8-ter dek, de Parelhof en het nieuwe woonzorg complex gelegen aan de Kotter. Binnen het laatst genoemde woonzorg complex is een combinatie gemaakt tussen ouderenhuisvesting en huisvesting voor jongeren met een verstandelijke beperking.

Daarnaast zijn er enkele initiatieven waarbij de gehandicapten dagbesteding ontvangen (Peppelstek, het Taartpunt, Drukpunt en Stekplek). Voor de realisatie van toekomstige nieuwe woonvormen en/of het vormgeven van ambulante begeleiding hanteren de organisaties vaak dezelfde gegevens. Omdat ouders zich inschrijven bij diverse organisaties geeft de woon- en zorgvraag een vertroebeld beeld. Daarnaast geldt dat niet voor iedere specifieke beperking begeleiding op Urk aangeboden kan worden (bijvoorbeeld zorg vanuit het autistisch spectrum). Ten aanzien van het ruimtelijke beleid zal nader onderzoek moeten worden uitgevoerd die inzicht geeft in het noodzakelijk aantal toe te voegen woonzorg eenheden voor deze doelgroepen. Aanbevelingen zullen dan ook naar de toekomst toe verder uitgewerkt moet worden. Daarbij is samenwerking tussen organisaties een hele belangrijke factor. Indien sprake is van toevoeging van het huidige aanbod zal er ruimtelijk gezien gekeken worden naar locaties binnen de drie woonzorgcirkels.

Centrum Jeugd en Gezin (CJG)

Eén van de eerste gedecentraliseerde taken op het gebied van het jeugdbeleid is de ontwikkeling van een preventieve zorgstructuur met als toegangspoort het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Het CJG is een samenwerkingsverband dat als doel heeft zorg, ondersteuning en diensten aan te laten sluiten op vragen van kinderen, jeugdigen, gezinnen en professionals. Er wordt op allerlei fronten samengewerkt. De essentie is dat de expertises van de partners elkaar versterken door middel van bundeling en samenwerking. Die samenwerking richt zich op vroegtijdig signaleren, het bespreekbaar maken van zorgen en adequaat handelen om effectieve hulp te kunnen bieden. Alles vanuit de gedachte: 1 Gezin 1 Plan. Het CJG Urk is geopend in april 2011 en diverse goede resultaten zijn al geboekt. Het CJG is dan ook niet meer weg te denken in de plaatselijke zorgstructuur als belangrijke pijler van preventie. Uitgangspunt van de zorgstructuur is dat 85% van de jeugdigen (en/of hun ouders) voldoende heeft aan informatie en advies, 10% aan begeleiding in de vorm van licht pedagogische hulp (valt al onder gemeentelijke regie) en 5% aan intensieve hulp die straks, met de transitie van de jeugdzorg en AWBZ ook onder gemeentelijke regie komt.

In een eerste evaluatie binnen het CJG zijn diverse verbeterpunten aangedragen. Met het oog op de belangrijke

(voorportaal) positie die het CJG straks krijgt binnen de transitie Jeugdzorg is samen met alle betrokkenen hard gewerkt om inhoud te geven aan de verbeterpunten. Uit een GGD-onderzoek blijft dat CJG-Urk inmiddels volop bekend te zijn onder de Urker bevolking. Deze bekendheid onder bevolking ligt hoger dan in andere Flevolandse gemeenten. De fysieke vestiging van het CJG heeft plaatsgenomen in het centrum voor gezondheid en wonen: het DOK, dat gelegen is binnen het voorzieningen gebied Vlechtuinen.

Sociaal Cultureel Werk

Tot op heden kent Urk drie welzijnsorganisaties die (een vorm van) jongerenopvang aanbieden: Stichting Koffiebar Urk, Stichting Jeugd Opvang Werk (JOW) en Stichting Buurtwerk. In de afgelopen jaren is duidelijk geworden dat het accommodatiegebonden jongerenwerk verandert. Jongeren hebben veel meer digitaal contact met elkaar. Ontmoeting gebeurt vaak online. Daarbij komt dat door de digitale contacten jongeren zeer mobiel zijn geworden. Eén sms-je en een grote groep jongeren verschuift van plek A naar plek B. Daarnaast spelen commerciële aanbieders in op een veranderende behoefte. Snackbars lijken vooral in het weekend meer en meer op een jongerenontmoetingsplaats. Hier dienen de (gesubsidieerde) aanbieders rekening mee te houden en hun

activiteiten op af te stemmen. Politiek wordt momenteel gesproken over de koppeling tussen welzijn en de informele zorg. Dit is in verband met de decentralisatie Awbz.

Realisatie Kindcentrum

De vraag naar kinderopvang op Urk zal door de toename van de deelname van vrouwen aan het arbeidsproces groeien. Daarbij komt dat op basis van wettelijke regels een samenhang met het peuterspeelzaalwerk bewerkstelligd moet worden. Dit heeft in geresulteerd in een samenwerkingsovereenkomst tussen Stichting Peuterspeelzaal Urk en Stichting Kinderopvang NOP/Urk. Vanuit een door de raad vastgestelde visie zal binnenkort een multifunctioneel kindcentrum gerealiseerd worden op de voormalige plek van de Harmpje Visserschool. Naast de peuterspeelzaal en kinderopvang zullen daarin Kentalis (opvang kinderen met spraakachterstand) en buitenschoolse opvang van 's Heerenloo gehuisvest worden. De wens is om het kindcentrum ook een buurtcentrum te geven. Koppelingen met andere welzijnsorganisaties worden onderzocht. Spijtig genoeg kwam de plek van kinderopvang NOP / Urk (door financiële beperkingen) in het nieuwe Kindcentrum onder druk te staan. De gemeente moest dan ook op zoek naar een nieuwe partner, die gevonden werd in CKO.

4.2.4 Bewegings- en onderwijs

Op Urk zijn twaalf christelijk basisscholen vanuit drie denominaties. Er zijn twee scholen voor het voortgezet onderwijs: Pieter Zandt Scholengemeenschap en Berechja College. Deze laatste wordt rechtstreeks bekostigd vanuit het ministerie. Er is dan ook geen huisvestingsplicht voor deze school. Echter, uitbreiding van het voortgezet onderwijs kan leiden tot een noodzakelijke verplaatsing van de functies in de toekomst. Recent is Scholengemeenschap Pieter Zandt uitgebreid binnen het voorzieningengebied Vlechttuinen. Ruimtelijk gezien is verdere uitbreiding op deze locatie niet mogelijk. Ondanks het feit dat de gemeente geen huisvestingsplicht heeft voor deze scholen is het wel wenselijk om betreffende functies binnen de gemeentegrens te behouden. Mocht betreffende scholengemeenschap Pieter Zandt verder uit moeten breiden, dan zal nader locatieonderzoek uitgevoerd worden. De dan vrijkomende locatie in het gebied Vlechttuinen zal in het teken van een Woonzorg zone ingevuld kunnen worden door middel van zorgwoningen voor ouderen. De gemeenteraad van Urk heeft er voor gekozen dat er op relatief korte loopafstand een basisschool in een wijk moet zijn. Vanuit de bevolkingsprognoses wordt geanticipeerd op bevolkingsverschuivingen op Urk. Zo verhuist op termijn de Harmpje Visserschool naar de nieuwe Oranjewijk en vindt er een herijking plaats van de voedingsgebieden

van de scholen. Het beleid voor de onderwijshuisvesting waar de gemeente verantwoordelijk voor is, is neergelegd in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Urk en de daarop gebaseerde integrale huisvestingsplannen onderwijs. Dit is inclusief het bewegingsonderwijs.

Het onderhoud van de basisscholen is deels een taak van de gemeente Urk. Op basis van PVM wordt dit jaarlijks uitgevoerd. Naast de huisvestingsplicht van het onderwijs is de gemeente verplicht om voldoende ruimte aan te bieden voor bewegingsonderwijs. Door de verschuiving van het onderwijs naar de nieuwe wijken, worden de gymnastieklokalen en sporthallen onevenredig belast, en is er concreet behoefte aan een gymnastieklokaal in de uitbreidingsgebieden. Een mogelijke locatie hiervoor is de Oranjewijk.

Binnen de beleidsontwikkeling wordt tevens rekening gehouden met de toevoeging van woon- en voorzieningen gebieden, zoals Schokkerhoek en het gebied ten oosten van Zeewijk en Oranjewijk. Door middel van een locatieonderzoek (op basis van onderwijs- en de bevolkingsprognose) zal beschouwd worden of er binnen de plannontwikkelingen van de gebieden rekening moet worden gehouden met een extra onderwijsvoorziening (inclusief het bewegingsonderwijs).

Mobiliteit: Autoverkeer

- Bestaande interlokale hoofdweg
- Bestaande lokale hoofdweg
- Toekomstig tracé
- Bestaande wijksluitingsweg
- Sluis en/of brug
- Dorpsentrees

0 1 km

4.3 Mobiliteit

4.3.1 Auto verkeer

Urk beschikt over drie invalswegen (interlokale hoofdwegen):

- De Domineesweg vormt de verbinding met de A6;
- De Urkerweg vormt de verbinding met Tollebeek en Emmeloord;
- De Staartweg verbindt Urk met dorpen in de Noordoostpolder en het achterliggende agrarische gebied.

De uitbreiding van de woongebieden boven de Urkervaart (gebied ten oosten van Zeewijk en Oranjewijk) vragen om een veilige wijkontsluitingsweg. Om dit te bewerkstelligen moet er een noordzuidverbinding 'Urkerweg – Staartweg' gerealiseerd worden. Op deze nieuwe wijkontsluitingsweg dienen geen erven rechtstreeks aangesloten te worden. De nieuwe wijkontsluitingsweg vertakt binnen het toekomstige woongebied in buurtwegen / erftoegangswegen. De woongebieden worden daarnaast rechtstreeks aangesloten op de Urkerweg en Staartweg.

De gebiedsontwikkeling ten zuiden van de Urkervaart (Schokkerhoek) en de ontsluiting van geheel Urk noodzaakt om een extra brugvoorziening te realiseren over de Urkervaart, waardoor de verbinding tussen het bestaande bebouwde woongebied en het nieuwe woon- en voorzieningengebied gemaakt wordt. De verbinding tussen de 'Urkerweg – Domineesweg' zal geschieden door middel

van een lokale hoofdweg. Vanaf de Domineesweg wordt de automobilist automatisch via de nieuwe lokale hoofdweg naar de Urkerweg geleid, vanaf waar de route naar de juiste bestemming op Urk gevolgd kan worden. Binnen het gebied Schokkerhoek zal de lokale hoofdweg vertakken in buurtwegen / erftoegangswegen.

Een deel van de Staartweg heeft inmiddels een 50 km/h-regime, waardoor niet langer sprake is van een volledige interlokale hoofdweg. De Staartweg en Domineesweg gaan ter hoogte van de nieuwe wijkontsluitingsweg over van een interlokale hoofdweg over naar een lokale hoofdweg. Het Urkerdwarspad behoudt zijn functie voor bestemmingsverkeer en langzaam verkeer.

Voor de groei en bloei van het bedrijfsleven blijft de bereikbaarheid over de weg van cruciale betekenis. Inmiddels heeft de reconstructie van de Domineesweg plaatsgevonden. De toekomstige uitbreiding en de beoogde intensievere bedrijvigheid ten zuiden van de Domineesweg vragen om een veilige, snelle en solitaire verbinding. Langs het nieuwe bedrijventerrein ten zuiden van de Domineesweg wordt een lokale hoofdweg gerealiseerd die binnen het nieuwe bedrijventerrein vertakken naar deelgebieden. Het verkeer naar de bedrijventerreinen, woongebieden en overige verkeer worden door de nieuwe verkeerstructuur op een veilige manier geschieden. De verkeerkundige maatregelen binnen het beoogde bedrijfengebied ten zuiden van de Domineesweg maken geen onderdeel uit van het grondgebied van de gemeente Urk en derhalve formeel ook geen onderdeel van deze Structuurvisie.

Naast nieuwe verkeersstructuren zal er aandacht besteed moeten worden aan knelpunten nabij het Oude dorp en binnen het bestaand bebouwde gebied. Ruimtelijk mist het Klifweg gebied de aantrekkelijkheid en veiligheid die winkelend publiek aantrekt en bindt. Om dat proces te keren worden een aantal ingrijpende veranderingen voorgesteld, die uiteraard alleen in fasen en in goed overleg met betrokkenen kunnen plaatsvinden. Om als winkelcentrum optimaal te kunnen functioneren dient het autoverkeer van en naar het havengebied geen gebruik meer te maken van de Klifweg. Voorgesteld wordt een nieuwe weg aan te leggen van de rotonde naar het havengebied, gemakshalve 'havenstraat' genoemd. Beoogd tracé loopt tussen de bebouwing aan de Klifweg en de bedrijfspanden aan de Klifkade door. Het gebied klifweg is opgenomen binnen het masterplan Hart van Urk. Deze visie blijft voor dit gebied gehandhaafd. Voor de afwikkeling van het autoverkeer op en rondom Urk vragen onderstaande punten tevens de benodigde aandacht:

1. Er doen zich problemen voor op de Nagel. Deze (woon) straat fungeert als wijkontsluitingsweg. De huidige inrichting is hier niet op afgestemd.
2. De kruising van de Vlaak met de Nagel vormt een knelpunt in de wijkontsluitingsstructuur.

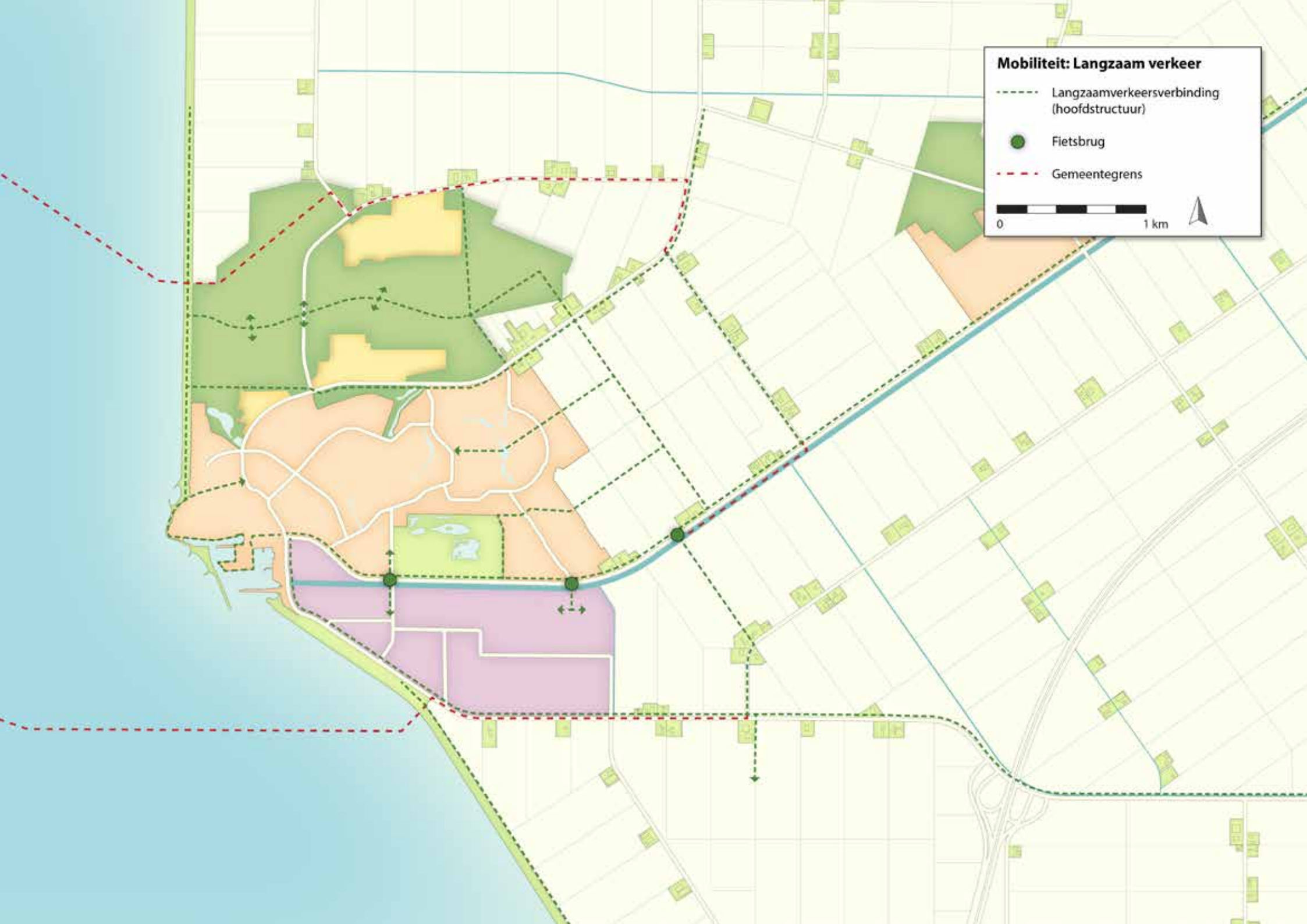

4.3.2 Langzaam verkeer

Het fiets- en bromverkeer op Urk is relatief hoog, onder meer omdat veel Urkers op Urk werken en de gewoonte hebben om tussen de middag thuis te eten. De gemeente streeft

Mobiliteit: Langzaam verkeer

- Langzaamverkeersverbinding (hoofdstructuur)
- Fietsbrug
- - - Gemeentegrens

0 1 km

naar een verdere opwaardering van het aandeel langzaam verkeer. Urk kent geen aparte fietsstructuur in de bebouwde kom. Er zijn wel enkele wegen, met name de uitvalswegen, waarlangs fietspaden of stroken liggen. Daarnaast zijn binnen het bestaand bebouwde gebied twee solitaire fietsverbindingen vanuit de Zeewijk en Oranjewijk, die tot aan de nieuwe wijkontsluitingsweg zullen gaan doorlopen. Langs de nieuwe wijkontsluitingsweg zal tevens ruimte geboden worden voor een veilige noord-zuid fietsverbinding tussen de Staartweg en Urkerweg. Een veilige verbinding tussen het woon- en voorzienings- en werkgebied is essentieel. Toekomstige woongebieden, voorzieningen en werkgebieden moeten dan ook goed toegankelijk zijn en een veilige verbinding hebben met de bestaande bebouwde omgeving. Om dit te bewerkstelligen wordt voorgesteld de extra brug, ten behoeve van de uitbreiding ten zuiden van de Urkervaart, tevens geschikt te maken voor het langzaam verkeer. Om het gebied Toppad toegankelijk te maken voor de Urkerbevolking zal er binnen de randzone van het natuurgebied een langzaamverkeersverbinding gerealiseerd worden. De binding met het Oude dorp is essentieel. De mogelijkheid voor een 'ommetje' langs alle mooie plekken draagt hieraan bij. Daartoe wordt een goed langzaamverkeersnetwerk ontwikkeld. Tevens zal aandacht besteed moeten worden aan de veilige bereikbaarheid van de sportvoorzieningen die gelegen zijn aan de Vormtweg, vanuit het dorp. Om dit te bewerkstelligen zal er een (langzaam) verkeersverbinding gerealiseerd worden tussen het uitbreidingsgebied (Zeewijk) en de voorzieningen die gelegen zijn aan de Vormtweg.

4.3.3 Vervoer over water

De Urkervaart wordt gebruikt voor de recreatie- en de beroepsvaart. Bij het ontwerp van de derde verkeerbrug dient met dit recreatieve en beroepsmatige gebruik rekening gehouden te worden. De D-tocht zal ten aanzien van het beroepsmatige gebruik verbreedt worden en in zuidelijke richting naar het bedrijventerrein ten zuiden van de Domineesweg (valt buiten gemeente grens Urk) doorgetrokken worden.

4.3.4 Openbaar vervoer

Bij een verdere groei van Urk worden de openbaarvervoerverbindingen met Lelystad, Emmeloord, Kampen en Zwolle steeds belangrijker. Via het openbaar vervoer is Urk alleen bereikbaar per bus. De verbinding binnen Urk wordt gefaciliteerd door een streeklijn. Er wordt een regelmatige dienstregeling onderhouden met Emmeloord. Doordat Urk groeit wordt de verbinding binnen Urk steeds langer. Het ontwikkelen van één centrale bushalte heeft de voorkeur. Daarbij wordt Urk ontsloten door een lokale buslijn. Mogelijke locaties voor een centrale halte zijn Lemsterhoek, kruispunt Meep / Urkerweg, bufferzone Ransuil, of bij de geprojecteerde derde brug over de Urkervaart. Door de komst van de Hanzelijn zijn er nieuwe treinstations in Dronten en Kampen-zuid gerealiseerd. De gemeente Urk is in overleg met de provincie inzake de herijking van het openbaar vervoer in de provincie Flevoland. De gemeente heeft aangegeven de volgende wensen te hebben:

1. Een doorgaande busverbinding Kampen, Emmeloord via Urk naar Lelystad;
2. Openbaar vervoer op zondag;
3. Een betere oppervlakte ontsluiting;
4. Bij voorkeur een halfuursverbinding met Emmeloord, Kampen (Zwolle), Lelystad en Dronten;
5. Goede aansluiting op de treinen;
6. Het aantal verbindingen met Lelystad en Zwolle moet tenminste gelijk blijven.

4.3.5 Parkeren en verkeren Oude dorp

Om de verkeersdruk op het Oude dorp te verminderen en beter te structureren zal een nieuwe routekeuze worden uitgewerkt. Daarbij wordt ook ingegaan op mogelijke verkeersmaatregelen om de routekeuze te stimuleren (parkeeregulering, éénrichtingsverkeer, geslotenverklaringen etc.). Uitgangspunt bij het bepalen van de parkeerbalans is een gemiddeld autobezit van 1,4 (landelijk gemiddelde). Voor het Oud Urk betekent dit een parkeerbehoefte van $724 \times 1,4 =$ circa 1.000 parkeerplaatsen. Ten opzichte van het aanbod van 750 plaatsen betekent dit een tekort van circa 250 plaatsen. Het is ondenkbaar dat de benodigde ruimte in Oud Urk wordt gevonden (Parkeerbeleidsplan 2009-2013). Streven moet daarentegen zijn om het aantal parkeerplaatsen binnen Oud Urk te optimaliseren: saneren waar niet geparkeerd hoeft te worden, en legaliseren waar dat logisch is. Uitplaatsen van parkeren naar randparkeerplaatsen is onvermijdelijk. Daarnaast wordt ook gedacht aan flankerende maatregelen zoals parkeervergunningen en blauwe zones.

Dorpsentrees & gezichten

- Toegangsweg tot Urk
- Bestaande dorpsentree
- Nieuwe dorpsentree
- Knoop
- Markant punt
- Voorkant bebouwing
- Groen gezicht
- Rood gezicht (woon/voorzieningsgebied)
- Rood gezicht (bedrijfsgebied)
- Blauw gezicht
- Doortrekken singel
- Zoekgebied centrale waterberging
- Beeldbepalende beplanting
- Gemeentegrens

De regelgeving voor parkeren wordt overgeheveld naar de geldende bestemmingsplannen. Het verdient aanbeveling om het parkeerbeleid vast te leggen in een Parkeernota.

4.4 Ruimtelijke kwaliteit, cultuurhistorie en archeologie

4.4.1 Dorpsentrees en gezichten

De ruimtelijke kwaliteit is gerelateerd aan de gebruikswaarde, belevingswaarde en toekomstwaarde van de omgeving. De waarde van de ruimtelijke omgeving wordt met name bepaald door de beleving die burgers, bezoekers en andere doelgroepen ervaren. Het aspect ruimtelijke kwaliteit betreft niet alleen de beleving, maar stelt ook eisen aan de soort functie, locatie en de gewenste manier van vormgeving. Een brede gebiedsgerichte benadering is noodzakelijk om het aspect ruimtelijke kwaliteit binnen de gebiedsontwikkeling te borgen.

De belevingswaarde wordt met name ervaren ter hoogte structuurdragers, zoals de bestaande en nieuwe dorpsentrees, dorpsranden, openbare groenzones en doorgaande wegen. De gemeente Urk beschikt over een aantal grote buitenstedelijke ontwikkelingsopgaven voor zowel het woon- en voorzieningengebied als het bedrijfengebied. De opzet van deze uitbreiding mondt uit in een aantal belangrijke nieuwe structuurdragers. Door de uitbreiding van het woon- en voorzieningengebied en het bedrijfengebied ontstaan er in de toekomst nieuwe dorpsentrees en gezichten, die met name vanuit het polderlandschap, maar ook rijdend vanaf de A6 goed

zichtbaar zijn. De nieuwe entreegebieden vormen zich voornamelijk langs de lokale- en wijkontsluitingswegen. Er is sprake van een entreegebied langs de Urkerweg, Staartweg, Urkerdwarspad, Domineesweg en ter hoogte van de nieuw te vormen wijkontsluitingsweg tussen 'Urkerweg – Staartweg' en de lokale ontsluitingsweg 'Domineesweg – Urkerweg'. De entree locaties ontstaan uit 'knopen' waar verkeer, stedenbouw, functies, landschap en inrichting van openbare ruimte samenkomen. Door middel van bouwmassa of een bijzondere inrichting kan een entree locatie benadrukt worden en het visite kaartje van Urk afgegeven worden.

De belevingswaarde van Urk over het water, vanaf het IJsselmeer is sterk. De benadering van Urk langs de Urkerweg beschikt nog niet volledig over de gewenste kwaliteit. Aan de noordzijde van de Urkerweg wordt de beleving bepaald door middel van woonbebouwing. Het natuurgebied Toppad fungeert hierbij als groene onderbreking van het bebouwingpatroon. De zuidzijde van de Urkerweg wordt fysiek afgeschermd door de ecologische groenstructuur. Hierdoor wordt het zicht op de bedrijven die gevestigd zijn langs de Urkervaart belemmerd. Ten behoeve van de ruimtelijke kwaliteit is het wenselijk om de zichtbaarheid van het bedrijfventerrein vanaf de Urkerweg te verbeteren. De Urkerweg zelf is ter hoogte van de bestaande bebouwing toe aan een reconstructie.

Ten aanzien van de Staartweg is het streven om de ruimtelijke belevingswaarde door middel van een 'lintbebouwing' te versterken. De Staartweg zal tevens een andere

uitstraling moeten krijgen, die aansluit bij functies die gevestigd zijn en worden langs de weg.

De belangrijkste entree via de Domineesweg voldoet grotendeels niet aan de gewenste ruimtelijke kwaliteit. Het gebied langs de Domineesweg wordt gedomineerd door bedrijvigheid. De bedrijven welke zich zullen vestigen langs de Domineesweg dragen bij aan de ruimtelijke kwaliteit en uitstraling van zowel omgeving als van het totale bedrijfengebied. Een hoogwaardige invulling is hierbij een vereiste. Inmiddels heeft de Domineesweg zelf wel een reconstructie ondergaan, waardoor de gebruikswaarde, belevingswaarde toekomstwaarde van het wegdek gewaarborgd is. Ter hoogte van het jongste bedrijfventerrein (Zwolsse hoek fase 4 en 5) bevindt zich de nieuwe bedrijven die zich prominent naar buiten presenteren. De kwaliteit van de dorpsrand neemt af naar mate het Oude dorp benaderd wordt. Langs de zone tot aan de sluis bevinden zich woningen en bedrijven die met de achterzijde naar de weg toe georiënteerd zijn. Naast hekwerken, opslag van spullen en dergelijke, is het gebied door middel van een dichte groene zone afgeschermd. Om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren wordt voorgesteld om de groenzone in bepaalde delen open te werken. Hierdoor zal het zicht op het bedrijfventerrein verbeterd worden. In de opengewerkte delen is het dan wel noodzakelijk dat de oriëntatie van bedrijven naar buiten zullen plaatsvinden.

De kwaliteit van de openbare ruimte, oftewel de beleving van de openbare ruimte, wordt bepaald door de gekozen materialen en de daarbij behorende inrichting. Bij de aan-

Cultuurhistorie & beschermd dorpsgezicht

- Beschermd dorpsgezicht
- Palenscherm
- Gemeentegrens

0 1 km

leg van nieuwe gebieden is de keuze van de materialen essentieel. De insteek is te kiezen voor duurzame materialen met een lange levensduur. De polderwijk is daarvan een zeer goed voorbeeld. Om de kwaliteit van een inrichting en de beleving vast te houden wordt gewerkt met behulp van een kwaliteitshandboek. Hierin is per gebied beschreven waaraan de inrichting van de openbare ruimte moet voldoen. Dit zorgt voor uniformiteit op Urk, hetgeen de kwaliteit ten goede komt.

Voor het agrarische gebied worden tevens eisen gesteld ten aanzien van de ruimtelijke kwaliteit. Het gebied is aangewezen als Belvédèregebied. Om uitvoering te geven aan de aanwijzing als Belvédèregebied hebben de gemeenten Noordoostpolder en Urk in 2004 een Kwaliteitskaart vastgesteld. Boerderijen met hun erfing langs ontsluitingswegen moeten bijvoorbeeld herkenbaar blijven.

De zuidoostpunt van Schokkerhoek is de nieuwe dorpsentree voor het verkeer dat vanaf de A6 Urk binnenrijdt. Het punt kan gemarkeerd worden door een bebouwd en een groen / water element. Hiermee profileert Urk zich met twee gezichten. Op dit punt wordt ook het werkverkeer "gescheiden" van het overige verkeer. Het werkverkeer vervolgt zijn weg via de Domineesweg en richting het zuiden naar het gebied ten zuiden van de Domineesweg (dit gebied valt buiten de gemeente grens van de gemeente Urk). De zone is het zogeheten "werkgezicht" van Urk. Het overige verkeer vervolgt zijn weg via de nieuwe lokale ontsluitingsweg naar de Urkerweg.

Een derde brug over de Urkervaart (ter hoogte van Schokkerhoek) vormt een nieuw verbindingspunt tussen het gebied boven en het gebied onder de Urkervaart. Komend over de Urkerweg wordt, voordat de brug bereikt wordt, een nieuw woon- en voorzieningengebied ervaren. Het betreft een afwisselend door rood / groen / water gedomineerd gebied.

De kruising tussen de Urkerweg / Staartweg en de nieuwe dorpsentrees, waarbij Urk benaderd kan worden vanuit Tollebeek, Emmeloord en de dorpen in de Noordoostpolder alsmede het dieper in de polder gelegen agrarische gebied.

Bij het toekomstige entreegebied langs het Urkerdwarmpad spelen elementen als 'water' en 'groen' een belangrijke rol. De gemeente Urk streeft naar een centrale calamiteitenberging (waterberging) ter hoogte van het Urkerdwarmpad in combinatie met de versterking van de ecologische verbinding tussen het Urkerbos en de Urkervaart. Betreffende locatie is een kansgebied waarbij de identiteit van de gemeente Urk benadrukt kan worden. Mogelijkheden met betrekking tot recreatief medegebruik worden niet uitgesloten. De Staartweg is het "groene gezicht" van Urk. Één van de belangrijkste bestaande entrees is de kruising van de Klifweg, Klifkade en historische kern. Gezorgd moet worden voor een verkeersveilige situatie met voldoende parkeergelegenheid. In het Masterplan Hart van Urk wordt een visie voor deze locatie uitgewerkt. De kruising Sluisweg, Urkerweg en de Singel vormt de toegang van het

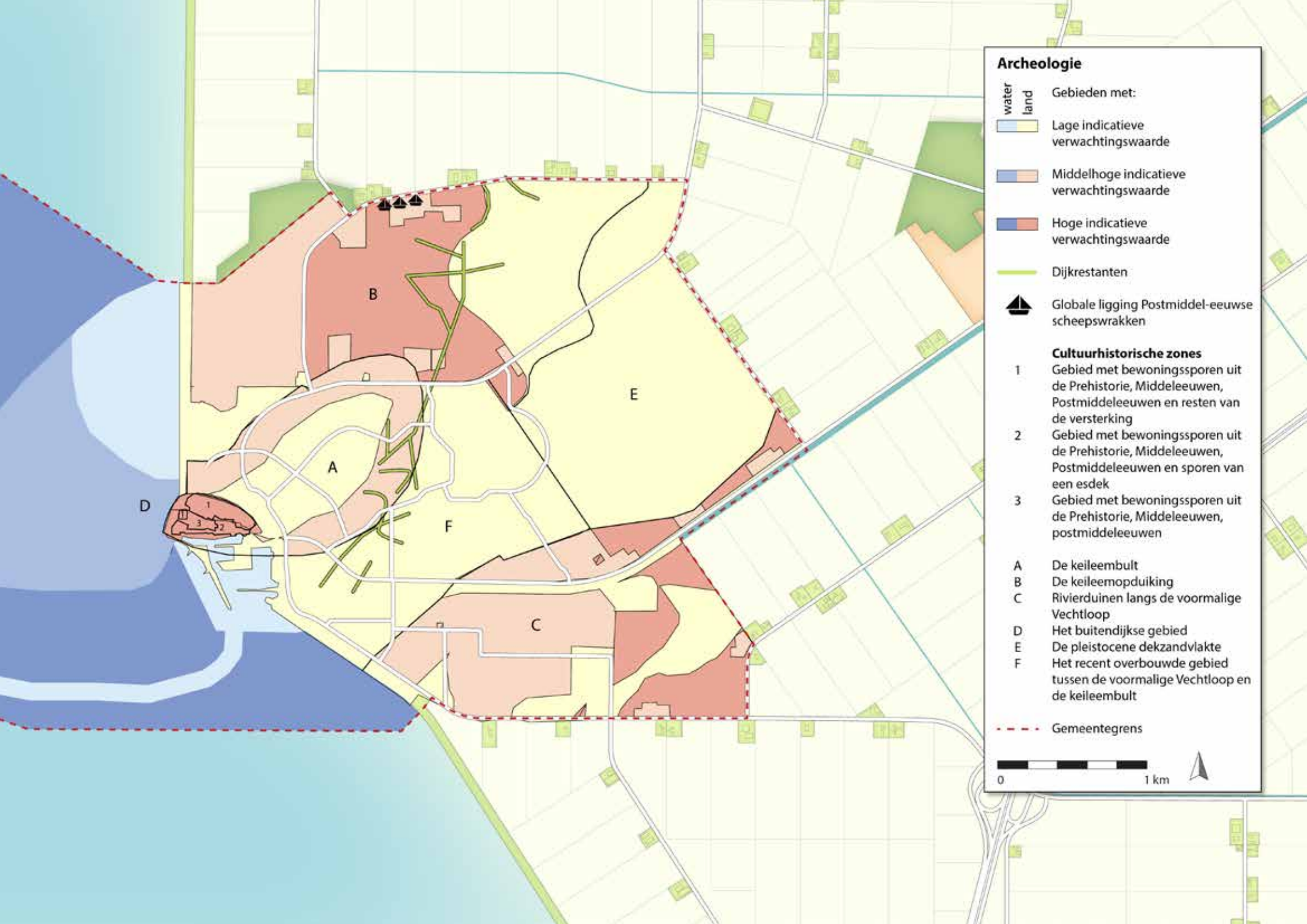
Oude dorp en de haven. Deze entree moet een beeldbepalende plek op Urk gaan worden. De uitdaging hier is het vormgeven aan het samenkomen van diverse ruimtelijke identiteiten en het verduidelijken van de entree naar de historische kern.

De tweede bestaande dorpsentree betreft de kruising Vormtweg en Staartweg. De vestiging van het Berechja College en partycentrum Koningshof kunnen betreffende dorpsentree versterken en verduidelijken. Door middel van het doortrekken van de singelstructuur wordt de contour van het oude eiland benadrukt.

4.4.3 Cultuurhistorie en beschermd dorpsgezicht

Begin 2001 heeft de Raad besloten om te komen tot een aanwijzingsvoorstel Urk als beschermd dorpsgezicht. Bedoeld hiermee wordt het oude eiland Urk inclusief de contour van de oude kustlijn. De visie van de gemeente om te komen tot een beschermd dorpsgezicht wordt ook gedragen door externe organen zoals de RACM en de rijksoverheid. Als fysieke dragers worden genoemd met name de wegen- en bebouwingsstructuur van de Oude dorpskern, geënt op de plaatselijke natuurlijke gesteldheid van de pleistocene ondergrond. Op 2 juli 2007 heeft Minister R. Plasterk het besluit Urk als Beschermd Dorpsgezicht bekrachtigd.

De bedoeling van de aanwijzing is de historische karakteristieken te behouden en nadrukkelijk een plaats te geven in de toekomstige ontwikkelingen. Instrumentarium hiervoor is het bestemmingsplan. De bescherming

Archeologie

water **land**

Gebieden met:

- Lage indicatieve verwachtingswaarde
- Middelhoge indicatieve verwachtingswaarde
- Hoge indicatieve verwachtingswaarde
- Dijkrestanten
- Globale ligging Postmiddeleeuwse scheepswrakken

Cultuurhistorische zones

- 1 Gebied met bewoningssporen uit de Prehistorie, Middeleeuwen, Postmiddeleeuwen en resten van de versterking
- 2 Gebied met bewoningssporen uit de Prehistorie, Middeleeuwen, Postmiddeleeuwen en sporen van een esdek
- 3 Gebied met bewoningssporen uit de Prehistorie, Middeleeuwen, postmiddeleeuwen

A De keileembult
 B De keileemopduiking
 C Rivierduinen langs de voormalige Vechtloop
 D Het buitendijkse gebied
 E De pleistocene dekzandvlakte
 F Het recent overbouwde gebied tussen de voormalige Vechtloop en de keileembult

Gemeentegrens

0 1 km

heeft nadrukkelijk niet de bedoeling de bestaande situatie te bevriezen of iedere verandering tegen te houden. Als bijkomend effect biedt de bescherming een zekere mate van continuïteit aan het ruimtelijk beleid van de gemeente en daarmee een bepaalde rechtszekerheid aan alle belanghebbenden. De cultuurhistorische waarde van het beschermd dorpsgezicht Urk wordt ontleend aan de samenhang tussen de geologische kenmerken en de cultuurhistorische en historisch-ruimtelijk en architectuurhistorische waarden.

De ligging ten opzichte van de keileembult en de haven en de relatie met belangrijke historische gebouwen spelen een belangrijke rol in de karakteristiek van Oud-Urk, de Haven, De Hoogte, Wijk 2, Wijk 3 en het Tuindorp. De kustlijn (met palenschermbank) met de aanpalende (deels) verdwenen groene aanleg vormt als lint een eigen eenheid die de eilandgrens aanduidt.

4.4.4 Archeologie

De provincie heeft een groot gedeelte van de gemeente aangewezen als Provinciaal Archeologisch en Aardkundig Kerngebied (ParK). Deze aanwijzing betekent dat in overeenstemming met de provinciale beleid ontwikkeld en uitgevoerd moet worden dat voldoende recht doet aan

de in het gebied aanwezige waarden.

Urk heeft een rijk verleden. De gemeente acht het van groot belang om de nog aanwezige archeologische en cultuurhistorische waarden mee te laten wegen bij de ruimtelijke planvorming. Naar aanleiding van de uitbreiding van het grondgebied van de gemeente in 2001 is een archeologische basiskaart opgesteld. In 2010 heeft de raad een geactualiseerde versie van de verwachtingskaart vastgesteld, omdat een veiligstellende archeologische opgraving kostbaar en tijdrovend is. De actualisatie heeft geresulteerd in een verkleining van het gebied met een hoge archeologische verwachting langs de Urkerweg.

Een hoge verwachtingswaarde wordt vooral aangetroffen in het Urkerbos, ten zuiden van de Urkervaart en in de smalle strook ten noorden van de Urkerweg. Stedelijke ontwikkeling in deze gebieden kunnen kan alleen doorgang vinden als nader archeologisch onderzoek heeft plaatsgevonden.

Op basis van de archeologische basiskaart zal in een volgend stadium een 'archeologische beleidskaart' worden opgesteld; de vindplaatsen zullen worden gewaardeerd en er zullen uitspraken gedaan worden over de behoudenswaardigheid van deze vindplaatsen.

5. Economie

5.1 Werken

De Nederlandse economie laat hier en daar tekenen van stabilisatie zien. Eind 2013 is de verwachting dat er een einde aan de recessie zal komen. Maar van robuust economisch herstel zal voorlopig nog geen sprake zijn en ook Urk zal rekening moeten houden dat het herstel langzaam zal zijn. De doelstelling van het gemeentelijk economische beleid is het vinden van een goede balans tussen de groei van de beroepsbevolking en de werkgelegenheid op Urk. De verwachting is (op basis van de bevolkingsprognose) dat de beroepsbevolking tot 2018 fors zal toenemen. Er is reden voor zorg over de ontwikkeling van de werkgelegenheid op Urk. Anno 2013 is er nog sprake van een lichte banengroei op Urk en gezien de voorspelling van het trage herstel van onze economie zal het aantal banen niet sterk toenemen. De conclusie is dat door het huidige economische tijde banengroei op Urk onvoldoende is om alle toetreders tot de arbeidsmarkt de komende jaren een baan te bieden op Urk of in de omgeving. Het gevolg kan zijn dat wij op Urk te maken krijgen met een stijging van de werkloosheid in de jaren 2013-2017.

In tegenstelling tot andere beleidsterreinen laat de lokale economie zich het minst door de overheid beïnvloeden. Economisch beleid is dan ook voorwaardenscheppend beleid. Op Urk dienen zich mogelijkheden aan om door middel van het ruimtelijk beleid het vestigingsklimaat terdege te beïnvloeden bijvoorbeeld door het realiseren van een buitendijkse haven en een binnendijks bedrijvengebied.

5.1.1 Nota Economisch beleid 2012 – 2020

Urk heeft een sterke economie en wil deze ook sterk houden. Met de nota Economisch beleid wil de gemeente voor het voetlicht willen brengen welke visie zij voor ogen heeft, welke doelstellingen daaraan gekoppeld zijn en hoe men dit wil bereiken. De nota kent een uitvoeringsprogramma, waarin negen strategische speerpunten en bijbehorende activiteiten zijn opgenomen. De komende jaren zal uitvoering gegeven worden aan het uitvoeringsprogramma van deze nota waarin de kansen van Urk zijn beschreven.

Wat wil Urk bereiken? “Urk wil graag de verbreding zien in de bedrijvigheid om haar enigszins kwetsbare sectorstructuur te verminderen. Urk wil meer, Urk wil meer banen om de groei van de eigen beroepsbevolking op te vangen”.

De focus van het economische beleid van Urk ligt op het behouden van en versterken van de totale visserijketen en het stimuleren van de sectoren maritiem, zakelijke dienstverlening, zorg en toerisme en recreatie. Het uiteindelijke doel van het economisch beleid is zoveel mogelijk banen creëren. Hiervoor is samenwerking nodig binnen het bedrijfsleven onderling, maar ook tussen gemeente bedrijfsleven en onderwijs. Verder dienen er ruimtelijke keuzes gemaakt te worden om de noodzakelijk ruimtelijke randvoorwaarde te creëren voor het verbeteren van het vestigingsklimaat van de maritieme sector, zakelijke dienstverlening, zorg en toerisme en recreatie.

Onderdeel van het uitvoeringsprogramma Economisch Beleid is het realiseren van een aantal harde vestigings-

voorwaarden voor de maritieme sector en zakelijke dienstverlening, zoals het aanwezig zijn van maritieme infrastructuur en informele werklocaties. Andere speerpunten die de nota aangeeft vallen meer onder de “zachte” vestigingsvoorwaarden zoals aanwezigheid van goed opgeleid arbeidspotentieel, investeren in kennis(clustering), intensiveren van de contacten met het bedrijfsleven, investeren in samenwerking en het economisch laden van het merk Urk.

5.1.2 Nota Visserij 2012 – 2020

Vis en Urk zijn met elkaar verbonden. De visverwerkende industrie genereert de meest banen op Urk en is samen met de visserij belangrijk voor onze economie. Om die reden zal de gemeente Urk zich blijvend inspannen om in Den Haag en binnen Europa te wijzen op de moeilijke omstandigheden waarin de visserij zich vandaag de dag staande moet houden. Alle betrokken partijen dienen de handen ineen te slaan. Urk moet op basis van consensus werken aan een proactief beleid binnen de visserij. De vastgestelde nota Visserij wil door middel van aanbevelingen graag één en ander in goede banen leiden. In dat kader zullen in overleg met alle betrokkenen binnen de sector perspectieven worden geschetst.

De stichting Blue Port Urk zal de komende jaren een belangrijke schakel zijn om te komen tot samenwerking en voor het versterken van de kenniseconomie op Urk. De stichting wil het innoverend vermogen en ondernemerschap van de visserijketen versterken door samenwerking en kennisuitwisseling te stimuleren.

5.1.3 Gemeentelijke Visie Vestigingslocaties

Ter uitvoering van het Convenant Bedrijventerreinen 2010-2020 hebben provinciale staten in september 2011 de Structuurvisie Werklocaties Flevoland 2011 vastgesteld. In deze provinciale visie worden kaders geschetst voor de Gemeentelijke Visie Vestigingslocaties (GVV). Verder is het tegenwoordig verplicht dat bij de voorbereiding van nieuwe en bij de herstructurering van bestaande bedrijventerreinen rekening wordt gehouden met de 'ladder voor duurzame verstedelijking' (eerst intensiveren en herstructureren, dan pas nieuwe locaties ontwikkelen). Eerdergenoemde provinciale en rijksdocumenten geven, naast gemeentelijke ontwikkelingen, aanleiding om de bestaande Gemeentelijke Visie Vestigingsbeleid (GVV), welke dateert uit 2007, te actualiseren. Naar verwachting zal de actualisatie in 2014 worden voltooid.

In de GVV worden de betreffende beleidskaders aangegeven en wordt voor elk vestigingsmilieu en bedrijven- of industrieterrein verwoord welk(e) beleid en visie op het betreffende milieu of terrein van toepassing is. Het betreffende vestigingsbeleid is uitgangspunt voor diverse beleidsnota's op economisch gebied.

De GVV is een strategische visie op de werklocaties en wordt opgesteld door de gemeente zelf. Voor de provincie garandeert de GVV, door actualisatie om de drie á vier jaar, een regelmatige check vanuit de gemeente op de kwaliteit en kwantiteit van de werklocaties. De GVV verschaft gemeenten de ruimte om binnen de zelf op-

gestelde kaders snel te kunnen handelen, bijvoorbeeld bij herstructureringsvraagstukken en daarmee samenhangende wijzigingen van bestemmingsplannen. In het daarbij verplichte vooroverleg met de provincie draagt een verwijzing naar een in de GVV voorgenomen aanpassing bij aan een snelle instemming vanuit de provincie .

5.1.4 Maritieme versterking

Het belang van visserij neemt procentueel af en de maritieme sector laat een groei zien. De huidige werkhaven groeit uit zijn jasje. De maritieme sector zorgt voor bedrijvigheid met een hoge toegevoegde waarde, past goed bij de cultuur en de arbeidsmarkt van Urk. Het is de sector die het verlies aan banen in de visserij goed kan opvangen. Alles wijst erop dat Urk alle zeilen moet bijzetten om de maritieme sector (stuwende werkgelegenheid) te versterken.

Ruimtelijke studies zijn hiervoor nodig. Op welke wijze kan de huidige werkhaven, maar ook de Urkervaart geoptimaliseerd worden ten behoeve van de maritieme sector.

Onderzoek is nodig om gebieden aangrenzend aan de bestaande waterstructuur zodanig in te richten ten gunste van de ontwikkeling van maritieme bedrijvigheid . Uiteindelijk zullen ruimtelijke aanpassingen noodzakelijk zijn om ondernemers uit de maritieme sector te laten vestigen op Urk. Het doorgaan van de buitendijkse haven zal een cruciale betekenis hebben voor de ontwikkeling van de maritieme sector op Urk.

5.1.5 Buitendijkse havenontwikkeling (valt buiten gemeente grens Urk)

De omvangrijke vissersvloot van Urker kotters heeft er aan bijgedragen dat er bij Urk een cluster van maritieme bedrijvigheid is ontstaan rond nieuwbouw, afbouw, reparatie en onderhoud en refit van vissersschepen. Inclusief de daarbij behorende kennisontwikkeling en innovatiekracht. In de loop der tijd heeft dit cluster zich verbreed naar andere schepen: luxe jachten, binnenvaartschepen en werkschepen in alle soorten en maten. Hiermee is op en rond Urk een fijnmazig netwerk ontstaan van maritieme bedrijven met hun onderaannemers en toeleveranciers.

De afmetingen van luxe jachten en off-shore werkschepen nemen steeds meer toe. Mede hierdoor wordt de beperkte ruimte van de bestaande haven in Urk als belemmering ervaren.

Voor de bedrijven verbonden aan het initiatief om te komen tot een buitendijkse haven (Flevo Port) is meer kaderuimte, direct aan diep water en strategisch gelegen in het IJsselmeer van groot belang voor blijvende groei van hun bedrijven bij Urk. Een locatie bij Urk is van belang vanwege het daar reeds aanwezige maritieme cluster, met specifieke kennis en innovatiekracht en is goed voor de werkgelegenheid voor Urk en Noordoostpolder. Door het bijbehorende netwerk van onderaannemers en toeleveranciers zijn er ook kansen dat bedrijven zich gaan vestigen in de nabijheid van de buitendijkse haven.

In de provinciale Visie Werklocaties is de wens vastgelegd

om in Noordelijk Flevoland een zogenaamd industrieterrein te ontwikkelen voor categorie 4 en 5 bedrijven. Dit beleid zou gefaciliteerd kunnen worden door bij de buitendijkse haven een thematisch (maritiem) industrieterrein te ontwikkelen. Feitelijk vallen maritieme scheepsbouwbedrijven vaak al in de milieu categorieën 4 of 5. In combinatie met verwachte clustervorming van maritieme bedrijven bij de buitendijkse haven biedt een bindend maritiem industrieterrein zowel de gemeenten Urk als Noordoostpolder mogelijkheden om maritieme bedrijven binnen te halen, die tot nu toe planologisch niet of moeilijk kunnen worden gefaciliteerd.

Het huidige havengebied van Urk vraagt ook nadrukkelijk de aandacht. Na het vertrek van de Noordzeevisafslag naar het bedrijventerrein is het belangrijk om te komen tot een visie die leidt tot herstructurering van het havengebied. Met het oog op het mogelijk maken van de buitendijkse haven, zal ook nagedacht moeten worden op welke wijze de huidige bedrijfspanden aan de haven verkleurd mogen worden met als uiteindelijk doel het creëren van toegevoegde waarde om herstructurering mogelijk te maken.

Het doorgaan van de buitendijkse haven biedt namelijk ook kansen voor andere invulling van de oude haven. Het schept namelijk mogelijkheden om de cultuurhistorische waarden van Oud Urk en het havengebied te versterken qua toerisme, nu elders ruimte wordt gecreëerd voor een werkhaven.

5.2 Winkelen en ontspanning

5.2.1 Detailhandel

De detailhandelsstructuur van Urk kent een viertal winkelgebieden, te weten: Winkelcentrum Oud Urk, Urkerhard, De Hofstee en Pyramideweg. Daarnaast bevinden zich op het bedrijventerrein aan de zuidkant van Urk een aantal grootschalige detailhandelsvestigingen en is bovendien sprake van verspreid gesitueerde winkels buiten de betreffende winkelgebieden.

Bij het verbeteren van de kwaliteit van de (bestaande) winkelgebieden en de actualisatie van het detailhandelsbeleid, is de gemeente Urk gehouden aan de kaders die geschetst worden in de Gemeentelijke Visie Vestigingslocaties (GVV).

Actueel beleid is noodzakelijk om de actualiteiten ten aanzien van de detailhandelsstructuur te borgen en het detailhandelsbeleid te kunnen voeren. Om een actualisatie van het beleid te kunnen ontwikkelen is het noodzakelijk om een inventarisatie (vooronderzoek) uit te voeren ten aanzien van de stand van zaken, met als uiteindelijk doel om samen met het bedrijfsleven te komen tot inzichten hoe het detailhandelsklimaat verbeterd kan worden. Door middel van een Distributie Planologisch Onderzoek (DPO) wordt inzage gegeven in het actueel aanbod en wordt de ruimte geschetst voor detailhandelsvoorzieningen in de tijd van recessie maar ook de tijd van de opkomst van het internet winkelen.

Voor het Oude dorp is een duidelijk verbeterpunt op te merken: het concentreren van het winkelaanbod en het meer vervlechten van toerisme en detailhandel. Om te komen tot herstructurering rond de Klifweg en haven is versterking van het winkelcentrum een belangrijke voorwaarde.

In 2014 zal in goed overleg met het bedrijfsleven het detailhandelsbeleid geactualiseerd worden.

5.2.2 Horeca

De horeca op Urk is te verdelen in vier sectoren, de dranksector, de fast-service-sector, de restaurantsector en de hotelsector. De meeste horecagelegenheden zijn te vinden in het Oude dorp. Op dit moment werkt de gemeente aan de actualisatie van het horecabeleid.

Aandachtspunten binnen de actualisatie is de kwaliteit, diversiteit en gastvrijheid die het beleid moeten bewerkstelligen. Deze kwaliteit, diversiteit en gastvrijheid zal het wonen, welzijn, werken, winkelen, toerisme en recreatie in de gemeente tevens moeten versterken.

Naast de actualisatie van het horecabeleid zal de gemeente locatieonderzoek uitvoeren ten aanzien van de vestigingen van de verschillende sectoren. Dit locatieonderzoek zal door middel van vestigingsbeleid vastgelegd worden.

Ruimtelijk streeft de gemeente naar uitplaatsing van overlast veroorzakende voorzieningen uit het Oude dorp. De vrijkomende locaties in het Oude dorp kunnen worden omgezet in een lagere categorie horeca.

Sport & recreatie

- Het oude dorp en haven
- Camping
- Evenementenlocaties
- Sport / voorzieningzone
- Waterrecreatie
- Recreatief medegebruik dijk
- Recreatief medegebruik natuur
- Palenscherm
- Ommetje
- Gemeentegrens
- Zoekgebied centrale waterberging

0 1 km

5.3 Recreatie en toerisme

5.3.1 Nota Toerisme en Recreatie

Recreatie en Toerisme ontwikkelen zich tot een belangrijke pijler van de economie van Urk. Hierin heeft het partnerschap met Stichting Urk Promotie een belangrijke rol. Gestreefd wordt naar een toeristisch-recreatief product waarbij de cultuur-historische waarden van Urk geborgd zijn en de toerist langer op Urk wil en kan verblijven. Hiervoor is een juiste afstemming van evenementen, verblijfs-accommodatie en arrangementen noodzakelijk.

Cultuurhistorie vormt een wezenlijk onderdeel van het toeristisch beleid. De volgende speerpunten zijn opgenomen in de nota:

1. Versterking en ontwikkeling van de toeristisch-culturele infrastructuur;
2. Ondersteunen en stimuleren toeristisch ondernemerschap;
3. Samenhang en doelgroepen;
4. Productontwikkeling:
 - Beleving van Visserij;
 - Beleving van Cultuur & Historie;
 - Beleving van Water & Natuur.
5. Gebiedsontwikkeling en promotie.

Zoals uit de nota Recreatie en Toerisme blijkt heeft de sector op Urk te maken met een aantal zwakten van infrastructuurle aard, maar ook vanuit de aanbodzijde. Zo is er sprake van een laag aanbod voor verblijfstoerisme, gebrek

aan slecht weer voorzieningen en beperkte openingstijden van de detailhandel in de middaguren. Hier staat een goed georganiseerd bedrijfsleven tegenover en een drive om het toerisme op Urk verder te brengen.

5.3.2 Sport en Recreatie

In het ruimtelijke beleid van de gemeente Urk is altijd veel aandacht geweest voor mogelijkheden van ontspanning, sport en recreatie voor Urkers. Op diverse plekken is recreatie en ontspanning mogelijk op Urk. In de woongebieden zijn speelplekken en groene ruimten aanwezig. Het Oude dorp en het IJsselmeer, met de dijken, het strandje en de havens zijn plekken waar Urkers graag vertoeven. Hier staat de binding met het water centraal.

Het Urkerbos biedt daarnaast andere recreatieve mogelijkheden, zoals wandelen en sporten. Voor het Urkerbos wordt een zonering ingesteld. Het oostelijke deel van het Urkerbos is geschikt voor recreatief medegebruik en kent ook al een aantal recreatieve functies, zoals de sportvelden, camping en manage. Betreffende zone van het Urkerbos wordt tevens aangemerkt als locatie die onder voorwaarden aangevuld kan worden met buitensportactiviteiten, voorzieningen en verenigingenaccommodaties. Hierbij zal tevens aandacht moeten worden besteed aan de veilige bereikbaarheid van de sportvoorzieningen die gelegen zijn aan de Vormweg, vanuit het dorp. Om dit te bewerkstelligen zal er een (langzaam) verkeersverbinding gerealiseerd worden tussen het uitbreidingsgebied (Zeewijk) en de voorzieningen die gelegen zijn aan de Vormweg.

Een ander deel, het ecologisch meest waardevolle aan de westzijde van het Urkerbos, is slechts zeer beperkt toegankelijk om de natuur optimale kansen te geven. Wel wordt voorgesteld om het ecologisch meest waardevolle deel van Urkerbos beter toegankelijk te maken vanuit het gebied Noorderzand. Een verbeterde aansluiting van het bos op het dorp kan zorgen voor meer binding en gebruik van het Urkerbos.

Dicht tegen het dorp staan de verenigingsgebouwen en het zwembad. De zone maakt onderdeel uit van het gebied Noorderzand. Betreffende deellocatie kan aangevuld worden met andere recreatieve gelegenheden- en sportvoorzieningen. De uitstraling van deze voorzieningen is momenteel schraal en moet in de toekomst verbeterd worden. De gemeente wil dit bewerkstelligen door middel van een verkennend onderzoek naar de ontwikkeling van een Sportzone in dit deel van het Noorderzand. Gestreefd wordt naar de vestiging van zoveel mogelijk individuele binnensportvoorzieningen en verenigingen onder één dak, waardoor sprake is van multifunctioneel ruimtegebruik. Op dit moment wordt er gewerkt aan de planvorming voor de ver- en nieuwbouw van het huidige zwembad. De reeds gevestigde evenementenlocatie 'de Koningshof' kan ruimtelijk gezien uitbreiden in het plangebied en richting de rotonde 'Vormweg-Staartweg'. Op deze wijze kan de reeds bestaande voorziening bijdragen aan de ontwikkeling van een markant ankerpunt. Hierbij is ruimte voor de vestiging een hoogwaardig uitgaansvoorziening en een verblijfsaccommodatie niet uitgeslo-

VISRESTAURANT DE KAAP

54

ten. Het overige deel van Noorderzand komt in aanmerking voor woonbebouwing, waarbij het tot een afronding komt van de bestaande bebouwing aan de noordzijde van Urk

Het Toppad is momenteel niet of nauwelijks toegankelijk. Door deze plek beperkt toegankelijk te maken kan natuurbeleving, meer dan tot nu toe een rol gaan spelen bij de ontspanning op Urk. Op deze manier zal dit gebied ook minder als een eiland ervaren worden. In de randzone van het Toppad wordt gestreefd naar recreatief medegebruik en de toevoeging van een 'stille' verkeersverbinding. Inmiddels heeft de IJbaan een plek gekregen in deze randzone.

De binding met het Oude dorp is essentieel. De mogelijkheid voor een 'ommetje' langs alle mooie plekken draagt hieraan bij. Daartoe wordt een goed langzaamverkeersnetwerk ontwikkeld. Ook in het bestaand stedelijk gebied moet dit netwerk verbeterd worden

In een kinderrijke gemeente zoals Urk zijn de speelplekken in de woonomgeving een belangrijk onderdeel van de recreatieve mogelijkheden. Hier zal bij de verdere uitbreidingen rekening mee worden gehouden. Ondanks de vaak compacte bebouwing is waar mogelijk ruimte gemaakt voor speelplekken, groen en water. Het dubbelgebruik is hierbij een werkende oplossing. Daarnaast zijn op diverse locaties binnen het woongebied sportvelden

aangelegd. Door het succes van het sportveld in het Wilhelminapark is enkele jaren geleden een soortgelijk veld aangelegd in de Zeewijk. Beide velden voorzien in een grote behoefte. Onderzocht zal worden of in de uitbreidingsgebieden rekening gehouden moeten worden met dergelijke centrale (speel)voorzieningen.

Met de komst van Sporthal Vlechttuinen en de renovatie van gymnastieklokaal De Noord naar een turnhal is in het sportaccommodatiebeleid een behoorlijke slag geslagen. Gezien het feit dat het sportcomplex De Vormt moeilijk verder uit te breiden is, is op het hoofdveld kunstgrasveld aangelegd. Dit moet de belasting van de velden ten goede komen. Voor wat betreft het bewegingsonderwijs van het onderwijs moet geconcludeerd worden dat uitbreiding van de sportaccommodaties gewenst in de nabije omgeving van schoolvoorzieningen. Voor het bewegingsonderwijs wordt daarom niet gedacht aan verdere uitbreiding in het gebied Noorderzand of het Urkerbos.

5.3.3 Toerisme

Urk trekt elke jaar veel dagrecreanten. Urk heeft een sterke troef in handen met haar toeristische potenties om de lokale economie te stimuleren. Oud Urk en het havengebied zijn de spil voor het versterken van de toeristische potenties. Daarbij is de aantekening geplaatst dat Urk geen openluchtmuseum wil worden. Er moet voldoende

ruimte blijven voor nieuwe initiatieven en ontwikkelingen om de levendigheid in het rond het havengebied te versterken. De cultureel-historische waarden zijn de kroonjuwelen van Urk: havenfront, scheepswerven, stratenpatroon, beeldbepalende panden en monumenten.

De gemeente doet veel om de cultuurhistorische waarden te beschermen. Met het oog op de toeristische potenties zal het beleid de komende jaren geactiveerd worden in die zin dat de aandacht niet alleen gericht zal zijn op behoud en bescherming, maar evenzeer op herstel en versterking. Het is van belang dat bijvoorbeeld de Oosten Westhavenkade (weer) een aantrekkelijke openbare ruimte wordt. Door de vele vernieuwingen van de afgelopen jaren valt nauwelijks naar het verleden te appelleren. Daarom is aanbevolen om de kades in te richten als lommerrijke wandelboulevard.

De zone langs de haven kan ingericht worden met restaurantvoorzieningen. Huidige harde horeca gelegen binnen het Oude dorp zal uitgeplaatst worden, waarbij de huidige locaties verkleurd naar een lichtere horeca categorie. Gestreefd wordt naar de clustering van restaurantvoorzieningen in de zone Oost- en Westhavenkade. Andere ruimtelijke aspecten die de cultuurhistorie moeten versterken zijn: het toegankelijk maken van de strekdam door middel van het plankier, een standpaviljoen met ruimte voor muziekkuitvoeringen op de Staversekade,

Uitbreiding van het strandje in noordelijke richting, het 'Oude werfje' behouden als historische werf, opwaardering van de aanpalende schuur, beperken parkeren van auto's in het historische centrum. Voor dit gebied is een uitgewerkte visie gemaakt in het masterplan Hart van Urk. Deze visie blijft voor dit gebied gehandhaafd.

Een eerste stap ten aanzien van de uitwerking van deze visie is reeds gezet. Aan de Stichting Cultuurkoepel is opdracht gegeven een plan te maken voor de aanleg van de historische steiger langs de westelijke havendam. In het collegeprogramma 2010 -2014 is afgesproken een bedrag beschikbaar te stellen voor de aanleg van dit plankier. Inmiddels heeft de stichting haar eerste rapport uitgebracht ("Visie ontwikkeling Staverse kade", 23 mei 2011). Doel is behoud en versterking van het cultuurhistorisch karakter van Urk. De stichting ziet het plankier als een onderdeel van de totale ruimtelijke invulling. De stichting wil daarom een totaal plan maken, met als onderdeel de plankier.

Een greep uit mogelijke maatregelen:

- Een strandpaviljoen met ruimte voor muzikuitvoeringen op de Staversekade;
- Toegankelijk maken van de strekdam (het plankier);
- Uitbreiding van het strand in noordelijke richting;
- Het Oude Werfje transformeren tot een historische werf;
- Opwaardering van de aanpalende schuur;
- Beperken parkeren van auto's in deze zone;
- Kritisch op bouwkundige toevoegingen/veranderingen (eenheid en identiteit);
- Handhaving voormalige scheepswerf Metz, met aandacht voor toegankelijkheid voetgangers (voetpad);
- Ruimte voor nieuwe functies oude bedrijfspanden;
- Behoud schaarse zichtlijnen.

Groenstructuur & ecologie

- EHS, prioritair gebied
- EHS, waardevol gebied
- Verplaatsen EHS Noorderzand
- Versterking natuurontwikkeling Urkerbos
- Grens Natura 2000
- Groene verbinding
- Ecologische verbindingzone Urkervaart
- Watergerelateerde groenverbinding
- Gemeentegrens

0 1 km

6. Duurzaamheid

6.1. Groenstructuur en ecologie

6.1.1 Natura-2000

Natura-2000 is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden binnen lidstaten van de Europese Unie. Een fors deel van het IJsselmeer bevindt zich binnen de gemeentegrenzen van de gemeente Urk. Sterker nog: de gemeente bestaat uit meer water dan landoppervlak. Potenties voor natuur liggen voor het IJsselmeer met name op gebied van openheid, leegte/ruimte, nachtelijke duisternis en rust, maar eveneens aan dynamiek van het water en de variëteit van het bodemsubstraat. De enorme vogelrijkdom van het IJsselmeergebied maakt het tot een gebied van internationale betekenis.

6.1.2 De ecologische hoofdstructuur

De nationale en provinciale Ecologische Hoofd Structuur (EHS) vormen samen het ecologisch netwerk binnen de provincie Flevoland. Urk levert hieraan een belangrijke bijdrage. Er is onderscheid te maken in EHS prioritair en EHS waardevol gebied. Op Urk zijn er drie gebieden die onderdeel uitmaken van de (totale) EHS: het Urkerbos, Staatsnatuurmonument Toppad en Staatsreservaat Staartweg. De zone langs de Urkervaart is een Ecologische Verbindings Zone (EVZ).

Voor deze gebieden (zoals op bijgevoegde kaart is weergegeven) geldt dat deze worden beschermd. Deze bescherming geldt in bijzondere mate voor het IJsselmeer, welke grotendeels als Natura-2000 gebied is aangemerkt.

Ontwikkelingen zijn hierin toegestaan, tenzij er geen negatieve effecten te verwachten zijn. Onder voorwaarde is ontheffing mogelijk, waarbij compenserende maatregelen vereist zijn. Het beleid blijft erop gericht de mogelijkheden van recreatief medegebruik van de natuurgebieden optimaal te benutten.

6.1.3 Ecologische verbindingszone Urkervaart

De gemeente wil in het stedelijk gebied de ecologische verbindingszone (EVZ) langs de Urkervaart versterken door in de oeverzone meer ruimte te creëren voor de ontwikkeling van natte natuur. De verbindingszone Urker- en Zwolse Vaart voldoet in de huidige situatie (nog) niet aan de eisen van het gewenste streeftype "Blankvoorn en Libel". Wel zijn er veel potenties voor de ontwikkeling van dit type aanwezig. Door een ongeveer 10-15 m brede strook in te richten met natuurlijke oevers, plasdrasbermen en bosschages langs ongeveer een kwart van de totale lengte van de vaarten, kan geschikt leefgebied worden gecreëerd voor een groot aantal diersoorten. Het betreft paai- en opgroeigebied, foerageergebied en overwinteringsgebied voor vissen, maar op termijn ook voldoende leefgebied voor otters. Door het hogere aanbod aan watergebonden insecten zal de functie van migratieroute voor bepaalde soorten vleermuizen toenemen. De ontwikkeling van plasdrassituaties die in open verbinding staan met de Urkervaart, sluit beter aan bij de doeleinden van de EVZ Urkervaart.

Voor dit doel wordt de aanwezige struiklaag verwijderd

en plasdrasbermen in plangebied 'Schokkerhoek' gerealiseerd welke staan in open verbinding met de Urkervaart. De aanwezige bomerrij blijft behouden.

6.1.4 Natuurwaarden versus recreatief medegebruik

De natuurwaarden van het Toppad en het Urkerbos, inclusief de hierin gelegen waardevolle elementen als het geologische reservaat en staatsreservaat de Staartweg zijn gebaat bij rust. Mede daardoor zijn deze gebieden ook aantrekkelijk voor recreatief medegebruik. Het kunnen genieten van de natuurgebieden draagt bij aan de waardering ervan. Om nadelige gevolgen voor de ecologie tot een minimum te beperken zijn zones aangegeven waar recreatief medegebruik gestimuleerd wordt. Het gedeelte van het Urkerbos waar recreatief medegebruik gestimuleerd wordt kent al een aantal recreatieve functies: manege, camping, sportpark, wandel- en ruiterspaden. Het Toppad ligt als een eiland in het bestaand stedelijk gebied. Om dit te doorbreken wordt het op een aantal plaatsen toegankelijk gemaakt door middel van een stille verkeersverbinding. In de randzone van het Toppad wordt recreatief medegebruik binnen de grenzen gestimuleerd. Voor het overige prevaleert de natuur (EHS prioritair gebied):

- P. van der Lijn-reservaat;
- Bruine zandvlakte (Staatsreservaat Staartweg);
- Staatsnatuurmonument Toppad (met uitzondering van de noordelijke en oostelijke rand).

6.1.5 Stedelijk groen

Het stedelijk groen in de gemeente is over het algemeen intensief beheerd en versnipperd. Completering van het groen in combinatie met een natuurlijker inrichting van waterlopen en eenvoudige aanpassingen in beheer kunnen resulteren in duurzame systemen. Deze duurzame systemen dragen bij aan de leefbaarheid van gebieden. In de uitbreidingsgebieden wordt gestreefd naar zelfstandige en aaneengesloten groenstructuren gecombineerd met speelvoorzieningen. Het is ten aanzien van de ruimtelijke kwaliteit belangrijk dat het stedelijke groen geen gebieden fysiek afsluit. Op dit moment is hier sprake van ter hoogte van de Domineesweg en de groene zone ter hoogte van Lemsterhoek.

6.1.6 Verplaatsen EHS Noorderzand en versterking natuurontwikkeling Urkerbos

Voor een groot deel van het gebied Noorderzand (dat onderdeel uitmaakt van het Urkerbos) rust op dit moment de EHS status (waardevol gebied). De inmiddels gevestigde functies in het Noorderzand maken het natuurgebied kwetsbaar. Het is niet wenselijk om deze status voor dit gebied te handhaven wanneer de beoogde ontwikkelingen in ogenschouw worden genomen. Ruimtelijk gezien behoort het Noorderzand niet tot het Urkerbos. Het Noorderzand functioneert en oogt meer als een park / uitloopgebied. De watergang "het watervalletje" tussen Urkerbos en Noorderzand vormt ruimtelijk gezien een meer logische begrenzing van de EHS. De herontwikkeling van

Noorderzand kan gebruikt worden om de bebouwde kom van Urk op een fraaie en logische wijze af te ronden. De EHS-status van het Noorderzand moet dan vervallen.

Het Noorderzand heeft een parkachtig karakter. Centraal in het gebied ligt een vijver. Daar omheen is bos aangeplant. Dit is tegelijk met het Urkerbos aangeplant, in de jaren '50 van de vorige eeuw. Door het bos lopen een paar schelpenpaadjes. Het gebied wordt intensief gebruikt voor het uitlaten van honden, eenden voeren, vissen en hutten bouwen.

Uit de resultaten van veldonderzoek kan de conclusie worden getrokken dat het Noorderzand geen grote natuurwaarde heeft, aangezien:

- In het gebied weinig diersoorten voorkomen, zeker vergeleken met het Urkerbos;
- De slecht ontwikkelde structuur van de open delen: de vijvers, de oevers en het 'Kruidenrijke grasland';
- De slecht ontwikkelde structuur van het bos, die nog sterk refereert aan de kunstmatige aanplant. Natuurlijke processen hebben nog weinig invloed op het bos.

De structuur en samenstelling van het Noorderzand verschilt duidelijk van die van het Urkerbos. 'Het watervalletje' vormt wat dat betreft een scherpe grens.

Omdat sprake is van een netto afname aan oppervlakte EHS en sprake is van herbegrenzing van de EHS om niet-ecologische redenen moet het saneren van de EHS-status van het Noorderzand worden gecompenseerd. Compensatie moet direct aansluitend op de EHS plaatsvinden of in

de vorm van het oplossen van een bestaand knelpunt in de EHS of in de vorm van een kwaliteitsverbetering in de EHS te realiseren.

De oppervlakte bos moet met een toeslag van 2/3 worden gecompenseerd, aangezien het bos circa 50 jaar oud is. De oppervlakte van het grasland kan zonder oppervlakte toeslag worden gecompenseerd, dus 1:1, omdat het hier gaat om een natuurtype dat binnen 5 jaar te ontwikkelen is. Bij sanering van het gehele Noorderzand gaat 8,6 ha haagbeuken-essenbos verloren, en 1,4 ha kruidenrijk grasland. In totaal moet dus $8,6 + 2/3 = 14,4$ ha bos worden gecompenseerd, en 1,4 ha grasland.

Ten noordwesten van het Urkerbos ligt een gebied dat is aangewezen als 'nog om te vormen naar natuur'. Daarbij is aangegeven dat het de potentie 'vochtig weidevogelgrasland' heeft. Dit gebied is 28,7 ha groot. In overleg met de provincie zal worden bekeken op welke wijze dit gebied kan dienen als compensatiegebied voor de natuur Noorderzand. Hierbij ligt een kans om het aanwezig P. van der Lijn reservaat beter in te passen in de huidige omgeving. Het daadwerkelijk realiseren van het weidevogelgrasland kan hierbij mogelijk vallen onder de kwalitatieve impuls. Op deze wijze kan ingezet worden naar de ontwikkeling van nieuw natuur, waarbij de verbinding tussen het IJsselmeer en het vasteland gemaakt kan worden. Daarnaast kunnen de oevers van 'het watervalletje' in meer natuurvriendelijke variant worden aangepast.

6.2 Waterstructuur

6.2.1 Deltaprogramma en Peilregimes IJsselmeer

Urk is onlosmakelijk met het water verbonden. In het verleden hebben de uitvoering van de plannen van Lely een grote impact op de ontwikkeling van het eiland gehad. De inpoldering werd vorige eeuw een feit en Urk was geen eiland meer. De komende eeuw lijkt de uitvoering van het Deltaprogramma grote effecten op Urk te krijgen. Naast de ontwikkelingen van het IJsselmeer wordt nieuw stedelijk water oostelijk van Urk ontwikkeld in de diverse uitbreidingsgebieden. Daarbij komt de nadruk op centrale 'ontkoppeling' van de afvoer van het landelijk gebied, en het meer centraal bergen van water te liggen.

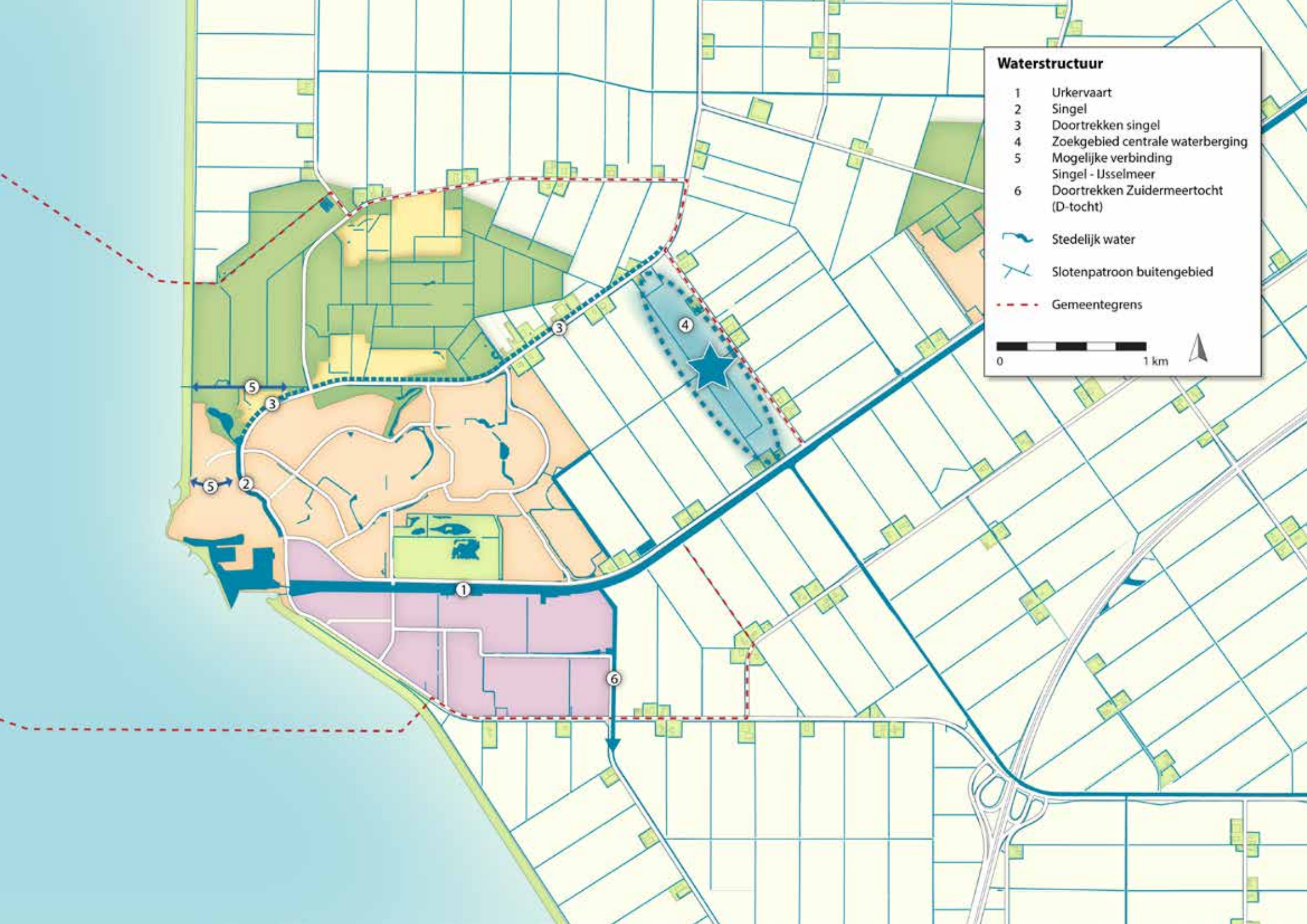
Urk krijgt de komende decennia meer te maken met de gevolgen van zeespiegelrijzing en klimaatverandering. Er is in toenemende mate sprake van intensievere buien, nattere winters en drogere zomers. Door een stijgende zeespiegel nemen de mogelijkheden af om onder vrij verval water vanuit het IJsselmeer te lozen op Waddenzee. Inmiddels is het nationale Deltaprogramma gestart om Nederland voor te bereiden op de gevolgen van deze klimaatveranderingen. Grootschalige maatregelen moeten Nederland voor 2100 klimaatbestendig maken. Het Deltaprogramma vraagt een ieder de nationale belangen zoals zeespiegelstijging, veiligheid en zoetwaterreserves te onderschrijven. De verschillende deelprogramma's (IJsselmeergebied, het rivierengebied, de kuststrook, veiligheid en zoetwaterreserves) van het Deltaprogramma

brengen in 2014 gezamenlijk advies uit. De regering neemt in 2015, via het Nationale Waterplan (NWP2), een besluit. In dit plan is een toekomstig peilregime voor het IJsselmeer opgenomen. De verwachte stijging van de zeespiegel omstreeks 2100 geeft aan dat grootschalige maatregelen noodzakelijk zijn om het lozen van IJsselmeerwater op de Waddenzee mogelijk te blijven maken. Zoals het zich nu laat aanzien heeft het vergroten van de pomp- en spuicapaciteit, in combinatie met een flexibel IJsselmeerpeil, de voorkeur boven een grote peilopzet (> 60 cm). De uitvoering van de deltamaatregelen kan voor Urk zowel kansen als bedreigingen bieden. Het (recreatief) medegebruik ruimtelijk inpassen van de in deze visie geschetste ontwikkelingen in, op, en langs primaire keringen vormt een uitdaging. (Geringe) peilverhogingen of -verlagingen kunnen al gevolgen hebben voor de scheepvaart en waterkeringen, maar ook op recreatieve voorzieningen zoals bijvoorbeeld de stranden.

6.2.2 Binnendijkse stedelijke gebieden en nieuwe ontwikkelingen

In het stedelijke gebied komt de nadruk meer op de realisatie van een 'robuust' watersysteem te liggen. Grote peilvakken, het afkoppelen van hemelwater, en de realisatie van natuurvriendelijke oevers staan daarbij op de voorgrond. Zowel ten zuiden als ten noorden van de Urkervaart sluiten nieuwe stedelijke uitbreidingen aan op het peil van de Urkervaart. Ten zuiden van de Urkervaart staat in de overgangszone van het huidige bedrijventerreinen

'Zwolsehoek' naar het nieuwbouwgebied de 'Schokkerhoek' de aanleg van een nieuwe bevaarbare vaart opgenomen. De vaart combineert de benodigde berging ter plaatse met de gewenste uitbreidingen van maritieme en nautische bedrijvigheid. Verdere ontwikkelingen en uitbreidingen van bedrijventerreinen direct langs de Zuidermeerdijk zijn mogelijk omdat van zogenaamde 'tussenbeschermingszones' ter plaatse geen sprake meer is. Op termijn zullen de agrarische kavels D87 t/m D90 en D93 t/m D96 gaan behoren tot het stedelijke gebied. Dat stedelijke gebied heeft meer verhard oppervlak, en daardoor open water ter compensatie nodig om het overtolige hemelwater tijdelijk te bergen, waarna het afgevoerd kan worden naar de Urkervaart. Het bergen van water is aan wettelijke regels en normen gebonden. Tot op heden werd per separaat uitbreidingsgebied de benodigde ruimte voor de waterberging bepaald, en binnen hetzelfde plangebied uitgevoerd. Het komt de kwalitatieve ruimtelijke ontwikkeling ten goede als de benodigde waterberging niet per plangebied gerealiseerd wordt, maar voor het totale peilgebied. Het creëren van een samenhangend raamwerk van groen en waterberging moet hierbij gezien worden als belangrijke structuurdrager waardoor een schaalvergroting wordt bereikt. Waar mogelijk gebeurt dit met functioneel ruimtelijk dubbelgebruik, waarbij ook een bredere woningbouwtypologie aangesproken kan worden (bijvoorbeeld 'waterwoningen', wonen aan het water, en wonen in een natuurlijke omgeving).

Waterstructuur

- 1 Urkervaart
- 2 Singel
- 3 Doortrekken singel
- 4 Zoekgebied centrale waterberging
- 5 Mogelijke verbinding Singel - IJsselmeer
- 6 Doortrekken Zuidermeertocht (D-tocht)

Stedelijk water

Slotenpatroon buitengebied

Gemeentegrens

0 1 km

De aanleg van een waterberging gaat gepaard met de beleving van een nieuw te vormen dorpsrand, en kan daarbij functioneren als nieuwe entreelocatie ter hoogte van het Urkerdwarpspad en de Urkerweg. Kavel D96 is ruimtelijk gezien de beste plek voor de situering van een waterberging, waarbij de combinatie gemaakt moet worden met een markant entreegebied. Urk kent door zijn ligging aan het IJsselmeer een nauwe relatie met het water. De betreffende locatie moet ervoor zorgen dat de gemeente Urk een herkenbare dorpstoegang krijgt (die uitdrukking geeft aan de identiteit van Urk met het water). Daarnaast zorgt de zone, waarbij water en natuurontwikkeling gecombineerd worden, ervoor dat een respectievelijke afstand tot Tollebeek wordt behouden.

De waterberging van de stedelijke ontwikkelingen ten zuiden van de Urkervaart wordt via een singelstructuur geregeld. Hierbij zal vastgehouden worden aan de bestaande waterstructuren waarover het gebied beschikt.

6.2.3 Buitendijkse stedelijke gebieden en nieuwe ontwikkelingen

De realisatie van een nieuwe buitendijkse haven aan de buitenzijde van de huidige Zuidermeerdijk is voor de gemeente Urk een belangrijk strategisch uitgangspunt. Het ontwerp en de daadwerkelijke aanleg zijn nauw verbonden aan het watergerelateerde nationale- en regionale beleid en de daaruit voortvloeiende regelgeving. Op landelijk niveau moet vooral gedacht worden aan het NWP2. Daarin zijn onder andere naast de grootte en de kaders

voor nieuw te ontwikkelen buitendijkse gebieden ook het toekomstige beleid en ontwikkelingen voor het IJsselmeer (peilregime) opgenomen. Het Rijk heeft haar veiligheidsbeleid voor het buitendijkse wonen en -werken gedecentraliseerd. De provincie Flevoland stelt hier de kaders voor. Op dit moment vindt een herijking plaats van de buitendijkse veiligheid. Hierbij komt de nadruk minder op de strikte naleving van veiligheidsnormen te liggen, en meer op de eigen verantwoordelijkheid van de initiatieven en ontwikkelingen. In de noordoostpolder ligt de zorgtaak voor de primaire en regionale keringen bij het Waterschap Zuiderzeeland. Naast de beoogde nieuwe haven betreffen de buitendijkse ontwikkelingen vooral de herontwikkeling van het bestaande havengebied, en die van de locatie Noorderzand. In samenwerking met het Waterschap worden deze ontwikkelingen verder uitgewerkt. Hierbij ligt de nadruk meer op het effectieve medegebruik van de keringen binnen de mogelijkheden die de Keur en Legger bieden.

6.2.4 Waterhuishouding

De aanleg van de riolering begin 1900 heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan het verbeteren van de hygiëne. Ook het milieu is gebaat bij het bestaan van de huidige rioleringszorg. Het is nog niet zo heel lang geleden dat het verzamelde afvalwater rechtstreeks op sloten, vijvers en kanalen werd geloosd. Nu wordt het eerst gezuiverd voordat het geloosd wordt. Op Urk ligt ca. 110 km riolering die inclusief alle randvoorzieningen een waarde

vertegenwoordigt van ca. 80 miljoen. Het beleid om dit stelsel en toekomstige uitbreidingen in goede staat te houden is vastgelegd in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan. Hierin worden op hoofdlijnen de te treffen maatregelen beschreven.

Bij nieuwe ontwikkelingen moet de waterhuishouding geïntegreerd worden in de stedenbouwkundige plannen. De verwachting is dat we meer en meer te maken krijgen met korte en hevige buien. Vandaar dat de waterhuishouding bij nieuwe ontwikkelingen robuust moet worden ontworpen. De wijze hoe met de afvalwater- en regenwaterstroom wordt omgegaan moet in het stedenbouwkundig ontwerp worden geïntegreerd. Hiervoor is nodig om in een vroegtijdig stadium aandacht te hebben voor de waterhuishouding.

Bij nieuwe ontwikkelingen dan wel herontwikkeling van bestaande locaties wordt ingestoken om het regenwater indien mogelijk af te koppelen van het bestaande gemengde rioleringsstelsel en vertraagd af te voeren richting oppervlaktewater. Het afvalwater wordt getransporteerd naar de zuivering in Tollebeek.

De slappe bodem op Urk heeft grote gevolgen voor zowel nieuwe ontwikkelingen als het beheer van de openbare ruimte. Met name een stabiele hoogteligging van de riolering is van wezenlijk belang. De diversiteit in de ondergrond noodzaakt om hierin te zoeken naar maatwerkoplossingen.

6.3 Milieu

6.3.1 Hinderzones milieu wetgeving

Binnen de gemeentegrenzen van Urk bevinden zich in enkele gebieden hinderzones vanuit de milieuwetgeving. Deze contouren liggen om het bedrijventerrein en om een aantal agrarische bedrijven. Binnen deze contouren zijn bepaalde functies niet mogelijk, zoals wonen. Ter hoogte van de Staartweg gaat het om de in blauw weergegeven geurcontour. Afhankelijk van de met het structuurbeeld beoogde functies kan het noodzakelijk zijn om de hindercirkels te verkleinen of te verplaatsen.

6.3.2 Geluid

Langs een aantal belangrijke wegen liggen geluidscontouren: de Domineesweg, de Urkerweg, de Staartweg en mogelijk de nieuwe lokale verbindingsweg tussen de Domineesweg en Urkerweg. De breedte van de geluidscontour varieert per weg en is afhankelijk van de hoeveelheid, het type en snelheid van het verkeer. Binnen deze contouren is onder voorwaarde woningbouw mogelijk. Andere mogelijkheid is terugdringen van het verkeersgeluid door lagere snelheden, ander asfalt of een andere routing van het verkeer.

6.3.3 Externe Veiligheid (EV)

Voor Urk is Externe Veiligheid een belangrijk aspect binnen de Ruimtelijke Ordening. Hierbij wordt onderscheid

gemaakt tussen kwetsbare en risicovolle objecten. Op het bedrijven- en industrieterrein bevinden zich een groot aantal visverwerkende bedrijven. Een aantal bedrijven beschikken over ammoniakkoelinstallaties die in werking zijn om de vis te koelen. Om deze bedrijven liggen forse veiligheidscontouren. Bij nieuwe ruimtelijke plannen en planologische procedures dient rekening te worden gehouden met deze bestaande veiligheidscontouren.

Nieuwe activiteiten zijn alleen mogelijk in de daarvoor specifiek aangewezen zoekgebieden. Het zoekgebied voor de vestiging van nieuwe inrichtingen of bedrijven die vallen onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en of het Besluit risico zware ongevallen (Brzo) liggen binnen de bestaande planologische capaciteit en op het beoogde nieuwe binnendijkse bedrijventerrein ten zuiden van de Domineesweg. Het beoogde nieuwe binnendijkse bedrijventerrein ten zuiden van de Domineesweg valt niet onder het grondgebied van de gemeente Urk en maakt derhalve ook geen onderdeel uit van deze Structuurvisie. De nieuwe vestigingen mogen geen belemmeringen opleveren voor nieuwe woningbouwontwikkelingen.

Naast de visverwerkende bedrijven bevinden zich op ook op diverse locaties tankstations met en zonder LPG vulpunt. Om de bedrijven, die voorzien zijn van een LPG vulpunt, liggen tevens veiligheidscontouren in het kader van Externe Veiligheid. Door de ruimtelijke groei van Urk zijn bepaalde objecten midden in de bestaande woon-

en leefomgeving komen te liggen. De voorzieningen liggen hierdoor niet langer meer aan de rand van het dorp, waar deze voorheen gevestigd waren. De gemeente zet in op het saneren en/of verplaatsen van objecten die beperkend zijn en een risico op leveren ten aanzien van de veiligheid binnen de bestaande woon- en leefomgeving.

6.4 Duurzame ontwikkeling

6.4.1 De waarde van duurzaamheid

Het schaarser worden van grondstoffen is een risico voor de welvaart en voortgang van de gemeente. De 'oude' energie raakt op. Voor fossiele energie zijn wij steeds meer aangewezen op leveranciers uit het buitenland. De 'nieuwe' energie raakt nooit op. De 'nieuwe' energie is duurzaam en spaart het klimaat en heeft zo invloed op de directe leefomgeving. De 'nieuwe' energie biedt economisch kansen en schept banen.

6.4.2 Energie besparen

Energiebesparing is een voorwaarde om op termijn in de eigen energiebehoefte te voorzien. Alle energie dit niet wordt verbruikt, hoeft ook niet opgewekt te worden. Er is veel winst te boeken door het isoleren van de bestaande woningen. Voor huishoudens betekent een lager energieverbruik dat de woonlasten omlaag gaan. Op Europees niveau is afgesproken om 20% energie te besparen in 2020, ten opzichte van nu.

6.4.3 Duurzame energieopwekking

Hoe zuinig wij ook zijn, we zullen altijd energie nodig hebben. De EU heeft de doelstelling uitgesproken om in 2020 20% van de energie op een duurzame wijze op te wekken. Windenergie vormt daarvoor een belangrijke bron. De mogelijkheden voor windenergie zijn door ontwikkeling van steeds hogere en grotere turbines in de afgelopen jaren gestegen.

Windturbines hebben een groot visueel ruimtelijk effect. Ook treden nadelige effecten op voor de fauna en de geluidsbelasting. Dit maakt toepassing van windturbines in de gemeente Urk niet wenselijk. Desondanks is het de werkelijkheid dat in de omgeving van de gemeente Urk de op dit moment meest grote windmolens worden gerealiseerd.

Het afwijzen van windenergie als duurzame energiebron betekent niet dat de gemeente Urk de toepassing van overige duurzame energiebronnen niet stimuleert. Voor de periode 2014 tot en met 2020 wordt nieuw beleid gericht op duurzaam bouwen ontwikkeld. Zo moet de gemeente samen met (bouw)ondernemers in vooral de 'Oranjewijk' innovatieve projecten initiëren op het gebied van duurzame energievoorziening met zonne-energie, bodemkoude en bodemwarmte. Het hoge ambitieniveau mag niet leiden tot een te grote stapeling van eisen. Daardoor zou vooral goedkope woningbouw voor met name

de starters niet meer kunnen worden gerealiseerd.

Ondernemers moeten worden gestimuleerd om duurzaam te ondernemen. Een duurzame bedrijfsvoering en het opwekken van duurzame energie gaan goed samen, waardoor aanzienlijke milieuwinst en kostenreducties mogelijk zijn.

6.4.4 Duurzaamheid opnemen als uitgangspunt

Bij nieuwe ontwikkelingen is duurzaamheid altijd het uitgangspunt. Wij streven naar een duurzame en uiteindelijk CO₂-neutrale gebiedsontwikkeling. Ook duurzaamheid zal de nodige aandacht krijgen. Zo zal een duurzaamheidsparagraaf in het bestemmingsplan worden opgenomen. Hierin is aandacht voor bodemenergie en zonne-energie.

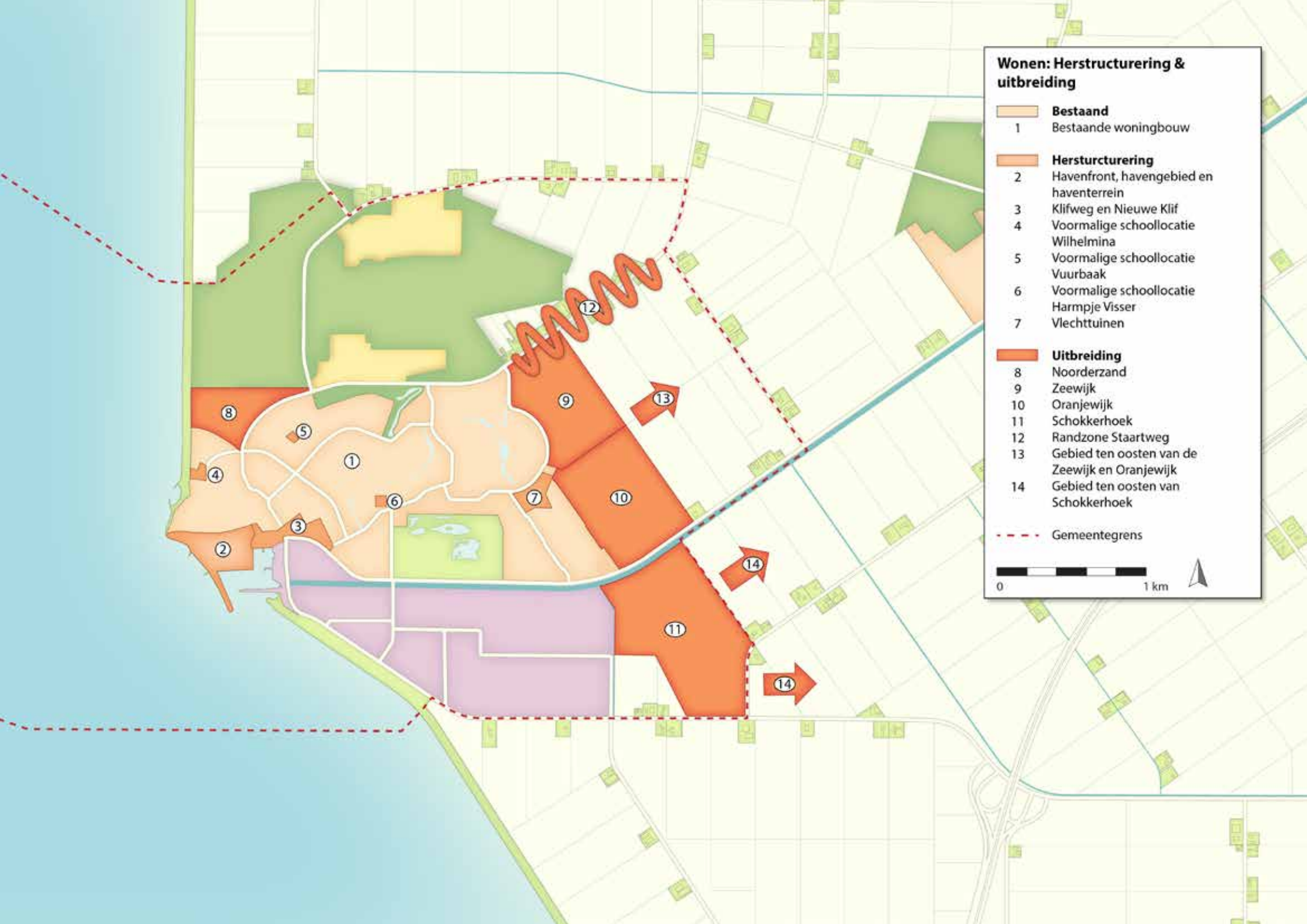
6.4.5 Maatregelen

- Opstellen energiebesparingsplan;
- Nieuwbouwgebieden volgens principe van 'Duurzaam Bouwen' en uiteindelijk CO₂-neutraal ontwikkelen;
- Actief stimuleren van oplossingen om Duurzame Energie op te wekken in de gemeente, zoals collectieve toepassing van zonne-energie warmtekoude-opslag ten behoeve van de verwarming en koeling van gebouwen.

Wonen: Herstructurering & uitbreiding

- Bestaand**
 - 1 Bestaande woningbouw
- Herstructurering**
 - 2 Havenfront, havengebied en haventerrein
 - 3 Klifweg en Nieuwe Klif
 - 4 Voormalige schoollocatie Wilhelmina
 - 5 Voormalige schoollocatie Vuurbaak
 - 6 Voormalige schoollocatie Harmpje Visser
 - 7 Vlechttuinen
- Uitbreiding**
 - 8 Noorderzand
 - 9 Zeewijk
 - 10 Oranjewijk
 - 11 Schokkerhoek
 - 12 Randzone Staartweg
 - 13 Gebied ten oosten van de Zeewijk en Oranjewijk
 - 14 Gebied ten oosten van Schokkerhoek

- - - Gemeentegrens

7. Opgave gebieden

7.1 Buitenstedelijke ontwikkelingsopgaven

Buitenstedelijke ontwikkelingsopgaven zijn binnen de gemeente Urk noodzakelijk om de snel groeiende bevolking te kunnen accommoderen ten aanzien van wonen, werken en leven. De gemeente Urk kende de afgelopen 10 jaar een stabiele groei van de bevolkingsgroei. Op basis van bevolkingsprognoses is duidelijk dat dit ook tot 2035 het geval is. Wel valt een verschuiving in doelgroepen te constateren. De aanwas van jongeren blijft hoog. Daarnaast krijgt Urk ook te maken met een lichte vergrijzing. Het beleid van de gemeente is dat de burger zo lang mogelijk zelfstandig kan blijven wonen. Een goede inrichting en afstemming binnen de woon- en leefomgeving is hierbij essentieel.

In het verleden heeft het niet beschikbaar zijn van bouwmogelijkheden er toe geleid dat migratiecijfers vanuit Urk hoger zijn geweest dan gemiddeld. Door middel van een inhaalslag en het afstemmen van de bouwplannen op de behoefte is bewerkstelligd dat dit vertrek beperkt werd. Zelfs de vraag naar woningen van 'oud' Urker inwoners wordt steeds groter.

De afstemming van het voorzieningenniveau met betrekking op de bevolkingsontwikkeling is belangrijk om Urk aantrekkelijk en leefbaar te houden. Op dit moment ligt het voorzieningen niveau ten aanzien van welzijn en zorg hoog. Deze ontwikkeling zal met de groei van Urk mee moeten gaan.

Ten aanzien van de bedrijfsmatige ontwikkeling op Urk kan geconcludeerd worden dat het vestigingsklimaat en de ruimtelijke mogelijkheden van grote invloed zijn op de totale economische ontwikkeling. Twee belangrijke ontwikkelingsgebieden vallen op dit moment nog in formele zin buiten het plangebied deze Structuurvisie, waardoor planologische borging op dit moment nog niet kan plaatsvinden. De ontwikkeling is van groot belang voor de werkgelegenheid voor Urk en Noordoostpolder.

7.1.1 Ontwikkeling van woon-/voorzieningsgebied (buitenstedelijke ontwikkelingen)

Zeewijk

Voor een groot deel is de Zeewijk tot ontwikkeling gekomen, opgeleverd, in gebruik genomen en woonrijp gemaakt. Op enkele locaties wordt nog volop gebouwd. Binnen de Zeewijk is gestreefd naar een compact bouwprogramma met gevarieerde woningbouwtypologieën en woonsegmenten. De voorzieningen van de Zeewijk zijn reeds gebouwd en in gebruik genomen. In de laatste fase zijn geen extra voorzieningen opgenomen. Het gebied kenmerkt zich door een woningdichtheid, die aansluit bij de naastgelegen bebouwing. Het gebied wordt door middel van een rotonde aangesloten op de lokale ontsluitingweg, de Staartweg. De rechte lijnen in de Zeewijk zijn gebaseerd op de polderstructuur.

Oranjewijk

Na de Zeewijk zal de Oranjewijk tot ontwikkeling komen. Vanaf medio 2014 zullen in dit gebied ca. 600 woningen gebouwd worden in verschillende fasen. Binnen het stedenbouwkundig ontwerp is een compact, maar gevarieerd woningbouwprogramma ondergebracht, vertaald in een grondexploitatie (verscheidenheid van woningbouwtypologieën in diverse segmenten). Ook de opzet van de Oranjewijk is gebaseerd op de rechte lijnen vanuit de Polder. In de wijk zal ook ruimte zijn voor particuliere bouw. Naast woningbouw zal een schoolvoorziening voor het basisonderwijs worden gerealiseerd. Op deze locatie kunnen ook verschillende maatschappelijke functies worden ondergebracht, zodat een optimaal gebruik mogelijk is. Naast de schoolfunctie zal deze locatie ingezet worden voor sportvoorzieningen ten behoeve van het bewegingsonderwijs. Ook dit gebied kenmerkt zich door een woningdichtheid welke aansluit bij de naastgelegen bebouwing. Naast bebouwing biedt het plangebied ruimte voor groen, water en voldoende speelvoorzieningen. Tevens wordt deze wijk voorzien van een centraal wijk parkeerterrein.

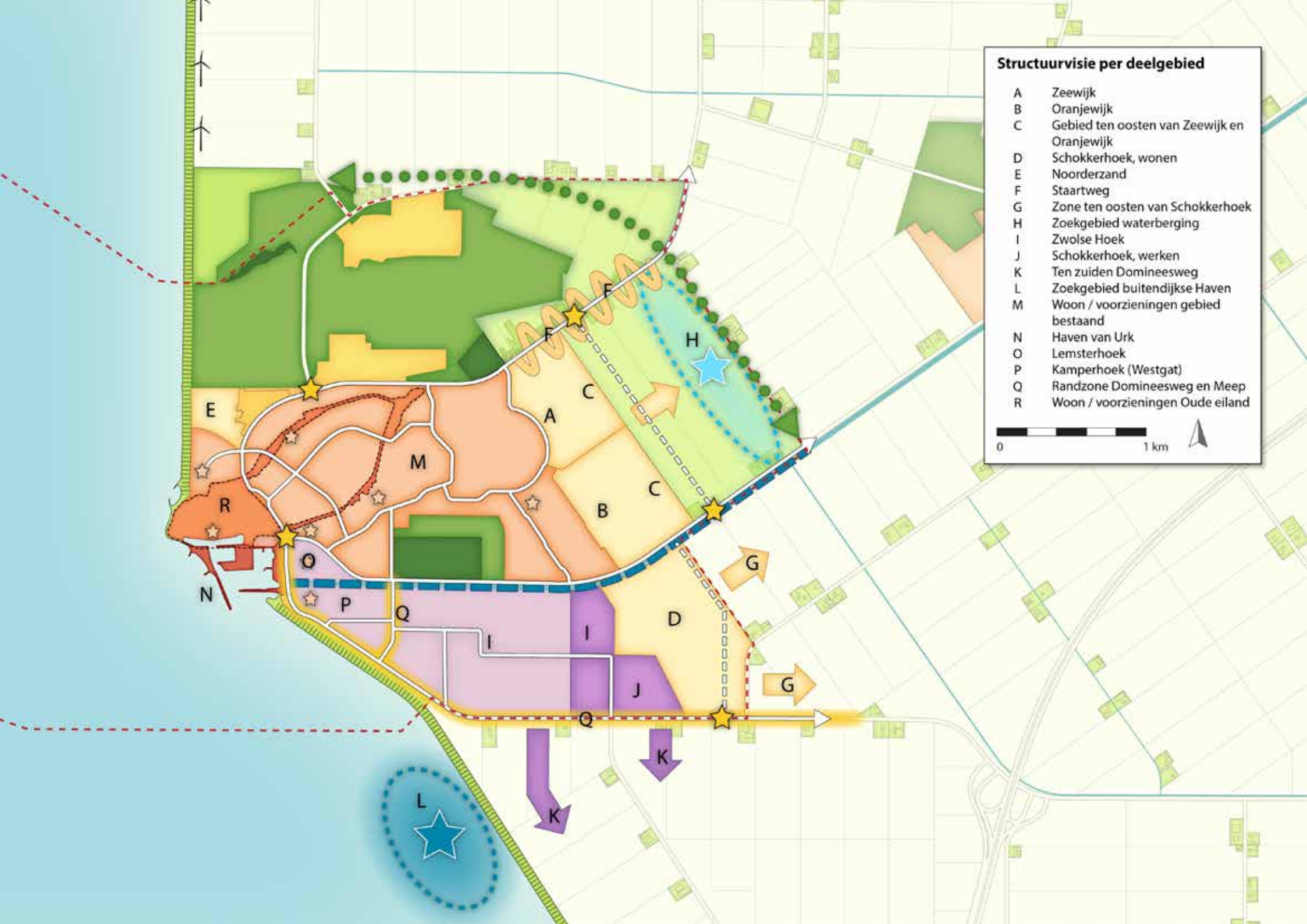
Gebied ten oosten van Zeewijk en Oranjewijk

Het gebied dat in oostelijke richting tot ontwikkeling zal komen is geschikt voor een compacter woonmilieu met een deels stenig karakter en een deels zeer open en groen karakter, waardoor een geschikte relatie met het

Structuurvisie per deelgebied

- A Zeewijk
- B Oranjewijk
- C Gebied ten oosten van Zeewijk en Oranjewijk
- D Schokkerhoek, wonen
- E Noorderzand
- F Staartweg
- G Zone ten oosten van Schokkerhoek
- H Zoekgebied waterberging
- I Zwolse Hoek
- J Schokkerhoek, werken
- K Ten zuiden Domineesweg
- L Zoekgebied buitendijkse Haven
- M Woon / voorzieningen gebied bestaand
- N Haven van Urk
- O Lemsterhoek
- P Kamperhoek (Westgat)
- Q Randzone Domineesweg en Meep
- R Woon / voorzieningen Oude eiland

0 1 km

aangrenzende polderlandschap wordt gecreëerd. Een te groot verschil tussen het stenige karakter en het open polderlandschap moet hierbij voorkomen worden door middel van een overgangszone. Tevens zal hierbij invulling gegeven worden aan de ontwikkeling van de 'groene schermen', waardoor de verbondenheid met het Urkerbos verbeterd en versterkt wordt. De nieuwe wijken zullen ontsloten worden door middel van een wijkontsluitingsweg, die vanaf de Staartweg in zuidelijke richting zal doorlopen naar de Urkerweg.

Gebied ten zuiden van de Urkervaart (Schokkerhoek)

Met de ontwikkeling van het gebied Schokkerhoek wordt met de woonbebouwing een sprong over de Urkervaart gemaakt. Hiermee wordt voorkomen dat Urk zich ontwikkelt tot een zeer langgerekt dorp. Daarnaast bestaat de kans om de dorpsentree en passage vanaf de A6 te verbeteren / herstellen. De nieuwe lokale ontsluitingsweg (inclusief brug) tussen de Domineesweg en de Urkerweg zal gepaard gaan met de ontwikkeling van een nieuw stadsgezicht van Urk door middel van een woongebied in plaats van een bedrijvengebied. De financiering van de ontsluitingsweg alsmede de brug hangt samen met de ontwikkeling van het plangebied.

Voor het gebied is in 2007 het bestemmingsplan Waterschapwijk vastgesteld en goedgekeurd door de provincie. Globaal voorziet dit plan in 2/3 woningbouw en 1/3 bedrijventerrein. Het betreft een globaal bestemmingsplan. In een later stadium zal gewerkt worden aan de uitwer-

king van het stedenbouwkundige plan. Binnen het bestemmingsplan zijn hiervoor uitgangspunten en randvoorwaarden opgesteld. Om een goede overgang tussen het nieuwe woongebied en het bedrijventerrein te bewerkstelligen wordt een woon- werkzone geprojecteerd. Het gaat om wonen met daarbij een bedrijfsfunctie. Deze bedrijvigheid past doorgaans binnen een lichte milieucategorie en gaat daarom goed samen met woningbouw. In het woongebied ten zuiden van de Urkervaart wordt een watermilieu geschetst met relaties naar de Urkervaart en waterbergende singels. Binnen het betreffende nieuwe woongebied zullen de benodigde bovenwijksevoorzieningen gerealiseerd moeten worden. De winkelvoorzieningen bevinden zich in het nabij gelegen Urkerhard. De verbinding tussen Schokkerhoek en het bestaande bebouwde woongebied is daarom essentieel. Naast de wijkvoorzieningen leent de locatie zich voor de ontwikkeling van voorzieningen in de vorm van een woon-zorg servicezone.

Noorderzand

Het oostelijke deel van het gebied Noorderzand kenmerkt zich door de vestiging van partycentrum Koningshof en onderkomen van diverse (sport) verenigingen. Voor dit deel van Noorderzand wordt ingezet op de ontwikkeling van een Sportzone waarbij gestreefd wordt naar de vestiging van zoveel mogelijk individuele binnensport, recreatieve en gelegenheidsvoorzieningen / vereniging onder één dak. Multifunctioneel ruimtegebruik staat hier-

bij hoog in het vaandel. De toevoeging van een verblijfsaccommodatie en / of hoogwaardig uitgaansvoorziening ter hoogte van de Koningshof zal niet uitgesloten worden. Het gebied gelegen tussen de nieuwe Sportzone en het IJsselmeer zal ingevuld gaan worden met een woonfunctie. Op deze wijze wordt het bestaande bebouwde woongebied afgerond aan de noordzijde van Urk. Het gebied leent zich voor een unieke specifieke woningbouwtypologie. Het gebied kenmerkt zich door bijzondere kernkwaliteiten, zoals een groen- en waterrijke omgeving en ligging nabij het IJsselmeer. De nadere invulling zal gepaard moeten gaan met het aansluiten bij de eerdergenoemde kernkwaliteiten. Langs de randzone, ter hoogte van het IJsselmeer, wordt gedacht aan woonbebouwing waarbij de relatie met het IJsselmeer en het binnendijkse gebied benadrukt moet worden. In de kernzone zal de relatie meer gevonden moeten worden met de natuurlijke omgeving.

Afronding woningbouw noordzijde Staartweg

Ten aanzien van de Staartweg is het streven om de ruimtelijke kwalitatieve belevingswaarde door middel van een 'lintbebouwing' te versterken. Op deze wijze zal er een betere overgang ontwikkeld worden tussen het bosgebied ten noorden van de Staartweg en het woon- en voorzieningen gebied ten zuiden van de Staartweg. Qua woningbouw invulling zal ingezet worden in de ontwikkeling van grote kavels met een landelijke uitstraling, waarbij de bebouwing richting de Staartweg georiënteerd moeten worden.

Om deze ambitie te bewerkstelligen is het noodzakelijk om de aanwezige hindercontouren te verkleinen / verplaatsen. De Staartweg zal tevens een andere uitstraling moeten krijgen, die aansluit bij functies die gevestigd zijn en worden langs de weg.

7.1.2 Ontwikkeling van bedrijvengebied (buitenstedelijke ontwikkelingen)

Zwelse hoek

Bedrijventerrein Zwelsehoek is het meest recent bedrijventerrein aan de zuidzijde van de Urkervaart. Het gebied is nog volop in ontwikkeling. Op dit moment zijn fase 1 tot en met 3 helemaal afgerond. Op fase 4 zijn nog enkele kavels beschikbaar. Het nieuwste gedeelte, fase 5, is nog niet volledig afgerond. De randzone langs de Domineesweg is gericht op de ontwikkeling van een kantorenzone. Dit gebied herbergt een aantal zichtlocaties langs de Domineesweg, de ontsluitingsweg van Urk naar de A6. Het nieuwste deel van Zwelsehoek (fase 5) is gelegen op minder dan drie kilometer van de rijksweg A6, dé noordwestverbinding van Nederland, en is als zodanig een aantrekkelijke vestigingslocatie voor bedrijven.

Gebied ten zuiden van de Urkervaart (Schokkerhoek)

Voor het gebied ten zuiden van de Urkervaart is in 2007 het bestemmingsplan Waterschapwijk vastgesteld en goedgekeurd door de provincie. Globaal voorziet dit plan in 2/3 woningbouw en 1/3 bedrijventerrein. Het betreft een globaal bestemmingsplan. In een later stadium zal gewerkt worden

aan de uitwerking door middel van een stedenbouwkundig plan. Binnen het bestemmingsplan zijn hiervoor uitgangspunten en randvoorwaarden opgesteld. Binnen het plangebied van gebiedsontwikkeling Schokkerhoek is binnen het globale bestemmingsplan een deel aangewezen als bedrijventerrein. Op deze wijze wordt in oostelijke richting de afronding van het bedrijventerrein ingezet. Naast het bedrijventerrein is binnen het plangebied ruimte voor gemengde doeleinden, zoals kantoren, maatschappelijke voorzieningen, dienstverlening en woonwerk-locaties.

Gebied ten zuiden van de Domineesweg (buiten gemeente grens)

Het bedrijventerrein (Zwelse Hoek) zal in oostelijke richting afgerond worden. In zuidelijke richting zal de sprong over de Domineesweg gemaakt worden ten behoeve van een binnendijks maritieme bedrijventerrein ontwikkeling. Het beoogde ontwikkelgebied is aangrenzend aan de beoogde locatie voor de buitendijkse haven. De bestaande D-tocht (Zuidermeertocht) tussen Zwelse hoek en het plangebied Schokkerhoek zal verbreed worden en in zuidelijke richting doorgezet worden. Op deze wijze zet de gemeente ook binnendijks in op de versterking van de maritieme sector. Het gebied ten zuiden van de Domineesweg valt buiten de gemeentegrens van de gemeente Urk en maakt derhalve ook geen juridisch onderdeel uit van deze Structuurvisie. Buitendijkse havenontwikkeling (buiten gemeente grens) Binnen de gemeente Urk wordt al meerdere jaren gesproken over de mogelijke aanleg / realisatie van een buiten-

dijkse haven. Een van de redenen hiervoor is dat de beperkte kaderuimte van de bestaande werkhaven van Urk als belemmering wordt ervaren om aan de marktvaart van steeds grotere jachten en werkschepen te kunnen blijven voldoen. Daartoe heeft de provincie Flevoland besloten een verkenning uit te voeren in nauwe samenwerking met betrokken gemeenten. De gewenste locatie van de buitendijkse haven is gebaseerd op onderzoek van Flevo Port naar de stabiliteit van de bodem. Hieruit blijkt dat op de gewenste locatie een relatief stabiele ondergrond aanwezig is. De beoogde locatie is direct grenzend aan het gebied ten zuiden van de Domineesweg, waar het maritieme bedrijventerrein is geprojecteerd.

Urk is van oudsher onlosmakelijk verbonden met visserij. De omvangrijke vissersvloot van Urker kotters heeft er aan bijgedragen dat er bij Urk een cluster van maritieme bedrijvigheid is ontstaan rond nieuwbouw, afbouw, reparatie en onderhoud en refit van vissersschepen. Zowel de beoogde buitendijkse havenontwikkeling alsmede de binnendijkse bedrijventerrein is gericht op een maritieme versterking. Het gebied ten behoeve van de buitendijkse haven valt buiten de gemeentegrens van de gemeente Urk en maakt derhalve ook geen juridisch onderdeel uit van deze Structuurvisie. Op dit moment wordt er een verkennend onderzoek uitgevoerd ten aanzien van de ontwikkeling van een Buitendijkse haven.

7.2 Binnenstedelijke ontwikkelingsgebieden

Binnen het bestaand stedelijk gebied kan de noodzaak aanwezig zijn om te vernieuwen. Voorbeelden hiervan zijn een facelift, herprofilering, herstructurerings- of revitaliseringopgave. Ook is het mogelijk dat functies en voorzieningen van plek veranderen of beëindigd worden, waardoor locaties vrij komen voor een invulling met een andere functie. In deze situaties is dan sprake van functieverandering of een transformatieopgave. De locaties die binnen het bestaand stedelijk gebied aangepakt moeten worden (in welke vorm dan ook), zullen beschreven worden in dit betreffende hoofdstuk. De noodzaak om een gebied of locatie aan te pakken kan voortvloeien vanuit ruimtelijk perspectief, ten aanzien van de leefbaar- en duurzaamheid (gebiedsurgentie) of bijvoorbeeld vanuit beleidsurgentie.

In de gemeente Urk zijn er naast de grotere ontwikkelingsgebieden ook locaties op perceelsniveau aan te merken als binnenstedelijke ontwikkelingsopgave. Over het algemeen kunnen de locaties en gebieden aangemerkt worden als: locaties of gebieden binnen het bestaand bebouwd gebied waar de stedelijke kwaliteit verbeterd kan worden of waar de ruimtelijke invulling niet overeenkomt met de gewenste ruimtelijke situatie. Afstemming onderling, maar ook afstemming met de uitbreidingsopgaven is essentieel.

7.2.1 Herstructurerings woon-/voorzieningsgebied (binnenstedelijke ontwikkelingen)

In het bestaand stedelijke woon- en voorzieningsgebied van Urk zijn de afgelopen jaren op enkele plaatsen functies en voorzieningen van plek veranderd. Door deze verschuivingen zijn deze locaties vrij gekomen voor een functieverandering en/of transformatie. De betreffende locaties (tevens op bijgaande afbeelding aangegeven), bevinden zich in verschillende stadia van planvorming. Ook is er binnen het woon- en voorzieningsgebied sprake van enkele herstructurerings- en inbreidingsopgaven. Voor het verdere woon- en voorzieningsgebied worden geen herstructureringsopgaven voorzien buiten de reeds bestaande planologische ruimte. Het is onverhoopt mogelijk dat er naast onderstaande locaties toch elders binnen de gemeente locaties aangemerkt moet worden. Voor deze locaties zal de gemeente Urk het 'Toetsingskader Herontwikkellocaties Urk' opstellen. Vooral voor de herstructureringslocaties geldt dat de kwaliteit van de ruimtelijke invulling, de programmering en planning belangrijk is. Doelstelling van het toetsingskader is om helderheid te scheppen over de mogelijk- en onmogelijkheden en afstemming te krijgen tussen de diverse ontwikkelingen. Het plangebied van het toetsingskader betreft het totale grondgebied van de gemeente Urk.

Havenfront, havengebied en haventerrein

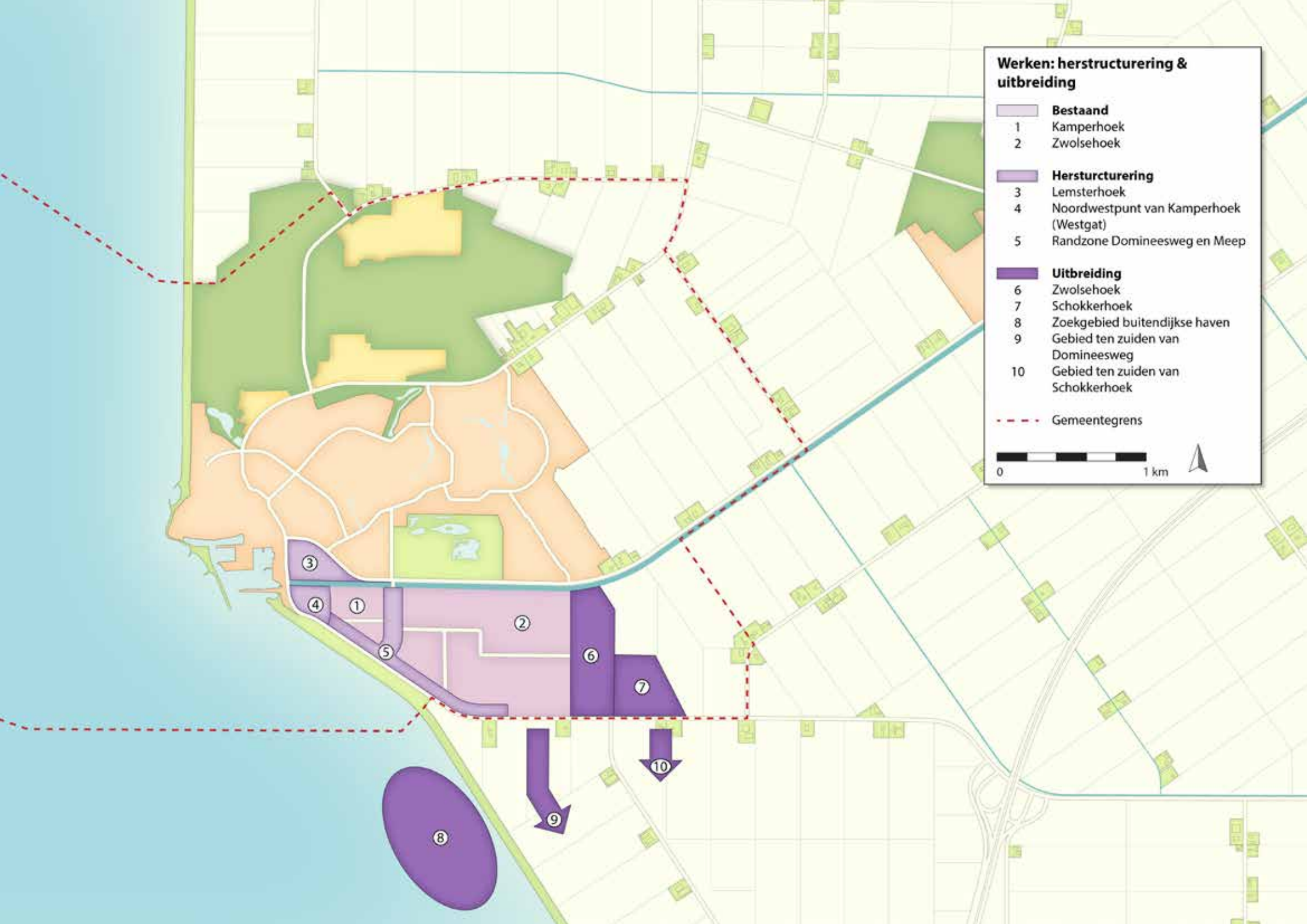
Voor het havenfront, havengebied en haventerrein is een visie uitgewerkt in het Masterplan Hart van Urk. Deze visie blijft gehandhaafd op twee uitzonderingen na: de brugverbinding tussen Dormakade en Staversekade wordt niet aangelegd en de functie 'wonen' wordt op voorhand uitgesloten op het terrein van de voormalige visafslag. Voor verdere informatie wordt verwezen naar het betreffende document.

Klifweg en Nieuwe Klif

Ter hoogte van het kruispunt 'Sluisweg – Singel - Urkerweg en Klifweg' is sprake van een belangrijk entreegebied. Er dient gezorgd te worden voor een verkeersveilige situatie met voldoende parkeergelegenheid. Het kruispunt vormt de toegang tot het Oude dorp en de haven. Deze entree moet een beeldbepalende plek op Urk gaan worden. De uitdaging hier is het vormgeven van het samenkomen van diverse sferen en het verduidelijken van de entree naar de historische kern. In het Masterplan Hart van Urk is reeds een visie voor deze locatie uitgewerkt. De visie zoals deze gemaakt is voor dit gebied blijft gehandhaafd.

Werken: herstructurering & uitbreiding

- Bestaand**
 - 1 Kamperhoek
 - 2 Zwolsehoek
- Herstructurering**
 - 3 Lemsterhoek
 - 4 Noordwestpunt van Kamperhoek (Westgat)
 - 5 Randzone Domineesweg en Meep
- Uitbreiding**
 - 6 Zwolsehoek
 - 7 Schokkerhoek
 - 8 Zoekgebied buitendijkse haven
 - 9 Gebied ten zuiden van Domineesweg
 - 10 Gebied ten zuiden van Schokkerhoek
- Gemeentegrens**

Voormalige schoollocatie Vuurbaak

De zoektocht naar de toekomstige bestemming voor deze voormalige schoollocatie is afgerond. De betreffende locatie zal worden herbestemd van een maatschappelijke bestemming naar een woonbestemming. Op dit moment wordt er gewerkt aan de ontwikkeling van een stedenbouwkundig plan. De zoektocht om te komen tot een stedenbouwkundig plan is door middel van een intensief participatie traject met omwonenden ingericht. Op dit moment is er als vertegenwoordiging van de buurt een werkgroep actief. Binnen de planontwikkeling wordt rekening gehouden met de bestaande bebouwde omgeving en aanwezige ruimtelijke kernkwaliteiten.

Tijdens het traject zijn een aantal bestaande knelpunten benoemd. Gestreefd wordt om aan de hand van deze woningbouwontwikkeling de betreffende knelpunten van de woon- en leefomgeving te verbeteren en/of op te lossen. Voorbeelden van deze knelpunten zijn de bereikbaarheid van de bestaande woningen voor bestemmingsverkeer en het ontbreken van voldoende parkeermogelijkheden.

Qua woningbouwinvulling zal deze locatie ingezet worden voor de realisatie van een bescheiden appartementengebouw. Op deze wijze is er fysiek ruimte ontstaan voor de aanleg van een grote centrale een speel / groenvoorziening, een ontsluitingsweg en voldoende parkeergelegenheid. De beeldkwaliteit van de bebouwing

en openbare inrichting wordt in samenwerking met de werkgroep vastgelegd.

Voormalige schoollocatie Wilhelmina

Ook de voormalige schoollocatie Wilhelmina zal op termijn verkleuren van een maatschappelijke bestemming naar woningbouw. Deze locatie kan, in verband met de aanwezigheid van winkelvoorziening (de Hofstee) in de directe nabijheid, qua ligging en situering geschikt zijn voor de ontwikkeling van een woonzorg servicezone. De combinatie zal hierbij gezocht worden tussen woonzorg concepten, woningbouw en zorgvoorzieningen voor de oudere doelgroep. Met name het gebied langs de Westermoordijk is geschikt voor specifieke woningbouw, gezien de ligging langs het IJsselmeer.

7.2.2 Herstructurering bedrijvengebied (binnenstedelijke ontwikkelingen)

Ook op het bedrijventerrein van Urk kan op termijn de noodzaak voor vernieuwing aanwezig zijn. Urk beschikt over enkele 'verouderde' bedrijventerreinen die in het kader van het Provinciaal Herstructureringsprogramma (PHP) in aanmerking komen voor herstructureringsopgave.

Lemsterhoek

Lemsterhoek is het eerste bedrijventerrein van de gemeente Urk dat ontwikkeld is in de jaren vijftig en zestig.

Het gebied bevindt zich ten noorden van de Urkervaart en ten zuiden van de Urkerweg. Het westelijke deel van Lemsterhoek is verwerkt in het Masterplan Hart van Urk. Deze visie blijft voor dit gebied gehandhaafd. Het gebied kan gezien worden (door zijn unieke ligging) als overgangsgebied tussen het woonmilieu (ten noorden gelegen woongebieden) en een werkmilieu (ten zuiden gelegen bedrijventerrein en industrieterrein). Het gebied biedt zodanig kansen voor de vestiging van perifere functies. Onder perifere functies wordt verstaan: functies die qua aard, schaal, karakter en het gebruik niet passen in de hoofd- en wijk centra's of het woongebied. Gestreefd wordt naar het behouden van de bestaande bedrijvigheid aan de westzijde van Lemsterhoek en het terug brengen van het aantal bedrijfswoningen in dit westelijke deel. De zone langs de Urker vaart kan ruimte bieden voor een hoogwaardig woon- werkmilieu. De functie veranderingen in het gebied noodzaken om verkeerskundige maatregelen te treffen. Op termijn zal er een rotonde gerealiseerd worden ter hoogte van het knooppunt 'Rotholm - Urkerweg'. De twee toegangen tot de Lemsterhoek zullen opgewaarderd worden door middel van link afslaan voorzieningen. Verder zal het gebied voorzien worden van een ander openbaar straatprofiel. De mogelijkheden voor herstructurering in het kader van het Provinciaal Herstructureringsprogramma worden nader onderzocht.

Noordwestpunt van Kamperhoek (Westgat)

De noordwest punt van het bedrijventerrein zal de bedrijfsbestemming behouden. De mogelijkheden voor herstructurering in het kader van het Provinciaal Herstructureringsprogramma worden nader onderzocht. Gezien de ligging langs de Domineesweg en de Urkervaart dient het op een hoogwaardige manier ingericht te worden door middel van een woon- werkmilieu. Bij het Westgat wordt ingezet op een betere bereikbaarheid van het gebied. Onderzocht wordt naar de mogelijkheid van een tweede ontsluiting op de Domineesweg. Het gebied kenmerkt zich op dit moment door een afgesloten karakter. Wenselijk is om deze locatie zichtbaar en transparant te maken door de panden langs de domineesweg naar buiten te oriënteren. De oriëntatie van de panden langs de Urkervaart zijn op het water gericht.

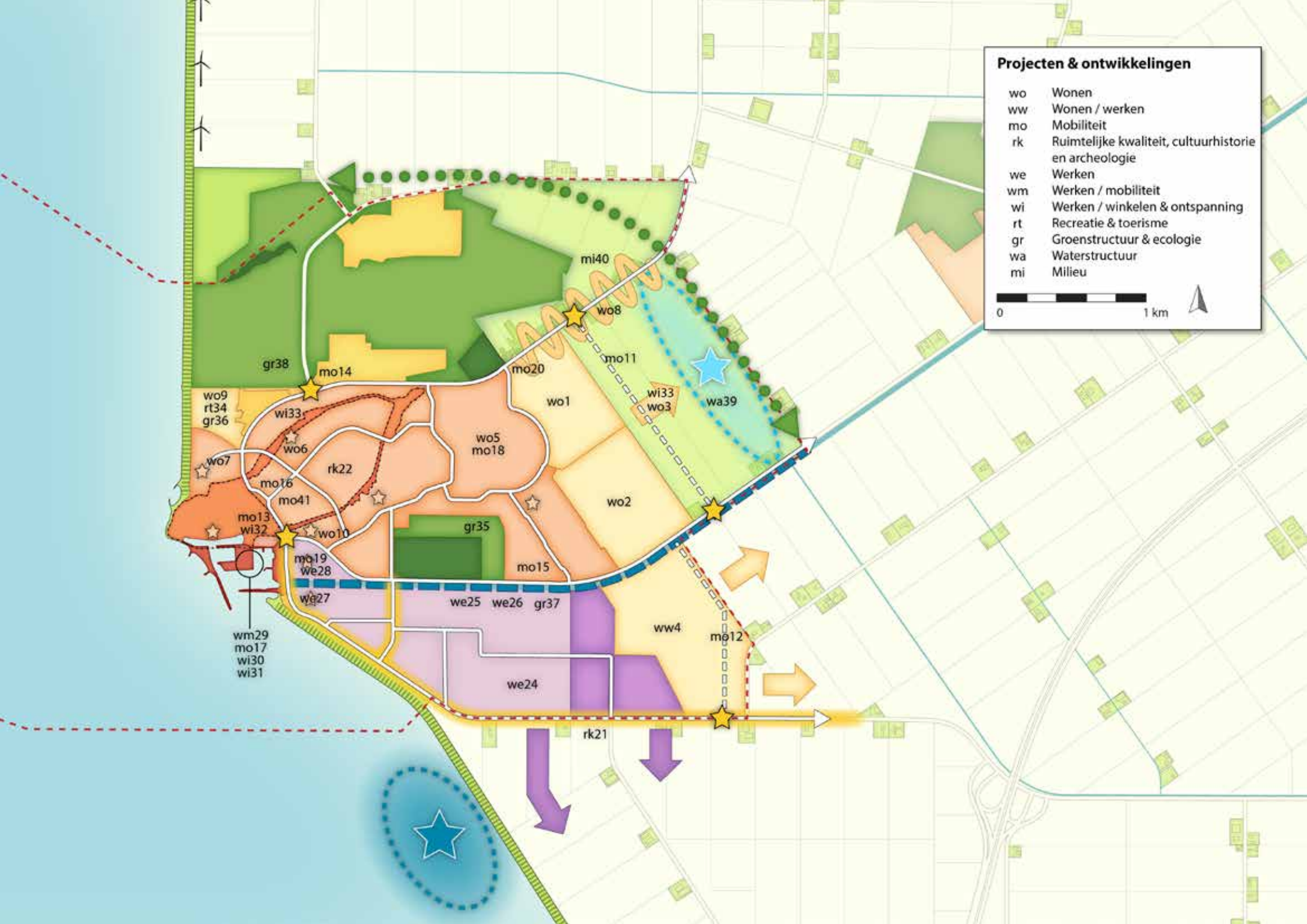
Randzone Domineesweg en Meep

Het gebied vanaf de A6 tot aan de Sluisweg, wordt deels gekenmerkt door bebouwing waarbij de bedrijven naar binnen zijn georiënteerd. Het gebied wordt afgesloten door een massieve groenzone. Ter plaatse van de jongste uitbreiding zijn de bedrijven naar buiten gericht. De waterpartij tussen deze bedrijven en de Domineesweg is nog niet doorgetrokken en afgewerkt. Insteek is om de huidige bebouwing naar buiten te oriënteren, zodat de bedrijven zich zichtbaar kunnen presenteren. Hiervoor is het noodzakelijk dat de massieve groene zone op bepaalde delen onderbroken gaan worden.

Projecten & ontwikkelingen

wo	Wonen
ww	Wonen / werken
mo	Mobiliteit
rk	Ruimtelijke kwaliteit, cultuurhistorie en archeologie
we	Werken
wm	Werken / mobiliteit
wi	Werken / winkelen & ontspanning
rt	Recreatie & toerisme
gr	Groenstructuur & ecologie
wa	Waterstructuur
mi	Milieu

0 1 km

8. Uitvoeringsparagraaf

8.1 Inleiding

In de vorige hoofdstukken zijn de hoofdlijnen van het ruimtelijke beleid beschreven. De structuurvisie moet volgens artikel 2.1 Wro ook inzicht geven in de wijze waarop de gemeente de voorgenomen ontwikkelingen wil verwezenlijken.

De projecten die in deze structuurvisie aan de orde zijn gekomen, worden in deze uitvoeringsparagraaf verantwoord. De Wro biedt gemeenten bovendien de mogelijkheid om bovenplanse kosten te verhalen, en bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen te vragen van andere ontwikkellocaties. Dit resulteert in een bij dit hoofdstuk behorende matrix waarin de projecten kort zijn gedefinieerd. Ook worden koppelingen gelegd met andere projecten. Verder wordt aangegeven op welke manier de projecten gefinancierd kunnen worden. In deze paragraaf wordt eerst de matrix toegelicht. Vervolgens wordt dieper ingezoomd op de definities van de bovenplanse kosten en bijdragen ruimtelijke ontwikkelingen. In paragraaf 8.3 worden koppelingen en kostenverhaal toegelicht.

8.2 Matrix

Indeling algemeen

In overeenstemming met de indeling van deze structuurvisie is de matrix opgedeeld in de thema's 'Leefbaarheid', 'Economie' en 'Duurzaamheid'. De projecten zijn aan deze thema's gekoppeld. Het projectnummer verwijst naar de bij de matrix behorende kaart. In de matrix is een korte beschrijving van het project opgenomen. Per project zijn vervolgens keuzes gemaakt die invloed hebben op de manier waarop projecten met elkaar worden gekoppeld, en hoe kostenverhaal kan plaatsvinden. Verder is de matrix als volgt opgebouwd:

1. Beoogde start van de realisatie en afronding (uitvoering project, start onderzoek / beleidsopgave). In deze kolom is per project de verwachte planning aangeduid in korte, middellange en lange termijn. Deze termijnen worden zijn volgt gedefinieerd:
 - Korte termijn: 0 – 5 jaar;
 - Middellange termijn: 5 – 10 jaar;
 - Lange termijn: 10 – 20 jaar.
2. Aandachtspunten en relatie met andere projecten (tijd, inhoud, profijt, toerekenbaarheid, proportionaliteit). In deze kolom staan de projecten genoemd die een relatie hebben met het betreffende project. Dit biedt mogelijkheden om kosten te verhalen. Naast de projecten die zijn opgenomen in de structuurvisie, hebben enkele

projecten ook relatie met de bestaande kern Urk. Dit is bijvoorbeeld het geval bij de versterking van het verkeersnetwerk. Zo'n project zal bijdragen aan een verbeterde bereikbaarheid voor heel Urk.

3. Proces instrumenten: wie initieert, wie is er bij betrokken? De initiator is de partij die het project trekt.
4. Juridisch instrumentarium publiekrechtelijk / privaatrechtelijk, status en plan (WRO of Wro) e.d. De Wet ruimtelijke ordening is op 1 juli 2008 vastgesteld. Vanaf dat moment geldt het juridisch instrumentarium dat in de wet is opgenomen. Voor gronden waarin een bouwplan is voorgenomen, bestaat de plicht om een exploitatieplan op te stellen, tenzij kostenverhaal anderszins is verzekerd. Daarnaast biedt de nieuwe wet mogelijkheden om bovenplanse kosten op te nemen in een exploitatieplan, of een bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen op te nemen in een anterieure overeenkomst. Nog niet alle projecten die in de structuurvisie Urk zijn opgenomen vallen binnen het kader van de nieuwe Wet. Zo vallen bijvoorbeeld ontwerp-bestemmingsplannen die vóór 1 juli 2008 ter inzage zijn gelegd onder het overgangrecht. Het oude juridisch instrumentarium van de Wet Ruimtelijke Ordening is hier nog van toepassing. Kostenverhaal vindt dan plaats op basis van een overeenkomst of de baatbelasting. Per project is daarom in deze kolom aangegeven of het valt onder de nieuwe Wro of oude WRO.

Matrix

Thema	Onderdeel	Nr	Naam project / ontwikkeling	Omschrijving	Beoogde termijn start.	Status	Aandachtspunten en relatie met andere projecten (tijd, inhoud, profijt, toerekenbaarheid, proportionaliteit)
Leefbaarheid	Wonen	1	Zeewijk	Uitbreiding bestaande kern	Korte termijn	Realisatie	5,11,12,14,15,18,20,39
Leefbaarheid	Wonen	2	Oranjewijk	Uitbreiding bestaande kern	Middellange termijn	Realisatie	5,11,12,14,15,18,39
Leefbaarheid	Wonen	3	Woningbouw ten oosten van Zeewijk en Oranjewijk	Ontwikkeling woningbouwlocatie	Lange termijn	Planvorming en realisatie	5,11,12,14,15,18,39,40
Leefbaarheid / Economie	Wonen / Werken	4	Schokkerhoek	Ontwikkeling woningbouw en bedrijventerrein	Middellange termijn	Planvorming en realisatie	5,11,12,15,18,21,25,26,37,39
Leefbaarheid	Wonen	5	Centrale speelvoorzieningen in woonwijken	Onderzoek en realisatie van centrale speelvoorzieningen	Korte termijn	Planvorming en realisatie	1,2,3,4
Leefbaarheid	Wonen	6	Locatie 'Vuurbaak'	Woningbouw	Korte termijn	Planvorming en realisatie	22,39
Leefbaarheid	Wonen	7	Locatie 'Wilhelminaschool'	Woningbouw en zorg	Korte termijn	Planvorming en realisatie	22,39
Leefbaarheid	Wonen	8	Woningbouw Staartweg	Ontwikkeling gebiedsvisie	Lange termijn	Planvorming en realisatie	14,22,39,40
Leefbaarheid	Wonen	9	Ontwikkeling gebied 'Noorderzand', onderdeel wonen	Woningbouw	Middellange termijn	Planvorming en realisatie	14,22,34,36,39
Leefbaarheid	Wonen	10	Nieuwe Klif	Ontwikkeling woningbouwlocatie	Middellange termijn	Realisatie	16,22,39
		10a	Overige herontwikkelingslocaties	Fasegewijze herontwikkeling diverse locaties.	Middellange termijn	Planvorming en realisatie	16,22,39

Trekker / betrokken partijen	Juridisch instrument publiek / privaat, status en plan (WRO of Wro) e.d.	Grondexploitatie	Bovenwijkse voorziening art. 6.2.3.e. Bro	Bovenplanse kosten via fondsafdracht art. 6.13 lid 7 Wro (publiekrechtelijk)	Bijdrage ruimtelijke ontwikkeling art. 6.24 lid 1 Wro (privaatrechtelijk)	Algemene middelen	Grondbelevingsvorm
Gemeente	Wro	Ja		Bijdrage	Bijdrage		Actief
Gemeente		Ja		Bijdrage	Bijdrage		Actief
Gemeente en ontwikkelde partijen	Wro			Bijdrage	Bijdrage		
Gemeente		Ja					Actief
Gemeente en ontwikkelde partijen			Ja	Afdracht	Afdracht		
Gemeente		Ja		Bijdrage	Bijdrage		Actief
Gemeente en ontwikkelde partijen		Ja		Bijdrage	Bijdrage		Actief
Gemeente en ontwikkelde partijen				Bijdrage	Bijdrage		
Gemeente, ontwikkelde partijen,		Ja		Bijdrage	Bijdrage		Actief
Gemeente en ontwikkelde partijen				Bijdrage	Bijdrage		
Gemeente en ontwikkelde partijen				Bijdrage	Bijdrage		

Thema	Onderdeel	Nr	Naam project / ontwikkeling	Omschrijving	Beoogde termijn start.	Status	Aandachtspunten en relatie met andere projecten (tijd, inhoud, profijt, toerekenbaarheid, proportionaliteit)
Leefbaarheid	Mobiliteit	11	Ontsluiting woongebieden	Ontsluitingsweg Urkerweg – Staartweg	Lange termijn	Planvorming	1,2,3,4
Leefbaarheid	Mobiliteit	12	Ontsluiting gebied Schokkerhoek en nieuwe dorpsentree	Ontsluitingsweg, inclusief oeververbinding Domineesweg – Urkerweg	Middellange termijn	Planvorming en realisatie	1,2,3,4,21,24
Leefbaarheid	Mobiliteit	13	Ontwikkelen verbinding entree Klifweg naar haventerrein	Realisatie havenstraat	Lange termijn	Planvorming en realisatie	16,17,19,22,28,29, 30,31,32
Leefbaarheid	Mobiliteit	14	Optimaliseren langzaamverkeersverbinding woongebied naar sportpark	Overgang Staartweg.	Middellange termijn	Planvorming en realisatie	1,2,3,8
Leefbaarheid	Mobiliteit	15	Verbeteren langzaamverkeerverbindingen tussen bestaande kern en uitbreiding woon- en bedrijfsgebieden		Lange termijn	Planvorming en realisatie	1,2,3,4,24
Leefbaarheid	Mobiliteit	16	Parkeervoorzieningen langs randen 'Oude Dorp'		Middellange termijn	Planvorming en realisatie	13,10
Leefbaarheid	Mobiliteit	17	Parkeerterrein evenementen	Eventueel te combineren met parkeerterrein voor vrachtverkeer	Lange termijn	Planvorming en realisatie	13,19,24,27,28,30, 32
Leefbaarheid	Mobiliteit	18	Wijkparkeerterreinen	Onderzoek en realisatie wijkparkeerterreinen in de woonwijken	Korte termijn	Planvorming en realisatie	1,2,3,4
Leefbaarheid	Mobiliteit	19	Verkeerssituatie naar plangebied 'Lemsterhoek'	Onderzoek en realisatie maatregelen verbeteren verkeersstructuur 'Lemsterhoek'	Middellange termijn	Planvorming en realisatie	16,22,25,28,29,30, 32,37

Trekker / betrokken partijen	Juridisch instrument publiek / privaat, status en plan (WRO of Wro) e.d.	Grondexploitatie	Bovenwijkse voorziening art. 6.2.3.e. Bro	Bovenplanse kosten via fondsafdracht art. 6.13 lid 7 Wro (publiekrechtelijk)	Bijdrage ruimtelijke ontwikkeling art. 6.24 lid 1 Wro (privaatrechtelijk)	Algemene middelen	Grondbelevingsvorm
Gemeente en ontwikkelde partijen			Ja	Afdracht	Afdracht		
Gemeente, ontwikkelde partijen, provincie			Ja	Afdracht	Afdracht	Ja	
Gemeente, ontwikkelde partijen				Afdracht	Afdracht	Ja	
Gemeente, Flevolandschap, sportverenigingen				Afdracht	Afdracht	Ja	
Gemeente, ontwikkelde partijen				Afdracht	Afdracht	Ja	
Gemeente, ontwikkelde partijen, Waterschap				Afdracht	Afdracht	Ja	
Gemeente en ontwikkelde partijen				Afdracht	Afdracht	Ja	
Gemeente en ontwikkelde partijen		Ja	Ja	Afdracht	Afdracht		
Gemeente, ontwikkelde partijen, Provincie			Ja	Afdracht	Afdracht	Ja	

Thema	Onderdeel	Nr	Naam project / ontwikkeling	Omschrijving	Beoogde termijn start.	Status	Aandachtspunten en relatie met andere projecten (tijd, inhoud, profijt, toerekenbaarheid, proportionaliteit)
Leefbaarheid	Mobiliteit	20	Rotonde Zeewijk		Korte termijn	Planvorming en realisatie	1
Leefbaarheid	Ruimtelijke kwaliteit, cultuurhistorie en archeologie	21	Uitvoeren visie 'Domineesweg'		Lange termijn	Planvorming en realisatie	4,12,24,27
Leefbaarheid	Ruimtelijke kwaliteit, cultuurhistorie en archeologie	22	Versterken karakteristiek voormalige eilandgrens		Lange termijn	Planvorming en realisatie	6,7,8,9,10,13,19,29,30
Economie	Werken	24	Zwolsehoek		Korte termijn	Realisatie	4,12,15,17,21,25,26,37
Economie	Werken	25	Versterken mogelijkheden maritiem gebruik Urkervaart		Middellange termijn	Planvorming en realisatie	19,24
Economie	Werken	26	Verbreden D-tocht, inrichten voor maritiem gebruik		Middellange termijn	Planvorming en realisatie	4,24,25

Trekker / betrokken partijen	Juridisch instrument publiek / privaat, status en plan (WRO of Wro) e.d.	Grondexploitatie	Bovenwijkse voorziening art. 6.2.3.e. Bro	Bovenplanse kosten via fondsafdracht art. 6.13 lid 7 Wro (publiekrechtelijk)	Bijdrage ruimtelijke ontwikkeling art. 6.24 lid 1 Wro (privaatrechtelijk)	Algemene middelen	Grondbelevingsvorm
Gemeente, waterschap, Flevolandschap		Ja	Ja	Afdracht	Afdracht		Actief
Gemeente, ontwikkelde partijen, Waterschap				Afdracht	Afdracht	Ja	
Gemeente, ontwikkelde partijen, Waterschap				Afdracht	Afdracht	Ja	
Gemeente		Ja		Bijdrage	Bijdrage		Actief
Gemeente, ontwikkelde partijen, Waterschap, Provincie		Ja		Afdracht	Afdracht	Ja	
Gemeente, ontwikkelde partijen, Waterschap, Provincie		Ja	Ja	Afdracht	Afdracht		Actief

Thema	Onderdeel	Nr	Naam project / ontwikkeling	Omschrijving	Beoogde termijn start.	Status	Aandachtspunten en relatie met andere projecten (tijd, inhoud, profijt, toerekenbaarheid, proportionaliteit)
Economie / Leefbaarheid	Werken	27	Westgat		Korte termijn	Planvorming en realisatie	21,28
Economie / Leefbaarheid	Werken	28	Lemsterhoek		Middellange termijn	Planvorming en realisatie	13,19,37
Leefbaarheid / Economie	Werken / Mobiliteit	29	Opwaarderen omgeving voormalige werf Metz		Korte termijn	Planvorming en realisatie	13,22,32
Economie	Werken / Winkelen en ontspanning	30	Ontwikkeling voormalig visafslagterrein		Korte termijn	Planvorming en realisatie	13,16,17,22,31,32
Economie	Werken / Winkelen en ontspanning	31	Inrichting zone haven ten behoeve van een aantal specifieke functies.	Gebiedsvisie haven. Als vervolg op de structuurvisie zal voor het centrumgebied een integrale visie worden opgesteld, waarin parkeren, verkeer, detailhandelsonwikkelingen, horecaontwikkelingen en de versterking van cultuurhistorie en toerisme worden meegenomen.	Middellange termijn	Planvorming en realisatie	30
Economie	Winkelen en ontspanning	32	Ontwikkelen Klifweggebied ten behoeve van detailhandel		Middellange termijn	Planvorming en realisatie	13,17,19,29,30

Trekker / betrokken partijen	Juridisch instrument publiek / privaat, status en plan (WRO of Wro) e.d.	Grondexploitatie	Bovenwijkse voorziening art. 6.2.3.e. Bro	Bovenplanse kosten via fondsafdracht art. 6.13 lid 7 Wro (publiekrechtelijk)	Bijdrage ruimtelijke ontwikkeling art. 6.24 lid 1 Wro (privaatrechtelijk)	Algemene middelen	Grondbelevsform
Gemeente, ontwikkelde partijen, waterschap		Ja		Bijdrage	Bijdrage	Ja	
Gemeente, ontwikkelde partijen		Ja		Bijdrage	Bijdrage	Ja	
Gemeente, ontwikkelde partijen,				Bijdrage	Bijdrage	Ja	
Gemeente, ontwikkelde partij, Waterschap, Rijkswaterstaat		Ja		Bijdrage	Bijdrage	Ja	Actief
Gemeente, ontwikkelde partij, Waterschap Rijkswaterstaat				Afdracht	Afdracht	Ja	
Gemeente en ontwikkelde partijen		Ja		Bijdrage	Bijdrage	Ja	

Thema	Onderdeel	Nr	Naam project / ontwikkeling	Omschrijving	Beoogde termijn start.	Status	Aandachtspunten en relatie met andere projecten (tijd, inhoud, profijt, toerekenbaarheid, proportionaliteit)
Leefbaarheid / Economie	Winkelen en ontspanning	33	Afronding Urk door middel van ontwikkeling locatie 'Koningshof'	Mogelijkheden voor hotel, uitgaansgelegenheid, verbetering entree kruising Vormtweg, Staartweg.	Middellange termijn	Planvorming en realisatie	9,22,34,36,38,39
Leefbaarheid	Recreatie en toerisme	34	Afronding Urk door middel van ontwikkelen sportzone gebied 'Noorderzand'		Korte termijn	Planvorming en realisatie	9,22,33,36,38,39
Duurzaamheid	Groenstructuur en ecologie	35	Verbreden gebruik bufferzone Toppad		Korte termijn	Planvorming en realisatie	
Duurzaamheid	Groenstructuur en ecologie	36	Verplaatsen EHS 'Noorderzand'		Korte termijn	Planvorming en realisatie	
Duurzaamheid	Groenstructuur en ecologie	37	Versterken en opnieuw inrichten EVZ Urkervaart		Korte termijn	Planvorming en realisatie	4,19,24,28
Duurzaamheid	Groenstructuur en ecologie	38	Verbeteren toegankelijkheid Urkerbos		Korte termijn	Planvorming en realisatie	9,33,34
Leefbaarheid / Duurzaamheid	Waterstructuur	39	Realisatie waterberging in combinatie met natuur- en recreatieontwikkeling		Lange termijn	Planvorming	1,2,3,4,6,7,8,9,10,33,34
Duurzaamheid	Milieu	40	Verkleinen hindercirkels noordzijde Urk		Lange termijn	Planvorming en realisatie	3,8
Leefbaarheid	Mobiliteit	41	Centraal busstation		Middellange termijn	Planvorming en realisatie	

Trekker / betrokken partijen	Juridisch instrument publiek / privaat, status en plan (WRO of Wro) e.d.	Grondexploitatie	Bovenwijkse voorziening art. 6.2.3.e. Bro	Bovenplanse kosten via fondsafdracht art. 6.13 lid 7 Wro (publiekrechtelijk)	Bijdrage ruimtelijke ontwikkeling art. 6.24 lid 1 Wro (privaatrechtelijk)	Algemene middelen	Grondbelevingsvorm
Gemeente, ontwikkelde partijen,				Bijdrage	Bijdrage		
Gemeente, ontwikkelde partijen,		Ja		Bijdrage	Bijdrage	Ja	
Gemeente, Flevolandschap, Provincie			Ja			Ja	
Gemeente, ontwikkelde partijen, Waterschap, Provincie		Ja		Afdracht	Afdracht		
Gemeente en Provincie		Ja		Afdracht	Afdracht	Ja	
Gemeente, ontwikkelde partijen, Flevolandschap				Afdracht	Afdracht	Ja	
Gemeente, ontwikkelde partijen, waterschap		Ja		Afdracht	Afdracht	Ja	
Gemeente, ontwikkelde partijen,		Ja		Afdracht	Afdracht		
Gemeente						Ja	

Financieel instrumentarium

Het financieel instrumentarium geeft per project de mogelijkheden aan om de kosten te verhalen.

- Grondexploitatie: In deze kolom is aangegeven of de gemeente een grondexploitatie heeft geopend of zal openen en of daarin de kosten en opbrengsten zijn verdeeld en gedekt.
- Bovenwijkse voorziening: Indien het mogelijk is de kosten via een bovenwijkse voorziening te verhalen, staat er in de kolom bij dit project een ja. Het is ook mogelijk dat het project zelf gezien wordt als een bovenwijkse voorziening. In dat geval staat er ook een ja.
- Bovenplanse kosten: Als er sprake is van bovenplanse kosten, dan staat er bij dit project bijdrage of afdracht. In het geval van een bijdrage, kan het project een deel van de bovenplanse kosten van andere projecten betalen. Staat er een afdracht, dan is een afdracht van andere projecten mogelijk.
- Bijdrage ruimtelijke ontwikkeling: Hetzelfde geldt voor een bijdrage ruimtelijke ontwikkeling: kan het project mogelijk bijdragen aan andere ontwikkelingen, dan staat er bijdrage. Als de kosten via een bijdrage kunnen worden opgenomen in een anterieure overeenkomst, dan staat er afdracht.
- Algemene middelen: Verliesgevende projecten die niet (volledig) via de grondexploitatie of de bovenplanse kosten of een bijdrage ruimtelijke ontwikkeling kunnen worden verhaald, moeten vanuit de algemene middelen worden gefinancierd. Dit kan omdat bijvoor-

beeld het project voordeel heeft voor de gehele gemeente Urk, en de kosten niet volledig kunnen worden toegerekend aan de nieuwe projecten. Een andere mogelijkheid is dat op de nieuwe projecten te weinig kan worden verhaald om de volledige kosten te betalen voor het project. Bij projecten waar dat van toepassing is, is dat aangegeven met een 'ja'.

Vorm grondbeleid

Tot slot is aangegeven met welke vorm van grondbeleid de gemeente het project aanpakt. Bij actief grondbeleid zal de gemeente gronden verwerven. Bij faciliterend grondbeleid zal de gemeente de grond niet verwerven, maar faciliteren in de vorm van begeleiding van het proces, en afspraken maken over onder meer kostenverhaal in een overeenkomst.

8.3 Definities kostenverhaal

Algemeen

Deze paragraaf geeft een nadere toelichting op de begrippen bovenwijkse kosten, bovenplanse verevening, bovenplanse kosten en financiële bijdragen ruimtelijke ontwikkelingen. Een helder begrip van deze begrippen is noodzakelijk voor de uitvoeringsparagraaf van de structuurvisie. Het systeem van afdeling 6.4 "grondexploitatie" van de Wro gaat uit van verevening van alle kosten binnen het plangebied. Zodra er sprake is van kosten buiten het plangebied geldt de hiervoor genoemde regel niet

zonder meer. In die gevallen zal beoordeeld moeten worden of er ook andere gebieden zijn die hier profijt van hebben en of deze kosten ook mede nodig zijn ten behoeve van andere gebieden. Datzelfde geldt overigens ook voor kosten binnen het plangebied die mede worden gemaakt ten behoeve van andere gebieden en voor die andere gebieden ook profijt opleveren. Als dat het geval is zal volgens artikel 6.13, lid 6 van de Wro nagegaan moeten worden welk percentage van de kosten naar evenredigheid aan het plangebied kan worden toegerekend.

Veel van wat onder de werking van de oude WRO in het spraakgebruik werd aangeduid als bovenwijkse voorziening valt onder de toepassing van artikel 6.2.4, sub e van het Bro te brengen. Bij de parlementaire behandeling van de 'Grondexploitatiewet' is een amendement (Irrgang) aangenomen dat aan artikel 6.13 van de Wro het lid 7 toevoegde. Hierin is het begrip 'bovenplanse kosten' opgenomen.

Omdat er geen duidelijkheid is over de inhoud en de relatie van de begrippen bovenplanse kosten (6.13 lid 7 Wro), bovenwijkse voorzieningen (art. 6.2.4. sub e Bro) en financiële bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen (art. 6.24 lid 1 Wro) zullen onderstaand omschrijvingen worden gegeven.

Bovenwijkse voorziening

Dit is een openbare voorziening die van nut is voor het exploitatiegebied en voor één of meer andere (bestaande) gebieden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een weg die

meerdere wijken ontsluit. Het opnemen van de bovenwijkse voorzieningen in de structuurvisie biedt toegevoegde waarde voor de verhaalbaarheid van deze kosten. Hierbij dienen wel de 3 criteria profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit in ogenschouw te worden genomen. Bovendien kunnen er geen andere kosten in beschouwing worden genomen dan die vallen onder artikel 6.2.4 Bro (limitatieve kostensoortenlijst).

Bovenplanse verevening

Het bijdragen aan de onrendabele top van een ontwikkeling of herstructurering van andere gebieden vanuit winstgevende locaties (verevening van bouwlocaties) en het bijdragen aan de kosten van maatschappelijk gewenste projecten en maatschappelijk belangrijke functies, zoals natuur, recreatie, waterberging, infrastructuur vanuit winstgevende locaties (verevening van openbare voorzieningen). De samenhang moet wel nadrukkelijk in de structuurvisie zijn aangegeven; dus zowel de ruimtelijke als de functionele samenhang.

Financiële bijdragen aan ruimtelijke ontwikkelingen (art. 6.24 lid 1a)

Een financiële bijdrage aan ruimtelijke ontwikkelingen is de privaatrechtelijke vorm van bovenplanse verevening van rendabele plangebieden met onrendabele plangebieden. De financiële bijdrage kan worden opgenomen in een anterieure overeenkomst. Dit is een overeenkomst tussen gemeente en particuliere exploitant over grond-

exploitatie, vóór de vaststelling van een planologische maatregel, zoals een bestemmingsplan, een wijzigingsplan, of een wijziging van een planologische omgevingsvergunning. Om contractueel, in de vorm van een anterieur contract tot dergelijke financiële bijdragen te kunnen komen is verankering in de structuurvisie nodig. Gezien het anterieure karakter is toetsing aan de drie criteria niet noodzakelijk.

Voorbeeld bijdragen ruimtelijke ontwikkeling

De wet geeft geen definiëring van een ruimtelijke ontwikkeling. Wel kunnen uit de Kamerbehandeling van de Wro een aantal voorbeelden worden ontleend. Een voorbeeld is een bijdrage aan maatschappelijk belangrijke functies, zoals natuur, recreatie, waterberging en infrastructuur, in een ander gebied.

Bovenplanse kosten

Bovenplanse kosten is de publiekrechtelijke vorm van bovenplanse verevening in de vorm van een fondsbijdrage (art. 6.13 lid 6 Wro), getoetst aan de criteria profijt, toerekenbaarheid en proportionaliteit. Bovendien kunnen er geen andere kosten in beschouwing worden genomen dan die vallen onder artikel 6.2.4. Bro (limitatieve kostensoorten lijst). Om fondsbijdragen aan bovenplanse kosten in de exploitatieopzet van een exploitatieplan te kunnen opnemen moet in de structuurvisie aanwijzingen voor de besteding van het fonds gegeven zijn.

Om begripsverwarring te voorkomen tussen 'bovenwijkse

voorziening' en 'bovenplanse kosten' kan als toetsingselement worden toegevoegd: een bovenwijkse voorziening is tevens een bovenplanse kostenpost, als de situering ervan ten opzichte van het exploitatie(plan)gebied buiten het bestemmingsplangebied ligt of voor het gehele gemeentelijke grondgebied dan wel een groot gedeelte daarvan wordt aangelegd.

Voorbeeld bovenplanse kosten

De 2^e druk van de Handreiking Grondexploitatiewet geeft een aantal voorbeelden van bovenplanse kosten:

- De verplaatsing van bedrijven op een te herstructureren bedrijventerrein, naar een nieuw aan te leggen terrein. Voor het nieuw aan te leggen terrein kunnen bovenplanse kosten worden gevraagd;
- Door realisering van een nieuw winkelcentrum aan de rand van de stad kunnen de kleinere winkelcentra niet meer voortbestaan;
- Verevening tussen twee woonwijken waarvan de ene door het segment een verlies heeft, en de andere een overschot.

Risico op onverschuldigde betaling

Een goede onderbouwing in de structuurvisie is cruciaal om kosten te verhalen. Naast de voorwaarde om bovenplanse kosten te verhalen, of een bijdrage ruimtelijke ontwikkeling op te nemen in de structuurvisie, moeten de kosten ook daadwerkelijk worden gemaakt. Ook moet het tijdsplan tussen de gevraagde bijdrage van het pro-

ject aansluiten op het project dat bijdraagt. Is dit niet het geval, dan is nog steeds de kans aanwezig dat de eigenaar slaagt bij een beroep op onverschuldigde betaling.

Koppelingen en relaties onderling

In deze paragraaf gaan we dieper in op de projecten die in deze structuurvisie zijn opgenomen en de belangrijkste koppelingen met andere projecten in de Matrix.

De projecten zijn als volgt verdeeld:

1. Ontwikkelingsprojecten. Dit zijn projecten die naar verwachting winstgevend zijn. Deze projecten kunnen bijdragen (zie onderdeel bovenplanse kosten en bijdrage ruimtelijke ontwikkeling) aan andere investeringsprojecten.
2. Investeringsprojecten. Dit zijn projecten die geld kosten en weinig opbrengend vermogen hebben. Deze projecten zullen een afdracht (zie onderdeel bovenplanse kosten en bijdrage ruimtelijke ontwikkeling) nodig hebben van de ontwikkelingsprojecten.

8.4 Particuliere initiatieven

Het uitgangspunt is dat binnen de genoemde ontwikkelingen in deze structuurvisie aanvullende (particuliere) initiatieven kunnen plaatsvinden. Dit betekent dat alle ontwikkelingen in de structuurvisie zijn gekoppeld. Initiatieven buiten de genoemde ontwikkelingen zijn

niet gekoppeld en vallen buiten de mogelijkheden van verhaal van bovenwijkse voorzieningen en bovenplanse verevening. Na de ontwikkeling van het toetsingskader herontwikkelingslocatie kunnen extra locaties waarbij kostenverhaal van toepassing is worden geduid.

8.5 Besteding bovenplanse kosten

In de matrix is aangegeven welke projecten mogelijk via bovenplanse kosten kunnen worden verhaald bij andere projecten. In dat geval is een duidelijke relatie tussen het project dat naar verwachting geld kost, en het project waarop de kosten kunnen worden verhaald, van groot belang. In ieder geval moet worden onderbouwd: de wijze van besteding, dekking van de kosten, en planning van het project. Deze zaken moeten in een nota 'Kostenverhaal' en uitvoeringsprogramma worden onderbouwd. Alle ontvangen bijdragen voor bovenplanse kosten zullen vervolgens in voorzieningen worden geadmistreerd en uitgesplitst naar de doeleinden waarvoor ze zijn geïnd. De bijdragen kunnen onder meer voor de navolgende doeleinden worden gebruikt.

1. Parkeerbonds

Openbare parkeerplaatsen worden ook gezien als bovenwijkse voorzieningen, de (nieuwe) locaties hiervoor zijn echter nog niet vastgesteld. Bij binnenstedelijke ontwikkelingen zal de problematiek van een beperkte ruimte ter beschikking te hebben is, een rol spelen. Dit is vooral van

toepassing voor het aanleggen van voldoende parkeergelegenheid. Wanneer dit praktisch gezien binnenstedelijk niet haalbaar is, dan dient er in een fonds een nader te bepalen bedrag gestort te worden, waaruit later de gebouwde parkeervoorzieningen of ongebouwde openbare parkeergelegenheden elders aangelegd kunnen worden als bovenwijkse voorziening.

2. Groenfondsen

Wanneer een ontwikkelingslocatie niet kan voldoen aan het vereiste groen, dan zal dit buiten de plangrens van het project gecompenseerd dienen te worden. Aangezien niet direct duidelijk is waar dit groen wordt aangelegd, wordt hiervoor een fonds gevormd.

3. Waterfondsen

Ontwikkelprojecten dienen binnen de plangrens een hoeveelheid water te realiseren. Dit is binnen kleine plannen vaak praktisch minder eenvoudig te realiseren. Hiervoor wordt een fonds geïntroduceerd waaruit op een later te bepalen tijdstip en locatie technisch water aangelegd kan worden.

